

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗМІСТУ ОСВІТИ

ПРОГРАМИ

**для 2–4 класів
загальноосвітніх навчальних закладів
для дітей з тяжкими порушеннями мовлення**

Частина 1

Київ
Видавництво
«Неопалима купина»
2006

ББК 74.3

П78

Програми для 2–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. – К.: Видавництво «Неопалима купина», – 2006

Ч. 1, – 360 с. – ISBN 966-8093-52-6.

ББК 74.3

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Лист Міністерства освіти і науки України №1/11-1986
від 16.05.2006 р.)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

ISBN 966-8093-52-6

© Міністерство освіти і науки України, 2006

© Інститут інноваційних технологій і
змісту освіти, 2006

© Видавництво «Неопалима купина», 2006

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Пояснювальна записка	4
Програма	
2 клас	9
3 клас	118
4 клас	212

МАТЕМАТИКА

Пояснювальна записка	255
Програма	
2 клас	260
3 клас	287
4 клас	311
Орієнтовний тематичний план	337

УКРАЇНСЬКА МОВА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальний предмет «Українська мова» відіграє провідну роль у навчанні та вихованні учня з тяжкими порушеннями мовлення, в усвідомленні ним себе як особистості, патріота і громадянина України, а також у формуванні мовленнєвих умінь і навичок, розвитку творчих здібностей.

Метою цього навчального предмета є забезпечення вільного володіння українською мовою як засобом спілкування та пізнання, а також успішна самореалізації особистості.

Навчальними завданнями початкового курсу з української мови є:

- формування в учнів зв'язного, розгорнутого усного мовлення, що відповідає нормам сучасної української літературної мови;

- опанування учнями знань про мову як найважливіший засіб комунікації та пізнання;

- оволодіння учнями навичками правильного виразного, усвідомленого читання та письма за фонетичним та частково за морфологічним, традиційним та іншими принципами орфографії;

- залучення учнів до скарбниць духовності і культури, літературних надбань українського народу і народів світу;

- виховання громадянськості, патріотизму, національної самосвідомості.

Корекційно-розвивальними завданнями предмета «Українська мова» є:

- корекція слухового сприймання та формування на цій основі адекватного розрізнення та розпізнавання звуків української мови;

- корекція фонематичних уявлень та звуковимови як передумов оволодіння орфоепічними нормами української мови;

- корекція темпоритмічної та ритміко-інтонаційної сторін мовлення;

- корекція лексичної сторони мовлення на основі розширення словникового запасу, уточнення та диференціації лексичних значень слів, формування різних рівнів лексичних узагальнень, що виражає слово, та лексичної системності;

– корекція граматичної будови мовлення, на основі формування та уточнення синтаксичних значень слів та значень граматичних категорій, поступового розширення та ускладнення синтаксичної структури речень, що сприймаються та використовуються дітьми, розвиток навичок морфологічного словотвору та словозміни, формування операцій граматичної трансформації;

– корекція зв'язного (діалогічного, монологічного) мовлення на основі формування умінь структурувати смислову ситуацію, виділяти в ній основні компоненти і виражати їх у мовній формі, уміння планувати зв'язну розповідь, переказувати почутий чи прочитаний текст, складати розповіді з опорою на унаочнення, за уявленнями та уявою;

– формування навичок усвідомленого мовного аналізу як основи для оволодіння і розвитку навичок читання та письма;

– упередження та корекція дислексій і дисграфій.

У процесі засвоєння української мови в учнів формується лінгвістичне ставлення до мовлення. Ця робота проводиться одночасно в різних аспектах: вивчення звуко-буквеного складу мови, лексичного та граматичного значення слів, сполучення слів у реченні, речень у тексті. Це допомагає учням сприймати і розуміти мовлення як єдине ціле, окремі частини якого відповідним чином пов'язані між собою. Таким чином, учні засвоюють мову як сукупність її проявів.

Програмою передбачено формування в учнів з ТПМ розуміння граматичних та орфографічних явищ, що вивчаються, вміння пояснювати, обґрунтовувати свої судження, порівнювати, групувати явища мовлення, робити узагальнення та висновки. Особливе значення має вміння учнів застосовувати знання у практиці усного та писемного мовлення¹.

Зазначена мета та завдання предмета «Українська мова» реалізуються у п'ятьох змістових лініях: комунікативній, лінгвістичній, лінгвоукраїнознавчій, діяльнісній і корекційно-розвивальній. Провідною серед них є комунікативна, яка передбачає формування комунікативних умінь і навичок у всіх видах мовленнєвої діяльності (слухання, читання, гово-

¹ Для дітей з моторною чи сенсорною алалією може бути організоване навчання за індивідуальними програмами, складеними на основі цієї програми з «Української мови».

ріння, письмо). Лінгвістична та лінгвоукраїнознавча забезпечують формування мовної компетенції школярів як одного із засобів формування їхнього мовленнєвого розвитку та ціннісних орієнтацій. Зазначені лінії пронизуються діяльністю, що передбачає формування узагальнених умінь і навичок учнів, вироблення яких неможливе без оволодіння мовним матеріалом (фонетичним, лексичним, граматичним). Корекційно-розвивальна лінія забезпечує виправлення та формування в учнів з ТПМ порушених чи недорозвинених складових мовленнєвої діяльності, які зумовлюють як засвоєння мовних знань, так і використання їх в актах комунікації, а також упередження можливих труднощів у навчанні, пов'язаних з проявами чи впливами вад мовлення.

Предмет українська мова в школі для дітей з ТПМ реалізується на наступних уроках:

Вимова (2 клас);

Розвиток мовлення (2–4 класи);

Знання про мову. Мовленнєві уміння (2–4 класи);

Читання (2–4 класи).

Вимова

Основним завданням уроків вимови є формування у дітей фонематичного сприймання, фонематичних уявлень, постановка, автоматизація та диференціація звуків мови в усному мовленні дітей, корекція темпоритмічного та ритміко-інтонаційного аспектів мовлення, формування навичок звукового аналізу та синтезу. Зміст корекційно-розвивального навчання з цього розділу має бути додатково реалізований на підгрупових та індивідуальних логопедичних заняттях з дітьми. У випадках складної патології фонетико-фонематичної сторони мовлення навчання дітей за названим розділом програми може проводитися за індивідуальними програмами, які складає учитель з урахуванням стану мовлення дитини, характеру та структури мовленнєвого дефекту, психологічних механізмів, що лежать в його основі.

Розвиток мовлення

На цих уроках проводиться корекція та розвиток у дітей лексичної та граматичної сторін мовлення, розвиток зв'язного мовлення. Робота з розвитку мовлення проводиться за орієнтовними темами, що дозволяють організувати мовний

матеріал та окрім корекційно-розвивальної, виконують загальноосвітню функцію, сприяють розширенню світогляду дітей, уточненню їхніх знань про природу, людину, суспільство, сприяють реалізації міжпредметних зв'язків. Розділи навчання з **Розвитку мовлення** мають випереджати або співпадати у часі з відповідними розділами уроків **Знання про мову. Мовленнєві уміння** з метою попереднього опрацювання відповідних мовних знань, умінь та навичок на практичному рівні. А тематика уроків з **Розвитку мовлення** має узгоджуватися з відповідними темами з **Читання** та предмета «Я і Україна», що має забезпечувати якісні міжпредметні зв'язки.

Знання про мову. Мовленнєві уміння

Основна мета зазначених уроків – формування в учнів знань з фонетики, морфології, лексики, граматики, правопису у системі лінгвістичних понять, а також навичок їх практичного застосування у різних видах і формах мовленнєвої діяльності. Особливу увагу вчитель має звертати на формування діяльності використання засвоєних мовних знань у різних видах та формах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні, письмі. Корекційна робота на таких уроках спрямовується передусім на виправлення порушень у засвоєнні та використанні учнями фонологічних лексичних та граматичних мовних знаків в усному та писемному мовленні, усної та писемної форм монологічного та діалогічного мовлення, на формування, розвиток та закріплення практичних мовних знань, що мають стати основою для формування уявлень про мову у системі лінгвістичних понять, упередження та корекція дисграфій, дизорфографій, дислексій.

Читання

Читання як навчальний предмет має на меті підготовку учнів молодших класів до самостійного опанування знань з різних шкільних предметів шляхом отримання інформації з літературних джерел під час навчання в середніх та старших класах.

Основні *завдання* цього навчального предмета полягають у:

– навчанні свідомого, правильного читання (за винятком дітей, виправлення мовленнєвих вад котрих вимагає більш тривалого проміжку часу або залишається лише частково

скомпенсованим) в доступному для кожного учня темпі вголос і про себе;

- вдосконаленні навичок усного мовлення;
- розвитку діалогічного та монологічного мовлення;
- формуванні потреби в отриманні інформації з літературних джерел, інтересу до читацької діяльності в цілому;
- розвитку позитивних особистісних якостей;
- формуванні загальнонавчальних умінь та навичок.

Реалізація завдань відбувається в процесі ознайомлення молодших школярів з різноманітними літературними джерелами, які подано за певними темами, що відповідають їхнім віковим особливостям, пізнавальним можливостям, а також мають високу художню цінність.

Програма структурована за основними змістовими лініями, представленими в Державному стандарті. Зміст першої колонки відображає теми, за якими відбувається добір рекомендованих художніх творів для читання (коло подано без конкретизації назв творів та їхніх авторів). В 3 та 4 класах зміст першої колонки поповнюється двома підтемами: «Позакласне читання» та «Культура українського мовлення». У другій колонці подано інформацію про досягнення учнів в межах певної теми або підтеми за такими напрямками: послідовність формування навички читання, здійснення літературознавчої пропедевтики, смислового та структурного аналізу тексту, усвідомлення жанрової специфіки творів, засобів художньої виразності, розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного. Третя колонка стосується особливостей корекційно-розвивальної роботи в процесі навчання дітей з важкими порушеннями мовлення. Тут міститься детальна інформація щодо формування тих компонентів психологічної структури читання, загальнонавчальної діяльності, особистісних якостей, які є основою якісного засвоєння всіх знань, умінь і навичок, що передбачені програмою, з урахуванням загальних та індивідуальних особливостей мовленнєвого розвитку учнів.

ПРОГРАМА

2 клас

306 годин (9 годин на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
ВИМОВА 34 годин (1 година на тиждень)				
1		Розвиток фонематичних процесів та функцій¹ Диференціація голосних та приголосних звуків. Диференціація приголосних звуків.	<i>Учень:</i> – розрізняє на слух голосні та приголосні звуки; – називає диференційні акустичні та артикуляційні ознаки, за якими звуки поділяються на голосні і приголосні; – наводить приклади голосних і приголосних звуків;	Корекція процесів розрізнення та розпізнавання на слух (чи з опорою на збережені аналізатори: зір, тактильна чи вібраційна чутливість) мовних звуків, у тому числі й близьких за акустико-артикуляційними ознаками при їхній ізольованій вимові, у складах, словах.

¹ Розвиток фонематичних процесів та функцій в учнів з моторною чи сенсорною алалією проводиться за індивідуальними програмами.

		<p>Формування навичок повного звукового аналізу та синтезу на рівні слова (складу).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – диференціює усі приголосні звуки (ізолювано, у складах чи словах) за ознаками: <i>дзвінкий–глухий, твердий–м’який</i>; – називає диференційні акустичні та артикуляційні ознаки, за якими приголосні звуки поділяються на <i>дзвінки–глухі, тверді– м’які</i>; – наводить приклади таких приголосних звуків; – володіє навичками повного звукового аналізу з опорою на слуховий аналізатор та за уявленнями, може дати фонетичну характеристику виділеним звукам (<i>голосний, приголосний; дзвінкий, глухий, твердий, м’який</i>); – добирає слова із заданими звуками та із заданими звуками у заданій позиції; – уміє утворювати склади чи слова із запропонованих ізолю- 	<p>Формування правильних фонематичних уявлень, у тому числі й на матеріалі звуків, які дитина тимчасово вимовляє неправильно.</p> <p>Розвиток слухової уваги, пам’яті та контролю за звуковим оформленням мовлення.</p> <p>Розвиток операції звукового аналізу та синтезу на матеріалі звуків, що стоять у різних фонетичних позиціях (наголошені та ненаголошені голосні, голосні у відкритих складах, приголосні перед іншими приголосними, що корелюють за ознакою дзвінкості-глухості тощо, дзвінки приголосні у кінці слова, збіг приголосних, подвоєння та подовження приголосних тощо) та мають різне</p>
--	--	---	---	--

		<p>Формування навичок з трансформації звукової будови слова.</p>	<p>ваних звуків, поданих послідовно чи урозсип; – уміє трансформувати звукову будову слів шляхом заміни одного чи кількох звуків; – уміє порівнювати звукову будову слів, що відрізняються одним чи кількома звуками; визначати звуки, зміна яких призводить до зміни значення слів-паронімів.</p>	<p>місце у слові (початок, середина, кінець). Формування умінь довільно оперувати звуковою будовою слова: замінювати, додавати, переставляти склади та звуки у словах; спостерігати за зміною значення слова у зв'язку зі зміною його звукової будови.</p>
2		<p>Формування навичок правильної звуковимови Удосконалення правильної вимови (ізолювано та у словах) приголосних звуків: – м'яких: <i>т', д', з', с', ц', л', дз', р'</i>; африкат: <i>дж, дз, ц, ч</i>; – шиплячих: <i>ш, ж</i>; – свистячих <i>с, з</i>; – звуків <i>р, л</i>; – звукосполучень <i>шч</i> та зі звуком <i>й</i>: <i>пйа, пйе, пйу</i>.</p>	<p><i>Учень:</i> – знає назви органів артикуляції, їхні правильні позиції під час вимови звуків (передусім тих, вимова яких коригується), диференційні артикуляційні ознаки звуків (передусім тих, що замінюються учнем на інші чи змішуються); – знає та вміє виконувати (під керівництвом учителя та самостійно) комплекс вправ для</p>	<p>Розвиток артикуляційної моторики (точних, диференційованих рухів органів артикуляції, необхідних для правильної вимови відповідних звуків). Постановка, автоматизація та диференціація звуків, вимова яких є порушеною в учнів. Розвиток контролю та самоконтролю за вимовою звуків у словах (у власному мовленні та мовленні оточуючих).</p>

	<p>Диференціація у вимові (ізолювано та у словах) приголосних звуків (звукосполучень): $c-z$, $c'-z'$, $ц-\widehat{дз}$, $ц'-\widehat{дз'}$, $ш-ж$, $ч-\widehat{дж}$, $б-п$, $д-т$, $д'-т'$, $г-к$, $шч-\widehat{ш-ж-дж}$, $ж-з-\widehat{ш-с}$, $ч-\widehat{ц'-дз'}$, $з'-\widehat{с'-ц'-дз'}$, $\widehat{дз}-\widehat{дз'-дж}$, $шч-\widehat{ш-с'-ч}$, $р-л$ та ін.</p> <p>Засвоєння орфоепічних норм української мови.</p>	<p>розвитку артикуляційної моторики, автоматизації та диференціації поставлених звуків;</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно вимовляє та диференціює у вимові (ізолювано та у словах різної складності) звуки, відпрацьовані на логопедичних заняттях; – знає норми правильної вимови слів та дотримується їх у власному мовленні; – спостерігає за вимовою оточуючих, уміє помічати помилки у власній вимові та вимові однолітків, за необхідності виправляє їх. 	<p>У випадках, коли робота з корекції звуковимови учня продовжується, вчити його порівнювати власну та нормативну вимову (звуків, слів); визначати акустичні та артикуляційні ознаки, за якими вимова звуку є неправильною.</p>
3	<p>Розвиток ритмічної та звуко-складової будови слова</p> <p>Формування навичок правильної вимови слів (звукокомплексів) зі складною складовою структурою</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно вимовляє багаточленні серії складів та звуків, слова (серії слів), у тому числі з опозиційними (за дзвінкістю-глухістю, твердістю-м'якістю) 	<p>Розвиток кінетичного праксису на основі виконання учнем серій артикуляційних вправ, вимови слів звукокомплексів з різною звуковою та складовою структурою: низки голос-</p>

		<p>Удосконалення навичок диференційованої вимови вимова складів (серій складів) з опозиційними приголосними звуками.</p>	<p>тю, місцем та способом творення) приголосними звуками; – виразно, злитно, дотримуючись наголосу, вимовляє слова різної складової структури¹, у тому числі й зі збігом приголосних звуків²;</p>	<p>них звуків типу <i>aiyaiaiu.., yo-ea-yo-ea-yo-ea...</i>; сполучення складів з м'якими (пом'якшеними) приголосними звуками типу <i>мі-лі-зі-ві-ті</i>; сполучення складів зі звуком <i>й</i> типу <i>п'я-м'я-в'я</i>; сполучення із чергуванням наголошених та ненаголошених складів типу <i>чача́-ща, ча́чаща, чачащ́а</i>; слів з різною складовою структурою (<i>мікрофон, перестрибнути</i> тощо), слів зі збігом приголосних (<i>довкілля, будівництво</i>), у тому числі на межі префіксу й основи (<i>надбудова, підставка, підручник</i> тощо); з комбінаціями дзвінких і глухих приголосних звуків типу <i>сашасашосашу.., сасашосасошу.. чачащаща чачащаща..</i></p>
--	--	--	---	--

¹ Відповідно до вимовних можливостей учня.

² До мовного матеріалу вчитель має долучати слова-терміни з різних навчальних дисциплін, вимова яких є заскладною для учнів.

		<p>Удосконалення навичок складового аналізу слова.</p> <p>Вимова дво-—п'ятискладових слів з дотриманням наголосу. Перенесення наголосу при утворенні граматичних форм слів <i>місто—міста, куплю—купиш</i>;</p>	<p>— уміє визначати кількість та послідовність складів у слові; послідовно називати всі склади у слові;</p> <p>— розпізнає за ритмічним малюнком слова з різною кількістю складів;</p> <p>— вміє визначати та відтворювати наголос у словах різної складової структури, утворювати форми слів з рухомим наголосом;</p>	<p><i>чачатячачачатяча...</i>; сполучення складів з м'якими (пом'якшеними) та твердими приголосними звуками типу <i>шта—штя—шта, кра—кря—кла—кля</i>.</p> <p>Розвиток навичок звукового аналізу, у тому числі на матеріалі слів зі складною складовою структурою, збігом приголосних тощо.</p> <p>Формування умінь добирати слова із заданою кількістю складів, із заданим складом, із заданим складом у заданій позиції.</p> <p>Розвивання умінь визначати наголошений склад у словах.</p> <p>Формування умінь добирати слова із заданим голосним у наголошеній та ненаголошеній позиції.</p> <p>Формування умінь порівнювати звучання та написання ненаголошених голосних у словах.</p>
--	--	---	--	---

		Вимова (читання) слів з апострофом.	<ul style="list-style-type: none"> – правильно вимовляє (читає) слова з апострофом; – наводить приклади слів із роздільною вимовою йотованих після приголосних. 	Формування навичок диференційної вимови та читання слів з <i>я, ю, є, ї</i> на початку слова (складу), після приголосного, після апострофа.
4		<p>Розвиток ритміко-інтонаційної сторони мовлення</p> <p>Удосконалення вимови речень, словосполучень з прийменниками.</p> <p>Логічний наголос у реченнях.</p> <p>Інтонаційне оформлення речень, різних за метою висловлення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє правильно, виразно, злитно вимовляти прості непоширені та поширені речення, дотримується пауз між реченнями; – злитно вимовляє у реченні чи словосполученні прийменники з наступними словами (<i>у школі, на вулиці</i> тощо); – уміє виділяти значущі слова чи частини речення за допомогою логічного наголосу; – правильно передає інтонацію розповіді, запитання, ствердження, захоплення, заклику, переліку однорідних елементів ситуації; – дотримується плавності, чіткості та виразності під час пе- 	<p>Удосконалення навичок чіткої, плавної, виразної вимови та емоційної забарвленості зв'язних висловів, дотримуючись пауз між реченнями, злитно вимовляючи прийменник з наступними словами, модулюючи голосом початок та кінець речення.</p> <p>Формування умінь диференціювати на слух речення з різним інтонаційним оформленням та умінь передавати інтонацію запитання, розповіді, заклику, захоплення, звертання, переліку у власному мовленні.</p> <p>Формувати умінь диференціювати за змістом речення з</p>

			реказу невеликих оповідань чи декламації вивчених напам'ять віршів; – знає та самостійно виконує вправи й завдання (чистомовки, скоромовки), що сприяють розвиткові ритміко-інтонаційної сторони мовлення.	однаковим словесним складом, але різним логічним наголосом, вимовляти та читати такі речення.
--	--	--	---	---

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

34 години (1 година на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Розвиток словника Слова, що позначають: – видові, родові та деякі абстрактні поняття (<i>здоров'я, сила, хоробрість</i> тощо); – власні назви, – осіб за родом їхньої діяльності та професії.	<i>Учень:</i> – розуміє значення і правильно вживає у мовленні іменники-назви видових та родових понять, деякі абстрактні поняття), слова на означення власних імен, слова, що позначають осіб за родом їхньої діяльності чи про-	Засвоєння, уточнення, диференціація значень слів зі збірним та абстрактним значенням, шляхом визначення варіативних значень таких слів у різних контекстах, порівняння таких значень, виділення (з допомогою учителя) їхнього інварі-

	<p>Слова, що означають дії предметів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – способи руху (<i>ходити, бігати, стрибати, повзати, плавати тощо</i>); – способи вживання їжі (<i>їсти, пити, кусати, гризти, лизати, жувати</i> тощо); – види побутової та сільськогосподарської праці (<i>мити, купати, прати, полоскати, підмітати, чистити, рубати, пиляти, сапати, вигрібати, копати, поливати</i>); – стани (<i>спати, мерзнути, працювати, відпочивати</i>); – дії, пов'язані з навчальною діяльністю (<i>читати, писати, вчити, зачувати, рахувати, віднімати, додавати, малювати, клеїти</i>). <p>Слова, що означають властивості предметів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сенсорні ознаки (<i>білий, м'який</i>); 	<p>фесії, утворює речення та словосполучення з цими словами;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє і правильно вживає у мовленні прикметники, що позначають якісні відносні та присвійні властивості предметів; – розуміє та диференціює значення дієслів, що позначають схожі, але не ідентичні дії, утворює речення та словосполучення з цими словами; – уміє добирати слова, протилежні та близькі за значенням до ізольованих слів, слів у реченнях та словосполученнях; – розуміє багатозначність найуживаніших слів; – наводить приклади словосполучень (речень) з багатозначними словами. 	<p>антного узагальненого значення.</p> <p>Розвиток навичок використання вивчених слів у різних мовних ситуаціях.</p> <p>Розвиток умінь швидкої актуалізації засвоєних слів шляхом доповнення речень, початих учителем.</p> <p>Формування умінь складати речення (словосполучення) зі словами з близьким, але не ідентичними за значенням (<i>рожевий–рум'яний, стежка–дорога, м'який–пухнастий, кусати–гризти</i> тощо).</p> <p>Розвиток умінь спостерігати за використанням мовленні багатозначних слів, утворювати з ними словосполучення та речення.</p> <p>Формування різних типів асоціативних зв'язків між словами: синтагматичні, парадигматичні, понятійні.</p>
--	---	--	---

	<p>– масу (<i>легкий, важкий</i>); – сезонність (<i>зимовий, літній</i>); – матеріал, з якого вони зроблені (<i>металевий, гумовий</i>); – приналежність (<i>мамин, лисячий, ведмежий</i>).</p> <p>Формування навичок морфологічного словотвору:</p> <p>а) іменників зі значенням: – виконавців дії та професій з суфіксами <i>-ник-, -нік-, -ар- (-яр-), -іст- (-їст-), -ель-</i> (<i>лісник, аптекар, скляр, маляр, футболіст, хокеїст, вихователь, учитель, пожежник, механік</i>);</p> <p>б) прикметників зі значенням: – відносності з суфіксами <i>-н-, -ан-, -ян-, -ов-, -ев-, -єв-, -ськ-</i> (<i>срібний, грецький, дерев'яний, гумовий, металевий, український</i>); – присвійності з суфіксами <i>-ів-, -ов-, -ин-, -ач- (-яч-), нульовий суфікс</i> (<i>батьків, братова, мамин, сестрин, заячий, вовчий</i>);</p>	<p>– розуміє значення похідних іменників, прикметників, дієслів та володіє продуктивними способами їхнього словотвору (суфіксальним, префіксальним, суфіксально-префіксальним) за аналогією;</p> <p>– уміє виконувати засвоєні словотвірні моделі для самостійного творення слів;</p> <p>– уміє добирати та групувати слова зі спільним коренем, суфіксом, префіксом.</p>	<p>Формування спрямованості уваги учня на морфологічне оформлення слів.</p> <p>Формування розуміння похідних слів з різними словотвірними морфемами.</p> <p>Формування уміння порівнювати похідні та твірні слова за звучанням і значенням, визначати спільне значення у словах з однотипним морфологічним оформленням.</p> <p>Формування операції практичного звукового аналізу (виділення спільного звучання у ряді слів з однотипним морфологічним значенням).</p>
--	--	---	---

	<p>– зменшуваності-пестливості ознаки з суфіксами <i>-еньк-</i>, <i>-есеньк-</i> (<i>біленький, легесенький</i>),</p> <p>– збільшеності ознаки з суфіксами <i>-езн-</i>, <i>-енн-</i> (<i>височезний, широченний</i>);</p> <p>– вищого та найвищого ступеня порівняння прикметників з суфіксами <i>-ш-</i>, <i>-іш-</i>, та префіксом <i>най-</i> (<i>синіший, легший, тонший, найменший, найвеселіший</i>);</p> <p>в) дієслів зі значенням:</p> <p>– дії з напрямом із зовні – всередину з префіксом <i>у-</i>, (<i>в-</i>) (<i>увійти, в'їхати</i>);</p> <p>– дії з напрямом зсередини з префіксом <i>ви-</i> (<i>вилетіти, винести</i>),</p> <p>– віддалення від чогось або відсутності з префіксами <i>від-</i> (<i>віді-</i>), <i>од-</i> (<i>оді-</i>) (<i>від'їхати, відірвати, одбігти, одійти</i>),</p>		<p>Розвиток уміння утворювати похідні слова від заданого твірного за аналогією та за описом їхнього значення.</p> <p>Формування перенесення навичок словотвору на випадки утворення похідних слів від відомих, маловідомих, невідомих та асемантичних твірних слів.</p> <p>Формування контролю за правильністю утворених похідних слів та їх відповідністю мовній нормі.</p> <p>Формування навичок використання утворених учнем слів у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Формування навичок добору слів з однотипним морфологічним оформленням (на практичному рівні).</p>
--	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – переміщення з префіксами <i>пере-</i> (<i>переїхати, пробігти</i>), – зближення, з'єднання з префіксами <i>при-</i> (<i>прийти, підбігти, прибити</i>), – спрямованості дії в різні боки з префіксом <i>роз-</i> (<i>розлетітись, розбігтись</i>), – спрямованості дії вниз по верхні предмета з префіксами <i>з-</i> (<i>с-</i>) (<i>сходити, з'їжджати</i>), – завершеності дії з префіксами <i>на-</i>, <i>з-</i>, (<i>зі-</i>, <i>с-</i>), <i>по-</i> (<i>намалював, зробив, сходить, зіграв, пофарбував</i>). 		
2	<p>Розвиток граматичної будови мовлення</p> <p>Прийменникові та безприйменникові конструкції:</p> <p>а) з іменниками у родовому відмінку зі значенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – належності (<i>ручка учня, у корови теля</i>); 	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє та використовує у мовленні прийменникові та безприйменникові конструкції з іменниками, адекватно використовує у мовленні відмінкові та часові форми іменників 	<p>Формування спрямованості уваги учня на граматичне оформлення слів у мовленні.</p> <p>Формування розуміння різних типів прийменникових та безприйменникових конструкцій.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – заперечення чи відсутності (<i>немає зошита, товариша</i>), – часу дії (<i>одного разу</i>), – неповної дії (<i>випити чаю, відрізати хліба</i>), – об'єкта дії (<i>не виконав роботи</i>), – цільової спрямованості (<i>для друга, для школи</i>), – часових відношень (<i>до обіду, після уроків</i>), – просторових відношень (<i>човен біля берега, відійшов від столу, вийшов з(із) хати, з-за гори, з-під лави</i>), – причини (<i>сховався від сонця</i>), – матеріалу (<i>хліб з борошна</i>), – призначення (<i>ваза для фруктів</i>); <p>в) з іменниками в орудному відмінку зі значенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сумісності або супроводу (<i>прийшов із сестрою, працював з товаришем</i>); 	<p>(у тому числі й незмінюваних);</p> <ul style="list-style-type: none"> – диференціює на практичному рівні синтаксичну роль іменника як суб'єкта дії та об'єкта дії, знаряддя дії; уміє використовувати іменники у непрямих відмінках для розширення синтаксичної структури речення (з опорою на запитання). 	<p>Формування умінь диференціювати близькі, але не ідентичні семантико-синтаксичні (граматичні) значення слів у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Опрацювання на практичному рівні словозміни іменників, прикметників, дієслів у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Формування контролю (самоконтролю) за використанням у мовленні граматичних форм слів.</p> <p>Формування навичок узгодження іменників з перехідними та неперехідними дієсловами у словосполученнях, побудованих за принципом керування.</p> <p>Формування умінь виділяти з речень іменники з опорою на запитання (<i>хто? що?</i>), називати предмети, що нас оточують.</p>
--	---	--	---

	<p>– цільової спрямованості (<i>прийшов за книжкою</i>),</p> <p>– просторових відношень (<i>за хатою, під деревом, між горами, над водою, перед вікном</i>),</p> <p>– причини (<i>не прийшов через дощ</i>);</p> <p>г) словосполучення з перехідними та неперехідним дієсловами та іменниками (<i>намалював квітку, намалював олівцем</i>). Іменники, що не змінюються за відмінками (<i>метро, кіно</i>) або числами (<i>ножиці, вершки, молоко, дружба</i>).</p> <p>Узгодження прикметників з іменниками у роді, числі та відмінку.</p>	<p>– правильно використовує в мовленні граматичні форми прикметників, узгоджуючи їх з іменниками у роді, числі, відмінку;</p> <p>– уміє утворювати словосполучення та речення з прикметниками;</p> <p>– використовує прикметники для розширення синтаксичної</p>	<p>Формування на практичному рівні умінь узгоджувати іменники та прикметники у роді, числі, відмінку, визначати рід, число іменника за родовою чи числовою формою прикметника (з опорою на наочність). Формування на практичному рівні умінь виділяти прикметники з речень за запитан-</p>
--	---	--	--

	<p>Уживання у реченні та словосполученні граматичних форм дієслів: часових, числових, видових, особових (в тому числі зворотних), родових (для дієслів у формі минулого часу, третьої особи однини).</p> <p>Уживання особових, вказівних та присвійних займенників у безприйменникових та прийменникових конструкціях (<i>її, до неї, від неї, їй</i> тощо) і їх узгодження з іменниками, прикметниками, дієсловами.</p>	<p>структури речення (з опорою на запитання);</p> <p>– правильно використовує в мовленні граматичні форми дієслів, відповідно до формальної та смислової структури вислову, узгоджуючи їх з іменниками, особовими займенниками;</p> <p>– уміє утворювати словосполучення та речення із заданим дієсловом;</p> <p>– розуміє синтаксичне значення дієслова у реченні (про що говориться в реченні);</p> <p>– правильно використовує у мовленні особові, присвійні, вказівні займенники без прийменників та з прийменниками, узгоджуючи їх з іменниками, прикметниками, дієсловами;</p> <p>– уміє використовувати особові та вказівні займенники</p>	<p>ням, добирати (за запитанням) ознаки до предметів.</p> <p>Формування значень часових та видових форм дієслів, уміння адекватно використовувати їх у власному мовленні.</p> <p>Формування навичок узгодження іменників та дієслів у числі та роді (для дієслів минулого часу); визначення числа та роду іменника за числовою чи родовою формою дієслова.</p> <p>Формування на практичному рівні уміння виділяти з речень дієслова (за питанням), добирати (за питанням) дії до заданих предметів.</p> <p>Формування значення особових, присвійних та вказівних займенників, розвиток навичок їх уживання у словосполученнях та реченнях, узгодження (на практичному рівні) займенників з дієсловами, прикметниками, іменниками.</p>
--	--	---	---

	<p>Речення. Прості поширені речення. Зв'язок слів у реченні за допомогою питань: <i>хто?, що?, який?, яка?, яке?, які?, що робить?, що зробив?, що робив? що буде робити? де?, куди?, коли?, як?</i> та ін.).</p> <p>Речення зі складними логіко-граматичними конструкціями: порівняльними, потенційно оберненими з прямим порядком слів (типу <i>Синя стрічка довша за зелену, Дівчинка малює хлопчика. Хлопчик малює дівчинку</i> тощо).</p>	<p>для заміни слів у реченні (словосполученні);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє будувати прості поширені речення, поширювати речення з опорою та без опори на запитання. – уміє встановлювати смислові зв'язки між словами у реченні за допомогою запитань, розширювати синтаксичну конструкцію речення за допомогою запитань, відновлювати синтаксичну конструкцію деформованого речення; – уміє практичним способом (з опорою на запитання) диференціювати слова, що належать до різних частин мови (іменники, прикметники, дієслова); – розуміє потенційно-обернені та порівняльні конструкції з прямим порядком слів, уміє 	<p>Формування на практичному рівні уміння використовувати займенник для заміни повторюваних слів у текстах.</p> <p>Формування навичок визначення синтаксичного значення слів у реченні за допомогою запитань.</p> <p>Удосконалення навичок побудови словосполучень та речень з опорою та без опори на унаочнення, запитання вчителя.</p> <p>Формування умінь диференціювати за значенням речення зі складними логіко-граматичними конструкціями (порівняльними, потенційно оберненими з прямим порядком слів) шляхом співвіднесення їх з відповідним малюнками.</p>
--	--	--	---

			співвідносити названі конструкції з відповідними ситуаціями та сюжетними малюнками.	
3	<p>Розвиток зв'язного мовлення</p> <p>Розвиток діалогічного мовлення.</p> <p>Розвиток монологічного мовлення (розповідь та опис за питаннями, планом, запитаннями учителя)</p> <p>Аналіз тексту.</p> <p>Мовленнєвий етикет.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– бере участь у розмовах на певні теми, дає короткі й поширені відповіді на поставлені запитання, виявляє уміння порівнювати у мовній формі предмети, виділяти їхні характерні ознаки, орієнтуватися у часі, спрямованості дій, оцінці результатів діяльності;</p> <p>– уміє складати та підтримувати діалоги з опорою на наочність та задану вчителем ситуацію;</p> <p>– самостійно складає речення на основі спостережень за предметами та явищами природи, процесами праці, подіями власного життя, сюжетними картинками;</p>	<p>Збагачення словника новими словами, назвами предметів, явищ природи та суспільного життя, дій, станів, ознак тощо.</p> <p>Розширення уявлень учнів про довкілля: про живу і неживу природу, людину, її місце і значення в суспільстві.</p> <p>Розвивання умінь будувати речення на задану тему чи за подіями власного життя з опорою та без опори на наочність, запитання тощо.</p> <p>Розвиток навичок діалогічного мовлення: давати правильні, чіткі, повні відповіді на поставлені запитання, самостійно задавати запитання співрозмовнику, дотримуватись основної змістової лінії, заданої у діалозі.</p>	

			<p>– уміє аналізувати невеликі тексти: порівнювати окремі речення й текст у цілому, виявляти опорні слова у тексті, визначати тему тексту, виділяти смислові частини тексту, давати заголовок тексту та його окремим частинам;</p> <p>– уміє усно переказувати невеликий текст, казку з опорою на запитання учителя, колективно складати зв'язне оповідання розповідного характеру за серією малюнків та (або) за окремими словами, упорядковувати деформований текст з дотриманням логічної послідовності оповіді;</p> <p>– уміє складати опис окремих предметів чи явищ природи, колективно складати невеликі оповідання (твори) про події, близькі досвіду дітей (праця, навчання, ігри, захоплення);</p>	<p>Формування умінь сприймати та створювати невеликі монологічні вислови (переказ, опис, розповідь) з опорою на запитання, план, наочність, опорні слова та самостійно.</p> <p>Формування умінь аналізувати ситуації, визначати їхні основні смислові компоненти та оформлювати їх за допомогою мовних засобів.</p> <p>Розвиток умінь планувати зв'язний вислів.</p> <p>Формування умінь аналізувати текст структурно та за змістом.</p> <p>Формування культури мовленнєвої поведінки та норм мовленнєвого етикету, пошани до української мови, інтересу до творів усної народної творчості, дитячої літератури тощо.</p>
--	--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – дотримується мовних норм (орфоепічних, лексичних, граматичних) у побутовому мовленні та під час навчання; – знає та дотримується норм мовленнєвого етикету, вміє висловлювати звертання, вітання, подяку, прохання, поздоровлення тощо; – знає напам'ять та вміє чітко і виразно розповісти вірші, загадки, пісні, лічилки, скоромовки. 	
4		Тематика для розвитку мовлення (протягом року).	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє та використовує у мовленні слова на означення навколишніх предметів, явищ природи, дій, станів, ознак, обставин; – диференціює у мовленні граматичні форми слів у реченнях та словосполученнях, дотримується на практичному рівні правил узгодження слів; 	

		<p><i>Тепле літо пролетіло.</i></p> <p><i>Здрастуй, школо!</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про сезонні зміни в природі, житті рослин, диких і свійських тварин; працю людей; сезонний одяг; розваги дітей у різні пори року; стосунки людей; – знає правила поведінки дома, на вулиці, в школі, в закладах культури, у транспорті; – знає характерні ознаки погоди влітку, найважливіші фази розвитку рослин (цвітіння, дозрівання плодів, грибів, ягід), про життя свійських та диких тварин, літні розваги дітей, працю людей у полі, у саду, на городі, про догляд рослин улітку, збирання літнього врожаю; – уміє будувати речення на задану тему (з опорою та без опори на сюжетні малюнки, запитання); – знає номер (назву) школи, її адресу, найближчі до школи	
--	--	--	--	--

		<i>Осінь.</i>	<p>вулиці, установи, житлові будинки, магазини, дитячі садки, поліклініки тощо; назви шкільного майна, його призначення; обладнання шкільного подвір'я, пришкільної ділянки, про працю учнів на ній; правила дбайливого ставлення до шкільного майна, підручників;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає про значення суспільно корисної роботи та бере участь у ній; – уміє орієнтуватися у розкладі уроків за днями тижня та місяцями, орієнтується у шкільному році та його поділі на семестри й канікули, знає та дотримується правил поведінки на уроках та позаурочний час; – знає назви осінніх місяців, характерні ознаки ранньої та пізньої осені, зміни, що відбуваються в природі; про працю	
--	--	---------------	--	--

		<p><i>Наш дім.</i></p>	<p>людей восени на городі, в саду, у парку, про підготовку людей і тварин до зими, поведінку диких та свійських птахів восени, назви свійських тварин (їхніх малят), про їхнє господарське значення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – підтримує діалоги (розпочаті вчителем) на тему змін у природі, житті людей, рослин, тварин; дає повні відповіді на поставлені запитання; – знає напам'ять кілька віршів про осінь; – знає повну домашню адресу, прізвища, імена по батькові членів родини, їхні професії, про розподіл обов'язків у сім'ї, про допомогу дорослим у домашніх справах, про турботу про молодших братів і сестер; правила шанобливого ставлення до членів родини, сусідів, форми ввічливого звертання до дорослих;	
--	--	------------------------	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – знає режим дня, його значення; дотримується режиму дня дома, в школі, володіє необхідними навичками самообслуговування; – знає назви домашніх меблів, посуду, побутової техніки, обладнання ігрових та спортивних майданчиків у дворі, їхнє призначення, правила догляду та безпечного поводження з ними; – відповідально ставиться до збереження домашнього майна, обладнання двору, особистих речей та речей членів родини, догляду за кімнатними рослинами та домашніми тваринами, зеленими насадженнями у дворі; – уміє будувати невеликі розповіді (з опорою на наочність та з власного досвіду) на тему сім'ї, домашнього господар-	
--	--	--	---	--

	<p><i>Зимонько-голубонько.</i></p> <p><i>Наше місто (село).</i></p>	<p>ства, обов'язків членів родини, побутову працю;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає напам'ять вірші про маму, бабусю, допомогу дітей дорослим; прислів'я та приказки про родину; – знає характерні ознаки зими, зміни в природі (на річці, в парку, в лісі, на полі, в саду тощо); про життя рослин і тварин; про працю людей та участь дітей у суспільно корисній праці взимку; про зимові розваги дітей, зимові свята та народні звичаї, пов'язані з ними; – уміє складати невеликі описи (за запитаннями) про зміни природи взимку; – знає напам'ять вірші, приказки, народні пісні (колядки, щедрівки) про зиму та зимові свята; – знає назву рідного міста (села), назву його головної вулиці	
--	---	--	--

		<p><i>Іди, іди, Весно.</i></p>	<p>та площі, назви основних підприємств, закладів торгівлі, новобудов, засобів громадського транспорту; професії людей, зайнятих на виробництві, на транспорті, у сільському господарстві, у сфері обслуговування; про значення праці в житті людини;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає свій маршрут від дому до школи (вулиці, якими рухається, пішохідні переходи, громадський транспорт, яким користується), може розповісти про нього, – знає та дотримується правил дорожнього руху; – знає характерні ознаки різних періодів весни, зміни, що відбуваються у природі, основні фази розвитку рослин, зміни в житті диких та свійських тварин, про працю людей в полі, на городі, в саду, в лісі, про	
--	--	--------------------------------	--	--

		<p><i>Україна – рідний край!</i></p>	<p>суспільно корисну працю дітей навесні (участь в озелененні міст, охорона птахів, риб, звірів, зелених насаджень);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє складати невеликі описи та розповіді на тему весни (з опорою на наочність, запитання та самостійно); – уміє переказувати невеликі оповідання про життя тварин і рослин навесні, працю людей у саду, на городі, в полі; – знає напам'ять вірші, пісні-веснянки, прислів'я та приказки про весну та працю навесні; – знає назву нашої країни, її столиці та інших великих міст, найближчі до рідного міста (села) населені пункти, символи України (герб, прапор, гімн), про значення української мови як державної, про свята, знаменні дати, звичаї, традиції українського народу та інших	
--	--	--------------------------------------	--	--

			<p>народів, які проживають в Україні;</p> <p>– уміє переказувати (за допомогою вчителя) невеликі тексти-розповіді про Україну, народні свята та звичаї;</p> <p>– знає напам'ять вірші, прислів'я про Україну, про українську мову тощо.</p>	
--	--	--	---	--

ЗНАННЯ ПРО МОВУ. МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ

136 годин (4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p>Звуки і букви</p> <p>Повторення вивченого у першому класі.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– знає відмінність між звуками і буквами;</p> <p>– диференціює на слух голосні та приголосні звуки; дзвінкі-глухі та тверді-м'які приголосні звуки;</p>	<p>Корекція слухового сприймання (зокрема диференціації на слух дзвінких-глухих, твердих-м'яких приголосних звуків).</p> <p>Формування правильних фонематичних уявлень (передусім</p>

		<p>Алфавіт.</p> <p>Апостроф.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє позначати на письмі голосні та приголосні звуки буквами; знає написання великих та малих літер, способи їх з'єднання у словах; – уміє записувати слова, написання яких співпадає з вимовою, на основі слухового сприймання, власного промовляння, за уявленнями; – уміє ділити слово на склади, переносити слова у рядку під час письма; – уміє виділяти наголошений склад у слові; – знає алфавіт, правильно називає всі букви в алфавіті; – користуючись алфавітом, уміє знаходити у словнику слова за першими двома буквами; – знає, як позначається на письмі знак апострофа; – правильно вимовляє та читає слова з апострофом; 	<p>на матеріалі звуків, що змішуються дітьми у читанні та на письмі).</p> <p>Розвиток слухової уваги, слухового контролю, слухової пам'яті.</p> <p>Формування умінь диференціювати на слух злитну (<i>свято</i>) та роздільну (<i>в'яже</i>) вимову приголосного звука з наступним йотованим, правильно за-</p>
--	--	----------------------------------	---	---

		Звуко-буквений аналіз.	<ul style="list-style-type: none"> – правильно записує слова з апострофом після <i>б, п, в, м, ф</i> перед <i>я, ю, є, ї</i>; – наводить приклади слів з апострофом; – уміє викладати (записувати) звукові схеми слова, позначати на письмі звуки буквами; добирати слова із заданими звуками у заданих позиціях; – уміє позначати на письмі звуки <i>дж, дз</i> буквосполученнями <i>дж, дз</i>; – уміє позначати на письмі звукосполучення <i>шч, йі, йа, йу, йе</i> буквами <i>щ, ї, я, ю, є</i>; – уміє записувати слова з <i>я, ю, є, ї</i> на початку слова (складу), та для позначення м'якості попереднього приголосного середині складу; – диференціює у вимові та на письмі звук <i>ф</i> та звукосполучення <i>хв</i>; 	<p>писувати слова з такими звукосполученнями.</p> <p>Удосконалення навичок звукового аналізу та синтезу складів і слів (особливо слів зі збігом приголосних, з м'якими приголосними, апострофом, <i>я, ю, є, ї, йо, ьо, и, і, дж, дз, щ</i>, подовженням та подвоєнням приголосних звуків тощо). Формування уявлень про те, що одне й те ж слово (словоформа) має записуватись завжди однаково, незалежно від звучання.</p>
--	--	------------------------	--	--

			слів; добирати (практичним способом) до цих слів однокореневі слова чи словоформи, у яких сумнівний звук звучить чітко (у наголошеній позиції).	Формування умінь спостерігати за звучанням голосних звуків у ненаголошеній позиції, дзвінких та глухих приголосних перед корельованими (за дзвінкістю-глухістю) приголосними, за різницею у звучанні та написанні таких слів.
2	Мова і мовлення Мова – засіб спілкування. Усне і писемне мовлення.	<i>Учень:</i> – має уявлення про мову як засіб спілкування між людьми, слово як основну одиницю мови; – розрізняє усну і писемну форми мовлення, знає їхні характерні ознаки; – уміє спостерігати за особливостями мовлення в різних умовах спілкування;		Виховання поважного ставлення до мови як найважливішого надбання народу, мовних норм, мовленнєвої культури.
3	Текст Будова тексту. Заголовок тексту.	– знає про відмінність між текстом і групою не пов'язаних між собою речень; про побудо-		Розвивання умінь сприймати невеликі тексти, стежити за розвитком думки у тексті, ви-

	Абзац.	<p>ву тексту: заголовок, абзаци, речення-зачин, основна частина, заключне речення;</p> <p>– уміє добирати заголовок до тексту, спостерігати за роллю абзаців у тексті;</p> <p>– розуміє значення абзаців для поділу тексту на окремі змістові частини;</p> <p>– уміє спостерігати за використанням у тексті займенників для уникнення повторів слів та самостійно замінювати з цією ж метою слова у тексті на займенники чи слова, близькі за значенням;</p>	значати його головну думку, основні події, дійових осіб (персонажів).
4	<p>Речення</p> <p>Інтонація у реченні.</p> <p>Велика буква на початку речення.</p> <p>Розділові знаки на кінці речення.</p> <p>Зв'язок слів у реченні.</p>	<p>– уміє інтонаційно оформлювати речення у власному мовленні та під час читання, виділяти на слух речення з тексту;</p> <p>– роздільно записує слова у реченні; правильно оформлює межі речення (велика літера</p>	<p>Розвиток навичок виділення речень на слух та з письмового тексту.</p> <p>Розвиток навичок побудови простих непоширених та поширених речень з опорою та без опори на наочність, запитання.</p>

		<p>на початку речення, крапка – у кінці);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розрізняє за змістом та інтонацією речення, у яких є повідомлення, запитання, прохання, наказ, спонукання до дії, інтонаційно правильно читає речення, різні за метою висловлювання; – правильно використовує розділові знаки, що позначають кінець речення (крапка, знак питання, знак оклику); – уміє виділяти в реченні слова, які означають <i>про кого</i> чи <i>про що говориться, що говориться</i>; – уміє розширювати (звужувати) речення за питаннями, відновлювати порушений порядок слів у реченні; – уміє встановлювати смислові зв'язки між словами у реченні за допомогою запитань (<i>хто?, що?, що робить? який?, де?, коли?</i> тощо); 	<p>Формування умінь інтонаційно правильно оформлювати речення, різні за метою висловлення.</p> <p>Розвиток умінь визначати межі речення у письмовому тексті та правильно оформлювати речення під час письма.</p> <p>Формування (практично) умінь визначати синтаксичне значення слів у реченні з опорою на запитання та самостійно ставити запитання до різних членів речення.</p> <p>Формування навичок синтаксичних трансформацій речення (розширення, звуження, відновлення деформованого речення).</p>
--	--	--	--

5	<p>Слово Слова, які відповідають на питання <i>хто?, що?</i> Слова, що відповідають на питання <i>який?, яка?, яке?, які?</i> Слова, які відповідають на питання <i>що робити?, що зробити?, що робив?, що буде робити?</i> Велика буква в іменах людей, кличках тварин, назвах міст, сіл, вулиць, річок. Слова, близькі та протилежні за значенням.</p>	<p>Учень: – вміє добирати слова, які відповідають на питання <i>хто?, що?</i>; розрізнявати слова – назви істот і слова – назви неістот, диференціює запитання (<i>хто?, що?</i>) до них; уміє змінювати слова – назви предметів за питанням та ставити питання (у формах непрямих відмінків) до них; – уміє добирати слова, що означають ознаки предмета і відповідають на питання <i>який?, яка?, яке?, які?</i>, та ставити запитання до таких слів у реченні; – уміє добирати слова, які відповідають на питання <i>що робити?, що зробити?, що робив?, що буде робити?</i>, ставити питання до таких слів у реченні; групувати такі слова за певними семантичними групами (слова, що позначають різні способи пересування, вживання їжі тощо);</p>	<p>Збагачення словника іменників, дієслів, прикметників, уточнювати та диференціювати значення названих слів. Формування умінь добирати слова – назви предметів, дій, ознак за лексико-граматичним значенням та за питаннями <i>хто?, що?, що робить?, що зробив?, що робив?, що буде робити?, який?, яка?, яке?, які?</i>; класифікувати названі слова за запитаннями. Формування умінь добирати слова, протилежні за значенням до заданого. Формування умінь добирати синоніми до заданого слова у реченні чи словосполученні або ізольованого слова.</p>
---	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – розрізняє прийменник як окреме слово, до якого не ставлять питання і яке служить для зв'язку слів у реченні; уміє пов'язувати слова у реченні за допомогою прийменників; – знає правило написання великої букви в іменах людей, кличках тварин, назвах міст, сіл, вулиць, річок; правильно записує такі слова; – уміє добирати до заданих слів слова, близькі та протилежні за значенням (з опорою та без опори на контекст); 	
6	<p>Будова слова Спільнокореневі слова. Корінь слова.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє спостерігати за значенням спільнокореневих слів, виділяти в них корінь, добирати спільнокореневі слова із заданим коренем, складати з ними речення, розрізнявати значення омонімічних коренів. 	<p>Розвиток навичок морфологічного словотвору на матеріалі засвоєних словотворчих морфем та словотворчих моделей.</p> <p>Закріплення умінь виділяти спільнокореневі слова із тексту, порівнювати їх за звучанням і значенням.</p>	

				Уточнення та диференціація значення словотворчих морфем (практично). Формування умінь добирати слова з однаковим коренем і різними морфемами (суфіксом, префіксом) та слова з однаковими морфемами, але різним коренем.
7	<p>Каліграфічне письмо (5–7 хв. на кожному уроці) Написання малих і великих букв та їхніх комбінацій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) і, ї, у, й, ц, ш, щ, ч, у, ь; 2) г, п, т, р, к, н, ю; 3) м, л, я, г; 4) с, е, є, х, ж, з; 5) о, а, ю, ф, б, д, в; 6) И, Й, Ц, Ш, Щ, Ч, У; 7) Б, В, Г, Д, П, Р, Т; 8) С, Є, Е, З, Х, Ж; 9) Л, М, А, Я, Г; 10) І, Ї, Н, Ю, К; 11) О, Ф, Ю. 	<p><i>Учень:</i> – дотримується гігієнічних норм письма: правильна посадка, положення зошита, ручки тощо; – записує елементи букв, букви та їхні комбінації, дотримуючись правил їхнього з'єднання між собою.</p>	<p>Розвиток і корекція зорових операцій та функцій (зорового (буквеного) гнозису, зорово-просторового гнозису, зорової уваги і пам'яті, зорового контролю). Формування і корекція рухових операцій та функцій: дрібної моторики, кінетичного праксису, координованості і точності пальців та кистей рук (передусім провідної), корекція рухового контролю.</p>	

ЧИТАННЯ

102 години (3 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Школа (вірші, оповідання, прислів'я, казки, анекдоти).	<i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень, тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною вимовою у разі необхідності); – запам'ятовує та відтворює повністю або частково короткі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом; – відповідає на запитання вчителя щодо значення окремих слів (прямого та переносного), загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї;	Розвиток слухового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за мовленням педагога, що звучить, як еталон; інтегративної діяльності слухового та зорового аналізаторів. Розвиток короточасної слухової пам'яті. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами. Розвиток умінь будувати короткі власні усні висловлюван-

			<p>– самостійно поскладово читає слова, словосполучення, речен-</p>	<p>ня, дотримуючись певної послідовності слів у реченнях. Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків в процесі вільної розмови, шляхом здійснення контролю за власною вимовою.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що представлені у творах (вивчення суспільно вироблених способів життєдіяльності та моделей поведінки, притаманних різним героям): відповідальності за виконання шкільних обов'язків; доброзичливих стосунків між учнями, учнями та педагогами.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні та кумедні ситуації, що виникають у процесі шкільного навчання.</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв, умінь своє-</p>
--	--	--	---	---

			<p>ня вголос; усвідомлює зміст прочитаного;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково короткі поетичні твори після декількох самостійних прочитувань;</p> <p>– впізнає і називає жанри творів (вірш, оповідання, прислів'я, казка, анекдот) з опорою на запитання вчителя та з допомогою педагога;</p>	<p>часно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення окремих слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь граматично правильно висловлювати свої думки (за допомогою простих, коротких речень), доводити</p>
--	--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає тему твору і основну думку (про кого, про що йдеться у творі) шляхом здійснення вибору одного з запропонованих педагогом варіантів відповідей (варіанти досить контрастні) з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – усвідомлює зв'язок заголовка твору зі змістом з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – уміє знаходити смислові зв'язки між окремими реченнями та частинами тексту в процесі читання їх учителем з опорою на його запитання та з його допомогою; – має уявлення про поняття «абзац» як частину тексту, яка 	<p>правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів, що мають місце під час вивчення теми.</p> <p>Формування умінь аналізувати зміст тексту з метою відокремлення суттєвих відомостей від несуттєвих, робити висновки на основі здійсненого аналізу.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі співставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих</p>
--	--	--	---	--

		<p>є носієм нової думки, усвідомлює роль абзаців у тексті;</p> <p>– має первинне практичне уявлення про засоби художньої виразності у тексті (епітет);</p> <p>– виконує малюнки до змісту творів.</p>	<p>частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом). Розвиток умінь зосереджувати увагу на художньому означенні, що підкреслює характерну рису, визначальну якість предмета; впізнавати їх під час виконання різноманітних завдань. Формування творчого ставлення до змісту прочитаного.</p>
2	<p>Осінь (Вірші, оповідання, загадки, скоромовки).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень, тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність в тих випадках, коли відбувається автоматизація вже поставлених логопедом звуків);</p>	<p>Розвиток слухового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та частково мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією, а також звуки, що автоматизуються) аналізаторів. Розвиток короткочасної слухової пам'яті.</p>

			<p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково короткі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом;</p> <p>– відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї;</p>	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми).</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків в процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та</p>
--	--	--	---	--

			<p>– самостійно поскладово читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними), невеликі тексти;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково короткі поетичні твори після декількох самостійних прочитувань;</p>	<p>співставлення правильної вимови педагога і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що мають місце у творах: відповідальності за збереження краси природи; значущості особливостей природних змін, що відбуваються восени, для існування людини.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «природа-людина».</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень, умінь своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння</p>
--	--	--	---	---

			<p>– впізнає і називає жанри творів (вірші, оповідання, загадки, скоромовки) з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– визначає тему, основну думку твору шляхом вибору одного з варіантів, запропонованих педагогом (про кого, про що йдеться у творі, на чому хотів наголосити письменник) з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p>	<p>передбачати останнє слово рядка у віршах та реченнях).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті, робити висновки на основі здійсненого аналізу.</p>
--	--	--	---	---

		<p>– усвідомлює зв’язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох (один з варіантів відповідає змістові тексту, решта є достатньо далекими) з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє знаходити смислові зв’язки між окремими реченнями та частинами тексту під час читання їх учителем, в процесі самостійного читання окремих невеликих речень з опорою на запитання вчителя та за його допомогою;</p> <p>– має уявлення про поняття «абзац», усвідомлює роль абзаців у тексті; уміє визначати початок кожного нового абзацу з опорою на слухове сприймання мовлення педагога (під час виконання завдань, що містять</p>	<p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі співставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов’язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності).</p>
--	--	--	---

			<p>досить контрастні думки) з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – має практичне уявлення про засоби художньої виразності у тексті (епітет); впізнає саме ті епітети, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; – виконує малюнки до змісту творів, дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок. 	<p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації.</p>
3		<p>Народні казки (народно-прозаїчні та народно-поетичні твори про вигадані події, вигаданих осіб).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень, тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний 	<p>Розвиток слухового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та частково мовнорухового (на вербальному матеріалі, що</p>

		<p>матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність у тих випадках, коли відбувається автоматизація та диференціація вже поставлених звуків);</p> <ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом; – відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї;	<p>містить звуки з правильною артикуляцією, а також звуки, що автоматизуються та диференціюються) аналізаторів. Розвиток короткочасної слухової пам'яті.</p> <p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми). Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів в реченнях.</p>
--	--	---	---

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі;</p>	<p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків в процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у казках.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у різноманітних казкових ситуаціях.</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий</p>
--	--	--	--	---

		<p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань;</p> <p>– впізнає і визначає народну казку як жанр серед інших, запропонованих педагогом, з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– має уявлення про казкові прикмети: наявність вимислу, фантазії; традиційні початок, кін-</p>	<p>та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; початкові уміння передбачати декілька слів).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення. Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p>
--	--	--	--

		<p>цівка, повтори, постійні епітети, звертання;</p> <p>– визначає та називає тему, основну думку твору (про кого, про що йдеться у творі, на чому хотів наголосити письменник) з опорою на запитання вчителя та за його допомогою;</p> <p>– усвідомлює зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох (один або два варіанти відбивають зміст тексту, решта є достатньо далекими) з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– має первинні уявлення про автора твору (в контексті розглядуваної теми); взаємозв'язок автора, твору та теми з опорою на</p>	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на суттєвих жанрових ознаках, своєчасно переключатися з однієї ознаки на іншу.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, наявних у тексті, робити висновки на основі здійсненого аналізу.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p>
--	--	--	---

		<p>запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє знаходити смислові зв'язки між окремими реченнями та частинами тексту під час читання їх учителем, в процесі самостійного читання невеликих речень з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– має уявлення про поняття «абзац», усвідомлює роль абзаців у тексті; уміє визначати початок кожного нового абзацу з опорою на слухове сприймання мовлення педагога (під час виконання завдань, що містять спочатку досить контрастні думки, а надалі – подібні) з допомогою педагога;</p> <p>– має уявлення про послідовність подій у творі, структуру тексту: зачин (вступ, початок), основну частину (розвиток го-</p>	<p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом). Розвиток слухового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності).</p> <p>Формування початкових умінь аналізувати та узагальнювати отримані відомості за спільними ознаками.</p>
--	--	--	---

		<p>ловних подій), кінцівку (завершальну частину, яка містить важливі висновки);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом, та з його допомогою; – має практичне уявлення про засоби художньої виразності у тексті (епітет); впізнає саме ті епітети, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – виконує малюнки до змісту творів, дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя.	<p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, розуміти необхідність та доцільність їхнього використання.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації.</p>
--	--	---	---

4	<p>Народні звичаї (вірші, пісні, байки, ігри, лічилки, скоромовки, колядки, прикмети і т.д.).</p>	<p><i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень, тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність у тих випадках, коли відбувається автоматизація та диференціація вже поставлених звуків); читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом; – відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого</p>	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та частково мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією, а також звуки, що автоматизуються та диференціюються) аналізаторів. Розвиток короткочасної слухової пам'яті. Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, буду-</p>
---	--	---	---

		<p>та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї, а також з використанням опорних слів (що підлягають самостійному прочитуванню), які пропонує педагог;</p>	<p>вати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми). Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях. Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної. Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових</p>
--	--	--	--

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань;</p>	<p>якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про народні звичаї.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, в які потрапляють герої творів; давати оцінку; робити умовиводи.</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово</p>
--	--	--	---	---

			<p>– впізнає і називає жанри творів, що використовуються в процесі вивчення теми, з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; виконує завдання, що мають на меті визначення жанру кожного з запропонованих педагогом епізодів з опорою на слухове сприймання мовлення педагога;</p> <p>– визначає та називає тему, основну думку твору (про кого, про що йдеться у творі, на чому хотів наголосити письменник), доводить правильність свого</p>	<p>речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті, робити висновки на основі здійсненого аналізу, відчува-</p>
--	--	--	--	--

		<p>міркування шляхом здійснення вибору правильного варіанта відповіді з декількох запропонованих педагогом, користуючись його допомогою;</p> <p>– усвідомлює зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох (два варіанти відображають зміст тексту, решта є достатньо далекими) самостійно прочитаних з опорою на запитання вчителя та за його допомогою;</p> <p>– має уявлення про автора твору; взаємозв'язок автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє знаходити смислові зв'язки між окремими реченнями та частинами тексту під час читання їх учителем, в процесі самостійного читання невеликих</p>	<p>ти впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мо-</p>
--	--	---	--

		<p>речень з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <ul style="list-style-type: none"> – усвідомлює роль абзаців у тексті; уміє визначати початок кожного нового абзацу з опорою на слухове сприймання мовлення педагога (під час виконання завдань, що містять спочатку досить контрастні думки, а надалі – подібні); уміє знаходити абзаци з опорою на зорове сприймання тексту з допомогою педагога; – має уявлення про послідовність подій у творі, структуру тексту: зачин, основну частину, кінцівку; впізнає ці частини на основі слухового сприймання мовлення педагога та з його допомогою; – має уявлення про головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову під час виконання завдань з опорою	<p>влення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності).</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис, сприймати його як цілісний образ.</p>
--	--	--	---

		<p>на слухове сприймання мовлення педагога та на картинний матеріал;</p> <p>– уміє будувати зв’язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом, передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога;</p> <p>– впізнає епітети, що мають місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи їх у тексті;</p> <p>– виконує малюнки до загального змісту творів або до окремих епізодів, дає відповіді на</p>	<p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використання.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які</p>
--	--	--	--

			запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя.	пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації.
5	Зима (казки, оповідання, вірші, пісні, загадки, прислів'я).	<i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень, тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність у тих випадках, коли відбувається автоматизація та диференціація вже поставлених звуків); читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають	Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та частково мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією, а також звуки, що автоматизуються та диференціюються) аналізаторів. Розвиток короткочасної слухової пам'яті.	

		<p>на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом; – відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї, а також з використанням опорних слів (що підлягають самостійному прочитуванню), які пропонує педагог; має практичне уявлення про коротку та повну відповідь, розрізняє їх з допомогою вчителя;	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми). Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів в реченнях. Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у</p>
--	--	---	--

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також</p>	<p>процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зівставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що мають місце у творах: відповідальності за збереження краси природи; значущості особливостей природних змін, що відбуваються взимку, для існування людини.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «природа-людина».</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ято-</p>
--	--	--	---	--

		<p>ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань; – впізнає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; виконує завдання, що мають на меті визначення жанру кожного з запропонованих педагогом епізодів з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також під час самостійного читання;	<p>увати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; другого складу у двоскладових словах).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p>
--	--	---	--

			<p>– визначає та називає тему, основну думку твору, доводить правильність свого міркування шляхом здійснення вибору правильного варіанта відповіді з декількох, запропонованих педагогом, користуючись його допомогою; уміє підтверджувати правильність своєї відповіді шляхом знаходження відповідних речень в тексті з допомогою вчителя;</p> <p>– усвідомлює зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох (майже всі варіанти відображають зміст тексту,</p>	<p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p>
--	--	--	---	---

		<p>але відрізняються різним ступенем точності) самостійно прочитаних з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про автора твору; взаємозв'язок автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – уміє знаходити смислові зв'язки між окремими реченнями та частинами тексту під час читання їх учителем, в процесі самостійного читання невеликих речень з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – усвідомлює роль абзаців у тексті; уміє визначати початок кожного нового абзацу з опорою на слухове сприймання мовлення педагога; уміє знаходити абзаци з опорою на зорове сприймання тексту з допомогою педагога;	<p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності).</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – розуміє послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку на основі слухового сприймання мовлення педагога та з його допомогою; – визначає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову під час виконання завдань з опорою на слухове сприймання мовлення педагога та на картинний матеріал (з допомогою педагога); – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом, передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок, або серію малюнків з допомогою педагога; – впізнає епітети, що мають місце в певних творах, під час виконання спеціально запро-	<p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис, сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового</p>
--	--	--	--

			<p>понованих педагогом завдань; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; використовує їх як підтвердження правильності відповіді шляхом знаходження в тексті;</p> <p>– виконує малюнки до загального змісту творів або до окремих епізодів, дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя.</p>	<p>сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використання.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації.</p>
6	Бережіть природу (оповідання, казки, вірші, пісні, прислів'я, загадки, скоромовки).	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень (самостійно читає декотрі з них, намагається дати власне тлумачення у разі готовності до такого виду роботи), тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтич-</p>	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та частково мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією, а</p>	

		<p>ні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність у тих випадках, коли відбувається автоматизація та диференціація вже поставлених звуків); читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу; – відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого 	<p>також звуки, що автоматизуються та диференціюються) аналізаторів.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p> <p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне,</p>
--	--	---	---

		<p>та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї, а також з використанням опорних слів (що підлягають самостійному прочитуванню), які пропонує педагог; уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою;</p>	<p>будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми).</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних</p>
--	--	--	--

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань; відтворює через деякий час;</p>	<p>норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про природу.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «людина-природа».</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка</p>
--	--	--	---	---

			<p>– впізнає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; виконує завдання, що мають на меті визначення жанру кожного з запропонованих педагогом епізодів з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також під час самостійного читання;</p> <p>– визначає та називає тему, основну думку твору, доводить правильність свого міркуван-</p>	<p>у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; другого складу у двоскладових словах).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в текс-</p>
--	--	--	--	--

		<p>ня, вибираючи правильний варіант відповіді з декількох, запропонованих педагогом, користуючись його допомогою; уміє підтверджувати правильність своєї відповіді знаходячи відповідних речень в тексті з допомогою вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох (майже всі варіанти відображають зміст тексту, але відрізняються різним ступенем точності) самостійно прочитаних з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – має уявлення про автора твору; взаємозв'язок автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;	<p>ті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p>
--	--	---	---

			<p>– уміє знаходити смислові зв'язки між окремими реченнями та частинами тексту під час читання їх учителем, в процесі самостійного читання невеликих речень з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє визначати початок кожного нового абзацу з опорою на слухове сприймання мовлення педагога; уміє знаходити абзаци з опорою на зорове сприймання тексту з допомогою педагога; може передати зміст абзацу (доступними мовленнєвими засобами), відповідаючи на запитання педагога;</p> <p>– розуміє послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку на основі</p>	<p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух відомості; розуміти їхне</p>
--	--	--	--	---

		<p>слухового сприймання мовлення педагога та в процесі самостійного читання коротких творів (в тих випадках, коли дитина вже готова до такого виду робіт) з допомогою педагога;</p> <p>– визначає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову під час виконання завдань з опорою на слухове сприймання мовлення педагога та на картинний матеріал (з допомогою педагога);</p> <p>– уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом, передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога;</p> <p>– впізнає епітети, що мають місце в певних творах, під час виконання спеціально запро-</p>	<p>значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис, сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового</p>
--	--	---	--

			<p>понованих педагогом завдань; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті;</p> <p>– виконує малюнки до загального змісту творів або до окремих епізодів, зіставляє їх з картинами, створеними письменниками, з допомогою педагога; дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя.</p>	<p>сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використання.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації.</p>
7		<p>Мамине свято (оповідання, казки, вірші, легенди, пісні, прислів'я).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень (самостійно читає декотрі з них, намагається дати власне тлумачення у разі го-</p>	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнору-</p>

		<p>товності до такого виду роботи), тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, адекватно оцінюючи її правильність у тих випадках, коли відбувається автоматизація та диференціація вже поставлених звуків; спирається на слухове сприймання еталонного звучання звуків під час вимови або непоставлених звуків, або тих, що знаходяться на стадії постановки); читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога;</p>	<p>хового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією; звуки, що автоматизуються та диференціюються; звуки, постановка яких потребує досить тривалого проміжку часу) аналізаторів.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>
--	--	--	---

		<p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу;</p> <p>– відповідає на запитання вчителя щодо значення (прямого та переносного) окремих слів, загального змісту тексту з опорою на картинний матеріал та без неї, а також з використанням опорних слів (що підлягають самостійному прочитуванню), які пропонує педагог; має уявлення про інтонацію, яка використовується під час постановки загального запитання до речення (може відтворити її за вчителем); уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою;</p>	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми). Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях. Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом слухового контролю за</p>
--	--	---	---

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова, словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі (має уявлення про прийоми регулювання темпу читання);</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетич-</p>	<p>власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про матір.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «людина–людина», «матір–дитина».</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуля-</p>
--	--	--	---	---

			<p>ні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань; відтворює через деякий час;</p> <p>– впізнає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; визначає жанр кожного з запропонованих педагогом епізодів з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також під час самостійного читання;</p>	<p>ції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; другого складу у двоскладових словах). Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання. Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті. Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення. Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p>
--	--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає та називає тему, основну думку твору; уміє підтверджувати правильність своєї відповіді знаходячи відповідні речення (логічно завершені частини) в тексті з допомогою вчителя; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – розуміє роль автора твору; уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допо- 	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину</p>
--	--	--	--	--

		<p>могою; бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє визначати початок кожного нового абзацу; може передати зміст абзацу (доступними мовленнєвими засобами), відповідаючи на запитання педагога;</p> <p>– розуміє послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку на основі слухового сприймання мовлення педагога та в процесі самостійного читання коротких творів (у тих випадках, коли дитина вже готова до такого виду робіт) з допомогою педагога; бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, ко-</p>	<p>та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	--	---

		<p>ристуючись допомогою педагога (малюнків);</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами під час виконання завдань з опорою на слухове сприймання мовлення педагога на картинний матеріал, під час власного читання (з допомогою педагога); – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом, передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; – впізнає епітети, що мають місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; може пояснити їхнє значення	<p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зоро-</p>
--	--	--	---

			<p>з опорою на запитання педагога та з його допомогою; використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті;</p> <p>– має первинне уявлення про слова або вислови, у яких називається особа, предмет або явище, з якими порівнюється хто, що-небудь; впізнає саме ті порівняння, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань;</p> <p>– виконує малюнки до загального змісту творів або до окремих епізодів, зіставляє їх з картинами, створеними письменниками, з допомогою педагога; дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; бере участь у</p>	<p>ве сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творах.</p>
--	--	--	---	---

			ігрових ситуаціях, створених педагогом, у ролі актора або глядача.	
8	Весна (Вірші, оповідання, загадки, скоромовки, пісні, прислів'я).	<i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень (самостійно читає декотрі з них, намагається дати власне тлумачення), тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал (користується власною гучною вимовою, спирається на слухове сприймання еталонного звучання звуків під час вимови або непоставлених звуків, або тих, що знаходяться на стадії постановки); читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх в	Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією; звуки, що автоматизуються та диференціюються; звуки, постановка яких потребує досить тривалого проміжку часу) аналізаторів. Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.	

		<p>процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу;</p> <p>– відповідає на запитання вчителя щодо значення окремих слів, загального змісту тексту; має уявлення про інтонацію, яка використовується під час постановки загального запитання до речення (може відтворити її за вчителем); бере участь у колективному створенні запитань до тексту; уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну</p>	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей; ставити власні загальні запитання до речень.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми).</p>
--	--	--	--

			<p>відповідь за вказівкою педагога та за його допомогою;</p>	<p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у розповідальних та питальних реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків в процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що мають місце у творах: відповідальності за збереження краси природи (шляхи виявлення любові і бережного ставлення до навколишнього; глибокого емоційного задоволення від того, що приносить користь); значущості особливостей природних змін, що від-</p>
--	--	--	--	---

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі; має уявлення про найпростіші прийоми регулювання тону залежно від змісту та жанрової специфіки твору;</p> <p>– запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з</p>	<p>буваються навесні, для існування людини.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «природа– людина», робити умовиводи (відповідне непримиренне ставлення до ганебних вчинків).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка</p>
--	--	--	--	--

			<p>них після декількох самостійних прочитувань; відтворює через деякий час;</p> <p>– визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою під час виконання різноманітних завдань на основі слухового сприймання читання педагога, а також під час самостійного читання;</p> <p>– визначає та називає тему, основну думку твору; уміє підтверджувати правильність своєї відповіді, знаходячи відповід-</p>	<p>у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; другого складу у двоскладових словах).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі</p>
--	--	--	---	--

		<p>ні речення (логічно завершені частини) в тексті за допомогою вчителя;</p> <p>– визначає зв’язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів;</p> <p>– розуміє роль автора твору; уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв’язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– уміє знаходити смислові зв’язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; бере участь у колективному</p>	<p>здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв’язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ</p>
--	--	---	---

		<p>складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою;</p> <p>– визначає початок кожного нового абзацу; дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу (доступними мовленнєвими засобами), відповідаючи на запитання педагога;</p> <p>– розуміє послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків);</p> <p>– визначає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами; уміє знаходити в тексті слова і речення</p>	<p>з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p>
--	--	--	---

			<p>для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою;</p> <p>– уміє будувати зв’язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план, запропонований педагогом; передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога;</p> <p>– впізнає і називає епітети; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; використовує їх у якості підтвердження правильності відповіді шляхом знаходження в тексті;</p> <p>– впізнає слова або вислови, у яких називається особа, предмет або явище, з якими порівнюється <i>хто-небудь, що-небудь</i>; впізнає саме ті порівняння, що мали місце в певних творах,</p>	<p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їх використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p>
--	--	--	---	--

			<p>під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань;</p> <p>– виконує малюнки до змісту творів; дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або буде власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача.</p>	<p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображають у творах.</p>
9		Батьківщина (оповідання, вірші, пісні).	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уважно слухає читання учителем вголос слів, словосполучень, речень (самостійно читає декотрі з них, намагається дати власне тлумачення), тексту з опорою на малюнки та без неї; виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал; читає опорні слова та словосполучення, які</p>	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією; звуки, що автоматизуються та диференціюються; звуки, постановка</p>

		<p>пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу; – відповідає на запитання вчителя щодо значення окремих слів, загального змісту тексту; уміє відтворювати інтонацію, що супроводжує постановку запитань; бере участь у колективному створенні запитань до тексту; уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну від- 	<p>яких потребує досить тривалого проміжку часу) аналізаторів.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p> <p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей.</p> <p>Збагачення словникового запасу за рахунок нових слів, виразів; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми).</p>
--	--	--	---

			<p>повідь за вказівкою педагога та з його допомогою;</p> <p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правиль-</p>	<p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про Батьківщину.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «людина–Батьківщина».</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та букво-</p>
--	--	--	--	--

		<p>но наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – має уявлення про читання мовчки окремих слів, коротких речень; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори або невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань; відтворює через деякий час;	<p>сполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах нескладної структури).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p>
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою під час виконання різноманітних завдань на основі слухового сприймання читання педагога, а також під час самостійного читання; – може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів з опорою на запитання педагога; – визначає та називає тему, основну думку твору (може пояснити доцільність саме «такої» основної думки в межах певної теми доступними мовленнєвими засобами); – уміє підтверджувати правильність своєї відповіді, знаходячи відповідні речення або вислови в тексті з допомогою вчителя;	<p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p>
--	--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – визначає зв’язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів (робить спроби придумати власні заголовки до текстів за бажанням, під час самостійної роботи в класі або вдома); – розуміє роль автора твору, запам’ятовує його і називає; – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв’язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – уміє знаходити смислові зв’язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допо- 	<p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв’язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причи-</p>
--	--	---	--

		<p>могою; бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою (робить спроби створити власний план до твору за бажанням, у процесі самостійної роботи в класі або вдома);</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає початок кожного нового абзацу; – дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу (доступними мовленнєвими засобами), відповідаючи на запитання педагога або самостійно; – називає послідовність подій у творі; – визначає зачин, основну частину, кінцівку за допомогою педагога; бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків); 	<p>ну та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом). Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення. Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту. Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – визначає та називає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами; – уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (або на вербальний план, створений колективно); передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків за допомогою педагога; – впізнає і називає епітети; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді знаходячи в тексті; 	<p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та до-</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – впізнає і називає слова або вислови, у яких йдеться про особу, предмет або явище, з якими порівнюється хто-, що-небудь; впізнає саме ті порівняння, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; – виконує малюнки до змісту творів; дає відповіді на запитання педагога з опорою на малюнок або будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; – бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору. 	<p>цільність їх використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творах.</p>
10	Літо (вірші, оповідання, загадки, скоромовки, пісні, прислів'я).	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає читання вчителем вголос слів, словосполучень, речень (самостійно читає декотрі з них, намагається да- 	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слу-</p>

		<p>ти власне тлумачення, довести його правильність шляхом актуалізації інших слів, словосполучень, речень, котрі мають спільні риси з розглядуваними), тексту з опорою на малюнки та без неї;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал; – читає опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу, використовує їх в процесі виконання пропедевтичних завдань (в тому числі і тих, які мають на меті читання цих слів серед ряду інших) з допомогою педагога; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий про-	<p>хового, зорового та мовнорухового (на вербальному матеріалі, що містить звуки з правильною артикуляцією; звуки, що автоматизуються та диференціюються; звуки, постановка яких потребує досить тривалого проміжку часу) аналізаторів.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>
--	--	---	--

			<p>міжок часу, пригадує вивчені раніше;</p> <ul style="list-style-type: none"> – відповідає на запитання вчителя щодо значення окремих слів, загального змісту тексту; – уміє відтворювати інтонацію, що супроводжує постановку запитань; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту; – уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; 	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника (в тому числі слів, що мали місце під час опрацювання попередньої теми). Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p>
--	--	--	--	---

			<p>– самостійно поскладово або повністю читає слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також рит-</p>	<p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що мають місце у творах: відповідальності за збереження краси природи (шляхи виявлення любові і бережного ставлення до навколишнього; глибокого емоційного задоволення від того, що приносить користь); значущості для існування людини особливостей природних змін, що відбуваються влітку.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у стосунках «природа–людина», робити умовиводи (відповідне непримиренне ставлення до ганебних вчинків).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів для дітей, які вже мають достатню підготовку), умінь запам'я-</p>
--	--	--	--	---

		<p>мічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – має уявлення про читання мовчки окремих слів, коротких речень (робить перші спроби читання мовчки у разі готовності до такого виду робіт); – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них після декількох самостійних прочитувань; – відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше); – визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя та з його допомогою під 	<p>товувати, своєчасно перетворювати їх у звукосполучення та слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах нескладної структури). Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання. Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p>
--	--	--	---

		<p>час виконання різноманітних завдань на основі слухового сприймання читання педагога, а також під час самостійного читання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси декотрих з них, з опорою на запитання педагога; – визначає та називає тему, основну думку твору (може пояснити доцільність саме «такої» основної думки в межах певної теми доступними мовленнєвими засобами); – уміє підтверджувати правильність своєї відповіді шляхом знаходження відповідних речень або висловів у тексті з допомогою вчителя; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; 	<p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору. Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою. Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p>
--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів (створює власні заголовки до текстів за бажанням, під час самостійної роботи в класі або вдома); – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає (може пригадати твори цього ж автора або інших авторів, твори яких вже вивчалися); – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; 	<p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати при-</p>
--	--	--	---	--

		<p>– бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою (робить спроби створити власний план до твору за бажанням, у процесі самостійної роботи в класі або вдома);</p> <p>– визначає початок кожного нового абзацу;</p> <p>– дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу (доступними мовленнєвими засобами), відповідаючи на запитання педагога або самостійно;</p> <p>– має уявлення про самостійне створення абзаців у процесі виконання спеціальних завдань з допомогою вчителя;</p> <p>– називає послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога;</p>	<p>чину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов’язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв’язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розумі-</p>
--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків); – визначає та називає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами; – уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою (робить перші спроби будувати власну розповідь про головний персонаж); – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (або на вербальний план, створений колективно); – уміє передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; 	<p>ти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – впізнає і називає епітети; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті або пригадуючи; – впізнає і називає слова або вислови, у яких йдеться про особу, предмет або явище, з якими порівнюється хто-, що-небудь; – впізнає саме ті порівняння, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; – може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті;	<p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їх використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p>
--	--	---	---

			<p>– виконує малюнки до змісту творів; дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однокласника, будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя;</p> <p>– бере участь в ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача;</p> <p>– фантазує на тему твору.</p>	<p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творах.</p>
--	--	--	---	---

3 клас

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

68 годин (2 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p>Розвиток словника Засвоєння нових слів. Розширення словника. Закріплення та диференціація значень слів.</p>	<p><i>Учень:</i> – звертає увагу на нові слова у друкованих текстах, розповідях учителя, бесідах з рідними, теле- та радіопередачах, з'ясо-</p>	<p>Збагачення словника учнів новими словами, що зустрічаються у навчальному процесі з усіх шкільних предметів, навчаль-</p>

		<p>Слова, що позначають оцінку, спосіб дії, час і місце дії.</p>	<p>вує значення таких слів у вчителя чи інших дорослих; – розуміє, швидко актуалізує, правильно вживає у різних контекстах слова, що належать до різних частин мови; – розуміє та адекватно використовує у власному мовленні слова з абстрактним та збірним значенням; – уміє пояснювати значення слів (з опорою та без опори на контекст);</p> <p>– розуміє та адекватно використовує у мовленні прислівники зі значенням оцінки, способу дії, часу, місця дії; – зіставляє їх з відповідними запитаннями: <i>як?, яким способом?, яким чином?, якою мірою? коли?, де?, куди?</i></p>	<p>ній літературі, дитячих книжках тощо. Уточнення значень слів з абстрактним та збірним значенням. Формування диференційованого значення слів близьких, але не ідентичних зазначенням. Формування розуміння значення слова з опорою на контекст, ситуацію тощо. Формування в учнів уміння визначати узагальнене лексичне значення слова з опорою на його варіативні значення в різних контекстах та самостійно. Розширення словника прислівників. Формування уміння відповідати на запитання <i>як?, яким способом?, якою мірою? коли?, де?, куди?</i>; самостійно ставити питання до прислівників у реченні (словосполученні), складати</p>
--	--	--	--	---

		<p>Багатозначні слова. Переносне значення слова.</p> <p>Синоніми та антоніми.</p>	<p>– розпізнає багатозначність іменників (<i>ніс у дитини, ніс у човна</i>), прикметників (<i>свіжий суп, свіжа газета</i>), дієслів (<i>іде людина, іде дощ</i>);</p> <p>– розуміє попередньо опрацьоване переносне значення слів;</p> <p>– добирає до заданого слова синоніми, антоніми;</p> <p>– уміє групувати їх, обирати найбільш точне слово з синонімічного ряду для висловлення думки, використовувати синоніми для заміни у тексті слів, що повторюються;</p>	<p>речення та словосполучення з прислівниками, поширювати речення прислівниками (з опорою на запитання).</p> <p>Формування розуміння значення полісемічних слів, що належать до різних частин мови у різних контекстах; уміння порівнювати значення полісемічних слів у різних контекстах.</p> <p>Розвиваток навички використання полісемічних слів у власному мовленні: складання словосполучень та речень із заданим полісемічним словом.</p> <p>Розвиток уміння добирати антоніми та синоніми до заданих слів, складати з ними речення (словосполучення), використовувати синоніми та антоніми для увиразнення мовлення, уникнення повторів слів у текстах.</p>
--	--	---	---	--

		<p>Словотвір.</p>	<p>– уміє добирати слова з однотипними морфемами (суфіксами, префіксами, коренями, закінченнями).</p>	<p>Збагачення словника похідних слів внаслідок оволодіння новими словотворчими морфемами, продуктивними способами словотвору та шляхом активізації процесів словотворення в учнів.</p> <p>Уточнення та диференціювання значення словотворчих морфем та похідних слів, утворених з їх допомогою.</p> <p>Удосконалення навичок словотвору з використанням засвоєних словотворчих морфем та словотворчих моделей.</p> <p>Формування розуміння значення слів, що складаються з кількох основ (<i>синьо-жовтий, золотоверхий, легкокрилий, багатолюдний</i>), уміння пояснювати значення таких слів та їх творення з використанням заданих основ.</p> <p>Розвиток уміння добирати спільнокореневі слова до задано-</p>
--	--	-------------------	---	---

				го кореня, утворювати слова із заданими афіксами.
2	Розвиток граматичної будови мовлення Прості та складні речення.	<i>Учень:</i> – уживає у мовленні прості поширені речення, складає такі речення на задану тему або за подіями з власного досвіду з опорою на сюжетний малюнок, запитання та самостійно; – розуміє складні речення з сурядним та підрядним зв'язками; уміє утворювати (практичним способом) складне речення з сурядним зв'язком з двох простих;		Удосконалення навички побудови простих поширених та непоширених речень на задану тему чи за малюнком. Розвиток уміння поширювати речення однорідними підметами, додатками, присудками, означеннями (практично, без використання термінів). Формування розуміння складних речень з сурядним та підрядним зв'язком. Розвиток навички побудови складних речень з сурядним та підрядним зв'язком із двох простих. Розвиток уміння використовувати сурядні та підрядні сполучники і сполучні слова для творення складних речень.

	<p>Зв'язок слів у реченні.</p>	<p>– уміє виділяти в реченні слова, граматично пов'язані між собою; ділити речення на окремі словосполучення: іменник (підмет чи додаток) + прикметник (означення), <i>весела гра</i>; дієслово (присудок) + іменник у непрямому відмінку (додаток; обставина місця або часу), <i>намалював дерево, поїхав у село, прокинувся ранком</i>; дієслово (присудок) + прислівник (обставина способу дії, місця, часу), <i>гарно намалював, подивився праворуч, зробимо завтра</i>; іменник (обставина)+прикметник, <i>з великим задоволенням</i>; а також інші словосполучення з прийменниками та без прийменників;</p> <p>– уміє встановлювати зв'язок між словами у реченні (словосполученні) за допомогою запитань;</p>	<p>Розвиток умінь ставити запитання до всіх слів у реченні, встановлювати зв'язки між словами та словосполученнями у реченні, ділити речення на окремі словосполучення.</p> <p>Розвиток навички синтаксичних трансформацій (розширення, звуження, упорядкування деформованого речення).</p>
--	--------------------------------	--	---

		<p>Слова, які позначають назви предметів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє відтворювати зв’язок між словами у деформованому реченні; – уміє групувати слова, що позначають назви предметів, за питаннями <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – наводить приклади слів, які позначають назви предметів і відповідають на питання <i>хто?</i>, <i>що?</i>; – уміє визначати рід іменників за їхньою початковою формою (узгоджуючи їх з особовими займенниками 3-ї особи однини), диференціює у власному мовленні однину і множину іменників, відмінкові форми іменників; – узгоджує іменники з перехідними та неперехідними дієсловами у словосполученнях та реченнях; – уміє добирати іменники у відповідних граматичних фор- 	<p>Розвиток навичок добору іменників за лексико-граматичним значенням предметності та питаннями <i>хто?</i>, <i>що?</i></p> <p>Формування умінь співвідносити запитання непрямих відмінків з іменниками у відповідних відмінкових формах.</p> <p>Формування умінь диференціювати іменники від слів з близьким лексико-граматичним значенням (<i>читання–читати</i>, <i>письмо–писати</i>, <i>синька–синій</i>, <i>Україна–український</i>).</p> <p>Формування умінь диференціювати іменники – назви істот та неістот, адекватно ставити питання до них.</p> <p>Розвиток умінь визначати практичним способом число іменника (<i>один чи багато</i>), рід імен-</p>
--	--	---	--	---

	<p>Слова, які позначають назви дій.</p>	<p>мах з опорою на запитання (<i>кого? чим? кому? на чому?</i> тощо);</p> <p>– уміє групувати слова, які позначають дії предметів і відповідають на питання <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити?</i>; наводить приклади таких слів;</p> <p>– розуміє та правильно уживає у мовленні дієслова доконаного та недоконаного виду, утворені префіксально-суфіксальним способом (<i>намалювати, вивчити, зробити</i> тощо), часові форми таких дієслів (<i>малював, намалював, малюю, малюватиму, буду малювати</i>);</p> <p>– уміє визначати рід дієслів (у формі минулого часу, третьої</p>	<p>ника шляхом узгодження його з особовим займенником 3-ї особи однини.</p> <p>Уточнення семантико-синтаксичних (граматичних) значень іменників у прийменникових та безприйменникових сполученнях з дієсловами.</p> <p>Розвиток навичок добору дієслів за лексико-граматичним значенням дії та за питаннями <i>що робить?, що робив?, що зробив?, що буде робити?</i></p> <p>Формування умінь диференціювати дієслова від слів з близьким лексико-граматичним значенням (<i>бігати–біг, жовтіти–жовтий, лінитися–лінівий–лінь, веселитися–веселий</i>).</p> <p>Удосконалення навичок узгоджувати дієслова з іменниками у числі та роді (для дієслів минулого часу).</p> <p>Формування навичок творення граматичних форм дієслів</p>
--	---	--	---

		<p>Слова, що позначають ознаки предметів.</p>	<p>особи однини) за родом узгодженого з ними іменника; – диференціює у власному мовленні однину і множину дієслів; особові та часові форми дієслів; – узгоджує дієслова з іменниками у числі та роді (для дієслів минулого часу, 3-ї особи однини). – уміє добирати слова, що відповідають на питання <i>який?</i>, <i>яка?</i>, <i>яке?</i> <i>які?</i> і означають відносні, якісні та присвійні ознаки предметів; – уміє групувати такі слова за заданим принципом (слова, що позначають колір, величину, швидкість, матеріал, національність тощо); – розуміє та правильно уживає у мовленні якісні прикметники та утворені від них прислівники у вищому та найвищому</p>	<p>доконаного та недоконаного виду минулого часу за аналогією та самостійно. Формування умінь практичним способом визначати число та рід іменника за узгодженим з ним дієсловом (Покажи де: <i>іде-ідуть</i>; <i>співає-співають</i>, <i>зайшов-зайшла</i>, <i>намалював-намалювала?</i>). Розвиток умінь добирати прикметники за лексико-граматичним значенням ознаки предметів та запитаннями. Формування умінь диференціювати запитання <i>який?</i>, <i>яка?</i>, <i>яке?</i>, <i>які?</i> до прикметників у різних родових та числових формах. Розвиток умінь добирати різні ознаки до заданих предметів чи явищ. Формування навичок визначати та називати однорідні предме-</p>
--	--	---	--	--

		Словозміна.	<p>ступені (<i>довгий, найдовший, швидше, найшвидше</i> тощо), уміє утворювати названі граматичні форми слів за аналогією та самостійно;</p> <p>– уміє визначати рід прикметників за родом узгодженого з ними іменника, диференціює у власному мовленні часові, родові та відмінкові форми прикметників з узгодженими іменниками;</p> <p>– уміє добирати прикметники у граматичних формах відповідних до заданого запитання (<i>яким? якому? на якому?</i> тощо);</p> <p>– уміє утворювати початкову форму іменників від форми будь-якого непрямого відмінка однини;</p> <p>– уміє ставити питання до слів у непрямих граматичних формах (у реченні чи словосполученні);</p>	<p>ти, що відрізняються за ступенем вираження ознаки (<i>довгий, довший, найдовший</i>).</p> <p>Розвиток умінь узгоджувати прикметники з іменниками у роді, числі та відмінку.</p> <p>Розвиток спрямованості уваги на граматичне оформлення мовлення.</p> <p>Розвиток навичок правильного граматичного оформлення слів у словосполученнях та реченнях, дотримання граматичних зобов'язань, що наклада-</p>
--	--	-------------	--	--

			<p>– уміє добирати слова у відповідних граматичних формах до заданого запитання (<i>кого?, чим?, кому?, що робитиме?, що зробив?, що робила?, що будуть робити?</i> тощо).</p>	<p>ються головним словом стосовно залежного. Формування контролю (самоконтролю) за дотриманням граматичних норм мови. Формування навичок довільної словозміни іменників, прикметників, дієслів (з опорою на запитання).</p>
3		<p>Розвиток зв'язного мовлення.</p> <p>Стилі мовлення (практично).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уміє використовувати у власному мовленні засвоєну лексику та синтаксичні конструкції; – усвідомлює послідовність, причинність та зміст подій у зв'язних висловах, прослуханих текстах;</p> <p>– розрізняє (практичним способом) мовлення за стилями: розмовним, діловим та художнім;</p>	<p>Розвиток умінь правильно актуалізувати та використовувати у власному мовленні засвоєні слова, синтаксичні конструкції. Удосконалення навичок давати повні відповіді на запитання педагога, чітко і логічно, послідовно формулювати власні запитання, висловлювати власні думки, міркування, пояснення. Формування умінь спостерігати за використанням слів у творах, різних за стилями та</p>

		<p>Аналіз тексту (основна думка тексту, заголовок, схема побудови тексту, план).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – диференціює тексти за характером зв'язного вислову: опис, розповідь; – уміє самостійно ділити текст на логічно завершені частини, визначати з допомогою учителя основну думку тексту; визначати відповідність заголовка змістові тексту, добирати заголовки до тексту та окремих його частин; – знає схему побудови тексту (початок (зачин), основна частина, кінцівка); – уміє складати план тексту сюжетного характеру (з допомогою учителя); 	<p>жанрами, за особливостями побудови описів, розповідей.</p> <p>Удосконалення навичок аналізу текстів за змістом та структурою.</p> <p>Формування навичок проведення бесід за змістом прочитаного чи почутого тексту, постановки запитань, відповіді на запитання близько до тексту та «своїми словами».</p> <p>Розвиток умінь висловлювати власні міркування щодо змісту текстів: виражати ставлення до персонажів чи подій, наводити аналогічні приклади з власного досвіду тощо.</p> <p>Розвиток умінь планувати власний вислів: визначати тему майбутнього вислову, його заголовок, основні частини, введення до нього елементів опису чи міркувань.</p>
--	--	--	--	---

	<p>Монологічне мовлення (переказ, опис, розповідь, міркування).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє усно переказувати текст зі зміною особи та часу дії; усно і письмово переказувати невеликі тексти за готовим чи попередньо складеним планом; – уміє будувати (з попереднім колективним обговоренням) усні монологічні вислови за сюжетним малюнком чи серією сюжетних малюнків, а також на теми, близькі досвіду учня (про ігри, спостереження, екскурсії, дозвілля); – уміє будувати невеликі монологічні вислови описового характеру (опис тварин, осіб, предметів) чи вислови-міркування, вводити їх до складу власних розповідей; – уміє написати невеликий лист про свої справи; – намагається змістовно, точно, послідовно, виразно, емоційно висловлювати думки, дотри- 	<p>Розвиток навичок монологічного мовлення: аналізувати події, ситуації, про які йтиметься у вислові, визначати у них головне та другорядне; планувати вислів; виражати зміст ситуацій чи подій за допомогою мовних засобів; дотримуватись послідовності у викладенні думки; завершувати зв'язний вислів невеликим висновком чи міркуванням.</p> <p>Формування різних форм зв'язного монологічного вислову: переказ, опис, міркування, розповідь.</p> <p>Розвиток писемних форм монологічного мовлення: письмовий лист, лист-запрошення, лист-подяка тощо.</p> <p>Формування навичок виразного мовлення: уміння передавати за допомогою інтонації настроїв, стан, характер персонажів;</p>
--	---	---	--

		Мовленнєвий етикет.	<p>мується правил фонетичного, лексичного та граматичного оформлення мовлення;</p> <p>– знає правила мовленнєвого етикету, уміє складати письмове запрошення, поздоровлення;</p> <p>– використовує у власному мовленні етикетні кліше: вітання, звертання, прохання, подяки тощо;</p> <p>– знає напам'ять і вміє чітко та виразно відтворювати вірші, скоромовки, загадки, пісні тощо.</p>	<p>чітко та виразно декламувати вивчені напам'ять твори.</p> <p>Формувати вміння дотримуватись норм мовленнєвої поведінки, використання у власному мовленні етикетних кліше: вітання, звертання, прохання, привітання, побажання, подяки тощо.</p>
4		<p>Тематика для розвитку мовлення.</p> <p><i>Спогади про літо.</i></p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– знає про особливості погоди влітку, сезонні зміни в природі, значення лісу в житті людини, назви найпоширеніших рослин і тварин місцевих лісів, полів, лук, водойм;</p>	

		<p><i>Життя дітей у нашій країні.</i></p> <p><i>Осіньне золото.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – складає невеликі усні розповіді про літні канікули (допомогу дорослим, дозвілля, спостереження за природою, екскурсії тощо); – знає про особливості життя дітей в різних регіонах нашої країни (ігри народів, що живуть в Україні, допомога дорослим, участь дітей в охороні природи, суспільно корисній праці); – уміє переказати прочитаний текст, скласти (з допомогою учителя) власну розповідь на задану тему з елементами міркувань; – знає характерні особливості різних періодів осені, про зміни в житті диких та свійських тварин, про сезонні види робіт, працю дітей на пришкольній ділянці (на полі);	
--	--	---	--	--

		<p><i>Про добрі справи.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє складати розповідь за аналогією до прочитаного про зміни, які відбуваються в природі восени, працю людей, допомогу дітей дорослим; складати опис улюбленої домашньої тварини; – дбайливо ставиться до природи, розуміє значення природоохоронних заходів; – знає і дотримується правил доброї поведінки у школі, на вулиці, вдома, у громадських місцях; – розуміє значення моральних норм у житті людини і суспільства; – усвідомлює значення своїх обов’язків перед учителями, друзями, однокласниками, членами родини; – уміє переказати текст на моральну теми з введенням у нього власних міркувань, оцінок;	
--	--	---------------------------------	--	--

		<p><i>Зима.</i></p> <p><i>Весна.</i></p>	<p>– може навести приклади хороших і поганих вчинків, аргументувати свою оцінку щодо них;</p> <p>– знає характерні ознаки погоди та природи взимку, сезонні зміни в житті рослин і тварин, про працю людей взимку, природоохоронні заходи (допомога диким птахам та звірам, захист рослин тощо);</p> <p>– уміє скласти опис природи взимку (з опорою на наочність), опис змін, що відбуваються у зовнішності та житті тварин взимку (заєць, ведмідь, білка);</p> <p>– знає характерні особливості погоди та зміни в природі навесні; про зміни в житті рослин, диких і свійських тварин; назви комах, перелітних птахів, перших весняних квітів; про заходи охорони природи (рос-</p>	
--	--	--	---	--

		<p><i>Усна народна творчість.</i></p>	<p>лин, риб, птахів, звірів) навесні; про працю людей та суспільно корисну працю дітей навесні;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє скласти опис природи в різні періоди весни, опис диких тварин, рослин, що цвітуть навесні; скласти розповідь про працю людей у полі, в саду, на городі, про участь дітей у весняних роботах на пришкольній ділянці, цікаві випадки під час весняних канікул; – знає кілька різножанрових творів усної народної творчості (казки, прислів'я, приказки, загадки, пісні тощо) українського народу та народів світу; – усвідомлює значення усної народної творчості у культурній спадщині людства; – уміє переказувати відомі казки, складати діалоги за казка-	
--	--	---------------------------------------	--	--

		<p><i>Наша Батьківщина.</i></p>	<p>ми, бере участь у колективних інсценізаціях казок, обрядових пісень тощо;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно складає казки (за запропонованим сюжетом); – придумує продовження чи початок до вже відомих казок; – добирає загадки, прислів'я на запропоновану тему (про звірів, про пори року, про працю тощо); – знає символи України (державний прапор, герб, гімн), вірші, пісні про Україну; назви найбільших міст України та основні відомості про них; назву столиці України, визначні місця м. Києва, назву головної вулиці та площі столиці України, легенди про виникнення міста, про його жителів та його історію; – усвідомлює значення української мови як найбільшого ку-	
--	--	---------------------------------	---	--

			<p>льтурного надбання нашого народу;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає знаменні дати, свята українського народу, народні традиції та звичаї; – уміє переказувати невеликі оповідання про історію українського народу, народні легенди; – розповідає напам'ять вірші про Україну, українську мову; 	
--	--	--	--	--

ЗНАННЯ ПРО МОВУ. МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ

136 годин (4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Звуки і букви (повторення вивченого у 2 класі).	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє виконувати повний звуковий аналіз слів, характеризувати звуки мови (голосний чи приголосний, твердий чи м'який, дзвінкий чи глухий); 	Формування правильних фонематичних уявлень (передусім на матеріалі звуків, що змішуються дітьми у читанні та на письмі).

		<ul style="list-style-type: none"> – знає особливості артикуляції звуків, вимова яких коригується або потребує корекції; – розрізняє на слух тверді та м'які приголосні звуки у складі слів, уміє позначати м'якість приголосних на письмі за допомогою букв <i>ь, і, я, ю, є</i>; – розрізняє на слух дзвінки та глухі приголосні звуки у складі слів, адекватно позначає їх на письмі; – правильно записує слова з апострофом після <i>б, п, в, м, ф</i> перед <i>я, ю, є, ї</i>; – уміє спостерігати за звучанням ненаголошених голосних та дзвінких і глухих приголосних звуків у слабких фонетичних позиціях, за різницею у звучанні та написанні слів з такими звуками; – знає алфавіт, уміє користуватися ним для пошуку слів у 	<p>Удосконалення навичок звукового аналізу слів з опорою на слухове сприймання, власне проговорювання, за уявленнями.</p> <p>Розвиток слухової уваги, слухового контролю, слухової пам'яті.</p> <p>Розвиток навичок складового аналізу слів, визначення наголошених складів та звуків у слові.</p> <p>Розвиток умінь спостерігати за звучанням голосних та приголосних звуків у слабких та сильних фонетичних позиціях, порівнювати звучання та написання слів з такими звуками.</p>
--	--	--	--

			словнику, розміщувати задані слова у алфавітному порядку (за першою буквою); – правильно вживає на письмі велику літеру на початку речення та в іменах людей, кличках тварин, назвах міст, сіл, річок;	
2		Текст.	<i>Учень:</i> – має уявлення про текст як зв’язані за змістом речення; – уміє визначати опорні слова у тексті, ділити його на смислові частини, добирати заголовок до тексту та окремих його частин, складати план до тексту, визначати тему тексту та його головну думку;	Розвиток навичок цілісного сприймання тексту, уміння ініціювати та підтримувати бесіди за змістом сприйнятого тексту.
3		Речення. Визначення речення.	<i>Учень:</i> – знає визначення речення, знає, що текст складається із речень; – правильно позначає на письмі межі речення: велика літе-	Розвиток навичок виділення речень з усного та письмового тексту, визначати відмінність між реченням та сполучення окремих слів за наявністю завершенної думки.

	<p>Головні та другорядні члени речення.</p> <p>Поширені та непоширені речення.</p>	<p>ра на початку речення; крапка, знак питання, знак оклику – на кінці;</p> <p>– роздільно записує слова у реченні;</p> <p>– знає про роздільне написання прийменників (<i>на, в, у, під, над, з, біля, за, перед, до</i>) з наступними словами;</p> <p>– виділяє головні члени речення, знає їхні назви (підмет і присудок);</p> <p>– диференціює головні і другорядні члени речення (без розподілу);</p> <p>– уміє графічно позначати головні та другорядні члени речення; будувати речення за простими схемами;</p> <p>– уміє визначати поширені і непоширені речення; звужувати та розширювати речення за рахунок другорядних членів (з опорою та без опори на запитання);</p>	<p>Коригування за необхідності навичок роздільного написання слів у реченні (у тому числі написання прийменників з наступним словом).</p> <p>Навчання практичним способом розрізнявати прийменник зі співзвучними префіксами.</p> <p>Формування умінь визначати головні члени речення за запитанням та за синтаксичним значенням (про кого говориться – підмет, що говориться – присудок).</p> <p>Формування умінь визначати другорядні члени речення що відносяться до підмета та присудка.</p> <p>Розвиток навичок поширювати речення другорядними членами (з опорою та без опори на запитання).</p>
--	--	--	--

		Зв'язок слів у реченні.	– уміє встановлювати зв'язки між словами у реченні за допомогою запитань, визначати другорядні члени речення, пов'язані з підметом і присудком; складати поширені і непоширені речення із заданими підметом і присудком або за схемою, поширювати речення за допомогою запитань; складати речення, різні за метою висловлення (розповідні, питальні, спонукальні).	Розвиток умінь ставити запитання до всіх слів у реченні, встановлювати зв'язки між словами та словосполученнями у реченні, ділити речення на окремі словосполучення. Розвиток навичок синтаксичних трансформацій (розширення, звуження, упорядкування деформованого речення).
4		Слово. Багатозначні слова.	<i>Учень:</i> – уміє спостерігати за уживанням багатозначних слів, наводити приклади словосполучень із багатозначними словами;	Формування розуміння значень полісемічних слів, що належать до різних частин мови у різних контекстах; уміння порівнювати значення полісемічних слів у різних контекстах. Розвиток навичок використання полісемічних слів у власному мовленні: складання сло-

	<p>Слова з однаковим звучанням, але різним значенням.</p> <p>Слова, близькі і протилежні за значенням.</p> <p>Сталі словосполучення.</p> <p>Культура мовлення.</p>	<p>– спостерігає за найуживанішими омонімами (без уживання терміна); може пояснити їхнє значення; скласти речення (словосполучення) зі словами-омонімами;</p> <p>– має уявлення про синоніми та антоніми, уміє добирати їх до заданих слів;</p> <p>– уміє використовувати синоніми для вираження думки, уникнення повторів слів у текстах;</p> <p>– розуміє значення кількох найуживаніших фразеологізмів;</p> <p>– може пояснити їх значення; скласти з ними речення;</p> <p>– має уявлення про нормативну (літературну) лексику та сло-</p>	<p>восполучень та речень із заданими полісемічними словами. Формування умінь диференціювати значення слів омонімів у словосполученнях та реченнях, самостійно будувати речення та словосполучення з такими словами.</p> <p>Розвиток умінь добирати антоніми та синоніми до заданих слів, складати з ними речення (словосполучення), використовувати синоніми та антоніми для вираження мовлення, уникнення повторів слів у текстах.</p> <p>Формування розуміння фразеологічних виразів за контекстом, ситуацією, шляхом пояснення їхнього значення.</p> <p>Стимулювання самостійного використання учнями фразеологізмів у власному мовленні.</p> <p>Виховання в учнів поваги до мови та мовних норм.</p>
--	--	---	--

			<p>ва, що засмічують мову; – розуміє необхідність дотримання правил культури мовлення.</p>	<p>Стимулювання дотримання мовних норм учнями у власному мовленні. Розвиток контролю (самоконтролю) учнів за власним мовленням та мовленням оточуючих.</p>
5	<p>Будова слова. Основа слова і закінчення (складові елементи основи).</p> <p>Корінь слова.</p>	<p><i>Учень:</i> – знає, що слова складаються з менших елементів: основи та закінчення; знає складові елементи основи: корінь, префікс, суфікс; уміє виділяти та позначати основу та закінчення у словах (шляхом зміни форми слова);</p> <p>– знає, що таке спільнокореневі слова, розрізняє слова з омонімічними коренями; – диференціює спільнокореневі слова, які означають назви предметів, дій, ознак;</p>	<p>Активізація процесів словотворення в учнів. Формування умінь учнів виділяти основу слова та закінчення шляхом спостереження за різними граматичними формами слів. Формування умінь виділяти у ряді слів з однотипним морфологічним оформленням спільний префікс, суфікс, корінь. Формування умінь виділяти у ряді слів з однотипним морфологічним оформленням спільний корінь. Розвиток навичок добору спільнокореневих слів, диферен-</p>	

			<ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати спільнокореневі слова до заданого слова (кореня); слова із заданим суфіксом; – добирає та утворює спільнокореневі слова за допомогою префікса і суфікса, спільнокореневі слова з різними суфіксами; складає словосполучення (речення) з похідними словами. 	<p>Формування умінь виділяти у ряді слів з однотипним морфологічним оформленням спільний суфікс.</p> <p>Розвиток навичок суфіксального та суфіксально-префіксального словотвору.</p>
6	<p>Правопис.</p> <p>Написання ненаголошених <i>e</i>, <i>u</i> у коренях слів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знає, що у випадках сумнівної вимови слова мають записуватися за правилами сукупності яких називається правописом; – знає, що правила складаються з кількох частин (визначення сумнівного звука чи морфеми, опис дії, яку слід виконати для запису перевірного слова або вказівка на те, як слід правильного записати слово); – знає правило написання ненаголошених <i>e</i>, <i>u</i>, у коренях 	<p>Формування орфографічної пильності щодо слів із сумнів-</p>	

		<p>Написання глухих і дзвінких приголосних у середині та в кінці слова.</p>	<p>слів; уміє добирати перевірні слова (шляхом зміни форми слова чи пошуку спільнокореневих слів з наголошеним <i>е, и</i> у корені);</p> <ul style="list-style-type: none"> – правильно записує слова із названими орфограмами; – може навести приклади таких слів; <p>– знає правило вимови та написання дзвінких приголосних у кінці слова (<i>зуб, дуб</i>); дзвінких приголосних у середині слова перед глухими (<i>кігті, нігті</i>), глухих приголосних в середині слова перед дзвінками (<i>боротьба, молотьба, просьба</i>);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати перевірні слова шляхом зміни форми слова або добору спільнокореневих слів з голосним після сумнівного приголосного; 	<p>ною вимовою ненаголошених <i>е, и</i> у коренях слів.</p> <p>Розвиток уміння довільної словозміни та словотвору слів з <i>е, и</i> у корені з метою пошуку перевірного слова.</p> <p>Розвиток навичок вибору серед ряду спільнокореневих слів та словоформ слова, у якому кореневі <i>е, и</i> знаходяться у наголошеній позиції.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо слів із сумнівним звучанням дзвінких та глухих приголосних.</p> <p>Розвиток умінь довільної словозміни та словотвору слів з глухими та дзвінками приголосними з метою пошуку перевірного слова.</p> <p>Розвиток навичок вибору серед ряду спільнокореневих слів та словоформ слова, у якому глухі та дзвінкі приголосні зна-</p>
--	--	---	---	--

		<p>Написання префіксів <i>роз-</i>, <i>без-</i>.</p> <p>Написання слів з апострофом після префікса.</p> <p>Збіг приголосних.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – правильно записує слова з названими орфограмами; – може навести приклади таких слів; – знає правило написання префіксів <i>роз-</i>, <i>без-</i>; – уміє переносити слова з префіксами; – правильно записує слова з названими орфограмами; – може навести приклади таких слів; – правильно записує слова з апострофом після префікса перед <i>я</i>, <i>ю</i>, <i>є</i>, <i>ї</i>; – може навести приклади таких слів; – уміє спостерігати за написанням слів зі збігом приголос- 	<p>ходяться перед голосним звуком.</p> <p>Розвиток навичок морфологічного аналізу префіксів.</p> <p>Формування умінь практичним способом диференціювати префікси <i>роз-</i>, <i>без-</i> зі співзвучними прийменниками.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо слів з префіксами <i>роз-</i>, <i>без-</i>.</p> <p>Закріплення правильної вимови, читання та правопису слів з апострофом.</p> <p>Удосконалення навичок морфологічного аналізу префіксів.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо слів з роздільною вимовою приголосного і йотованого на межі префікса і кореня.</p> <p>Удосконалення навичок звукового аналізу слів з подов-</p>
--	--	--	---	---

		<p>Орфографічний словник.</p>	<p>них на межі префікса і кореня (<i>роззувати, беззубий</i>); та на межі кореня і суфікса (<i>сонний, осінній</i>);</p> <p>– знає про призначення орфографічного словника;</p> <p>– уміє працювати з орфографічним словником для правильного написання слів, до яких не можна підібрати перевірні слова;</p> <p>– знає слова, написання яких слід запам'ятати: <i>абрикос, айстра, адреса, автомобіль, агроном, акваріум, апельсин, асфальт, бензин, бетон, велосипед, верблюд, гербарій, директор, кварта, комбайн, космонавт, кукурудза, метро, очерет, партизан, пиріг, писання, п'ятниця, солдат, спасибі, театр.</i></p>	<p>женням та подвоєнням приголосних.</p> <p>Розвиток навичок морфологічного аналізу коренів, префіксів, суфіксів.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо слів з подвоєнням та подовженням приголосних.</p> <p>Закріплення знань алфавіту.</p> <p>Формування умінь користуватися словником, пошуку слів у словнику за першими літерами.</p>
--	--	-------------------------------	--	--

7	<p>Частини мови. Іменник. Визначення іменника.</p> <p>Однина і множина іменника.</p> <p>Рід іменника.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має загальне уявлення про іменник (питання, значення, синтаксична роль у реченні), диференціює слова, які означають назви істот та неістот, виділяє їх у реченні (тексті) за питаннями <i>хто?, що?</i>; – уміє добирати іменники за питаннями та семантикою; <ul style="list-style-type: none"> – знає, як називаються числові форми іменників; – розрізняє числові форми іменників, уміє утворювати форми однини і множини іменників; – наводить приклади іменників у формі однини та множини, іменників, що не змінюються за числами. – знає назви родів іменника; – уміє визначати чоловічий, жіночий та середній рід іменників за їхньою початковою формою; 	<p>Закріплення умінь визначати лексико-граматичне значення іменників як назв предметів. Розвиток навичок добору іменників за лексико-граматичним значенням предметності та питаннями <i>хто?, що?</i></p> <p>Формування умінь диференціювати іменники назви істот та неістот, адекватно ставити питання до них.</p> <p>Закріплення диференційного граматичного значення числових форм іменників, числа іменників, уміння співвідносити числові форми іменників з обсягом множин предметів (один чи багато).</p> <p>Розвиток умінь довільно змінювати іменник за числами.</p> <p>Формування умінь визначати рід іменника шляхом узгодження його з особовим займенником 3-ї особи однини.</p>
---	---	---	---

		<p>Велика буква в словах.</p> <p><i>Дієслово.</i></p>	<p>– уміє добирати іменник заданого роду;</p> <p>– вживає на письмі велику літеру у власних назвах: іменах людей, кличках тварин, назвах міст, сіл, річок, фабрик, заводів;</p> <p>– наводить приклади таких слів;</p> <p>– має загальне уявлення про дієслово (питання, значення, синтаксична роль у реченні);</p> <p>– уміє ставити питання до дієслів, виділяти їх у реченні (тексті) за питаннями <i>що робить?, що зробив?, що робить?, що зробить?, що буде робити?</i>;</p> <p>– правильно узгоджує дієслова з іменниками (з прийменниками і без прийменників);</p> <p>– уміє утворювати дієслова у формі доконаного та недоконаного виду теперішнього, минулого та майбутнього часу;</p>	<p>Розвиток умінь класифікувати іменник за родами, добирати іменник заданого роду.</p> <p>Закріплення навичок добирати слова, що є іменами людей, кличками тварин, назвами міст, сіл, річок.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо власних назв.</p> <p>Закріплення умінь визначати лексико-граматичне значення дієслів як назви дій.</p> <p>Розвиток навичок добору іменників за лексико-граматичним значенням дії та питаннями <i>хто?, що?</i></p> <p>Закріплення умінь визначати число та рід дієслів, узгоджувати дієслова з іменниками у роді та числі.</p> <p>Розвиток умінь довільно змінювати дієслова за особами, числами родами, часами, видами (практично), адекватно</p>
--	--	---	--	--

		<p>Прикметник.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє протиставляти дієслова за значенням (<i>до будинку заходять, а з будинку виходять</i>); – має загальне уявлення про прикметник (питання, значення, синтаксична роль у реченні); – уміє ставити запитання до прикметників, виділяти їх у реченні (тексті) за запитанням; узгоджувати прикметники з іменниками у роді, числі, відмінку; визначати (практичним способом) рід та число прикметника за формою узгодженого з ним іменника; – уміє добирати низку ознак до заданого предмета, визначати предмет за рядом його ознак; – може порівнювати та протиставляти предмети за їхніми 	<p>ставити питання до різних граматичних форм дієслів. Закріплення навичок префіксального творення дієслів. Уточнення та диференціювання значення похідних дієслів. Закріплення умінь визначати лексико-граматичне значення прикметників як назв ознак предметів. Розвиток навичок добору прикметників за лексико-граматичним значенням ознаки предмету та питаннями <i>який?, яка?, яке?, які?</i> Закріплення умінь визначати число та рід прикметників, узгоджувати прикметники з іменниками у роді, числі, відмінку. Розвиток умінь довільно змінювати прикметники за числами, родами, відмінками (разом з узгодженими з ними іменниками).</p>
--	--	---------------------------	---	--

			ознаками (<i>літо тепле, а зима холодна</i>).	Уточнення та диференціювання значення похідних прикметників. Закріплювати навички добору синонімів та антонімів до прикметників.
8		Каліграфічне письмо (5–7 хв. на кожному уроці). Написання великих та малих букв і їх комбінацій: 1) <i>з, к, ж, в, ч, б, д, у, я</i> та ін. 2) <i>Г, П, Т, Р, З, Є, Ю, У, Д, Ф, К, В</i> та ін. 3) <i>П, Ч, Р, В, Е, З, У</i> та ін. Безвідривне написання комбінацій букв: <i>во, се, до, ас, св</i> та ін.	<i>Учень:</i> – правильно та акуратно записує букви та комбінації букв, дотримуючись правил їх з'єднання між собою; – вчиться писати по одній лінійці, засвоює написання букв з новою шириною та висотою.	Розвиток зорових операцій та функцій (зоровий – буквенний гнозис, зорово-просторовий гнозис, зорова увага і пам'ять, зоровий контроль). Розвиток рухових операцій та функцій: дрібної моторики, кінетичного праксису, координаності і точності рухів пальців та кистей рук (передусім провідної), руховий контроль.

ЧИТАННЯ

102 години (3 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Народна мудрість (казки, легенди, притчі, прислів'я, загадки, скоромовки, лічилки, народні дитячі пісеньки).	<i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос різноманітного вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї; – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал, користуючись допомогою педагога; – самостійно читає (дає власне тлумачення з допомогою вчителя) опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу; використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога;	Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів (провідна роль належить слуховому та зоровому аналізаторам). Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення. Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.

			<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному обговоренні значення цих слів; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу, пригадує вивчені раніше; – відповідає на запитання вчителя; уміє обирати правильну (коротку або повну) відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; – розуміє, в яких випадках можна користуватися короткою відповіддю; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту; 	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у про-</p>
--	--	--	---	---

			<p>– самостійно повністю читає слова (правильно наголошуючи</p>	<p>цесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм, що мають місце у творах: особливостей життєвого досвіду попередніх поколінь; думок про явища природи, працю і побут, взаємини людей між собою, морально-етичні закони, які формувалися віками і передавалися у спадок наступним поколінням.</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, що виникають у різних стосунках, робити умовиводи (засудження всього аморального у людині, що принижує її).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та бук-</p>
--	--	--	---	--

		<p>і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – має уявлення про читання мовчки окремих слів, коротких речень; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувань; – відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше); – визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчи- 	<p>восполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах нескладної структури).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання. Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагаль-</p>
--	--	---	--

		<p>теля та за його допомогою під час виконання різноманітних завдань на основі слухового сприймання читання педагога, а також під час самостійного читання;</p> <ul style="list-style-type: none"> – може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси декотрих з них з опорою на запитання педагога; – має уявлення про можливість використання твору іншого жанру в процесі опрацювання певного вербального матеріалу (наприклад, добирання прислів'їв, що відбивають сенс окремого казкового епізоду і т.д.); – визначає та називає тему, основну думку твору; – уміє підтверджувати правильність своєї відповіді, знаходячи відповідні речення або вислови в тексті з допомогою вчителя;	<p>нення. Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки, як засіб збагачення мовлення.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у пра-</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про можливість вираження власного ставлення до розглядуваної теми, головної думки твору; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, або виправляти неправильно запропонований педагогом заголовок на більш доречний з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів (створює власні заголовки до текстів за бажанням, під час самостійної роботи в класі або вдома); – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає (може пригадати твори цього ж 	<p>вильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування потреби у висловленні власного ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіанта відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p>
--	--	---	--

		<p>автора або інших авторів, твори яких вже вивчалися);</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – має уявлення про епізоди з життя і діяльності письменника; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – має уявлення про засоби змістового зв'язку між реченнями в тексті (вживання слів він, вона, воно, цей, ця, це, той, та, те; лексичних повторів, близьких за значенням слів); – бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою 	<p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на доволньому рівні: багатоваріативність заміन одних слів або виразів тексту на інші.</p>
--	--	---	--

		<p>(робить спроби створити власний план до твору за бажанням, в процесі самостійної роботи в класі або вдома);</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає початок кожного нового абзацу; – дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу, відповідаючи на запитання педагога або самостійно; – має уявлення про створення абзаців у процесі виконання спеціальних завдань за допомогою вчителя; – називає послідовність подій у творі; – визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків);	<p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	---	--

		<p>– визначає та називає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами;</p> <p>– уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою (робить перші спроби будувати власну розповідь про головний персонаж);</p> <p>– уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (або на вербальний план, створений колективно); передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога;</p> <p>– впізнає і називає епітети; може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою;</p>	<p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам'ятовувати та відтворювати основні відомості щодо характеристики головного персонажа твору.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове</p>
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, бію знаходячи в тексті або пригадуючи; – впізнає і називає слова або вирази, про особу, предмет або явище, з якими порівнюється хто-, що-небудь; – впізнає саме ті порівняння, що мали місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; – може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та за його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті; – виконує малюнки до змісту творів; – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок одно-	<p>сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відбивають особистісне став-</p>
--	--	---	--

			<p>класника, будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору. 	<p>лення дитини до отриманої інформації;</p> <p>розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творач.</p>
2		<p>Праця людей (оповідання, байки, казки, повісті-казки, вірші, прислів'я).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає читання учителем вголос різноманітного вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї; – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал, користуючись допомогою педагога; – самостійно читає (дає власне тлумачення з допомогою вчителя) опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу; – використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога; 	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за етальонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів (провідна роль належить слуховому та зоровому аналізаторам).</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному обговоренні значення цих слів; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу, пригадує вивчені раніше; – може відтворити окремі речення або фрази, що часто повторюються в тексті і є притаманними мовленню різних героїв; – відповідає на запитання вчителя; – уміє обирати правильну відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; – розуміє, в яких випадках можна користуватися короткою відповіддю; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту, 	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотри-</p>
--	--	---	---

			<p>до конкретних речень тексту, запропонованих педагогом;</p> <p>– читає цілі слова (правильно наголошуючи і чітко вимовля-</p>	<p>муючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про працю (працелюбство, кмітливість, старанність, терпимість, розум).</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації (прояв лінощів, використання брехні і т.д.).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквос-</p>
--	--	--	---	--

		<p>ючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – може мовчки прочитати окремі слова, короткі речення і усвідомити зміст прочитаного; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення або вирази з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувань; – відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше); 	<p>получень (розвиток одночасного охоплення цілих слів), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок; розвиток умінь користуватися акустико-артикуляційними уявленнями під час читання мовчки. Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах нескладної структури).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p>
--	--	--	---

			<p>– визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя під час виконання різноманітних завдань на основі слухового сприймання читання педагога, а також під час самостійного читання;</p> <p>– може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси декотрих з них з опорою на запитання педагога;</p> <p>– використовує твір іншого жанру в процесі опрацювання певного вербального матеріалу (наприклад, добирання прислів'їв, що відбивають сенс окремого казкового епізоду і т.д.) з опорою на запитання педагога, запропоновані ним варіанти вербального матеріалу, та з його допомогою;</p>	<p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p> <p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки як засіб збагачення мовлення.</p>
--	--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – визначає та називає тему, основну думку твору; – уміє підтверджувати правильність своєї відповіді шляхом знаходження відповідних речень або висловів у тексті з допомогою вчителя; – виражає власне ставлення до розглядуваної теми, головної думки твору доступними мовленнєвими засобами, з опорою на варіанти відповідей, запропоновані педагогом, та з його допомогою; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, або виправляти неправильно запропонований педагогом (іншим учнем) заголовок на більш підходящий з опорою на запи- 	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування умінь висловлювати власне ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіан-</p>
--	--	--	--

		<p>тання вчителя та з його допомогою;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів (створює власні заголовки до текстів за бажанням, під час самостійної роботи в класі або вдома); – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає (може пригадати твори цього ж автора або інших авторів, твори яких вже вивчалися); – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – має уявлення про епізоди з життя і діяльності письменника, розуміє зв'язок «автор–тема твору»; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на 	<p>та відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p> <p>Розвиток умінь встановлювати зв'язки між подіями в житті автора та темою його твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають</p>
--	--	--	--

		<p>запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– розуміє доцільність використання засобів змістового зв'язку між реченнями в тексті (вживання слів <i>він, вона, воно, цей, ця, це, той, та, те</i>; лексичних повторів, близьких за значенням слів);</p> <p>– бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою (робить спроби створити власний план до твору за бажанням, в процесі самостійної роботи в класі або вдома);</p> <p>– визначає початок кожного нового абзацу;</p> <p>– дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу, відповідаючи на запитання педагога або самостійно;</p>	<p>місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на довольному рівні: багатоваріативність замін одних слів або виразів тексту на інші.</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності,</p>
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про створення абзаців в процесі виконання спеціальних завдань з допомогою вчителя; – називає послідовність подій у творі; – визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків); – робить перші спроби створення власних кінцівок з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – визначає та називає головний персонаж твору (героя), впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами; – уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та за його допомогою 	<p>довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам'ятовувати та відтворювати основні відомості щодо характеристики головного персонажа твору.</p>
--	--	---	--

		<p>(робить перші спроби будувати власну розповідь про головний персонаж);</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про другорядні персонажі твору; – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (або на вербальний план, створений колективно); – вміє передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; – бере участь у діалогах на основі прочитаного (2–3 репліки) з допомогою педагога; – впізнає і називає епітети, порівняння; – може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, 	<p>Розвиток уявлень про наявність основних та другорядних персонажів (як фону) у межах певного твору.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Формування умінь уважно слухати співбесідника, виділяти головне, правильно будувати власну відповідь з метою підтримки бесіди, ставити відповідні запитання.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети та порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти</p>
--	--	--	---

		<p>знаходячи в тексті або пригадуючи.</p> <ul style="list-style-type: none"> – має первинне уявлення про метафору (без вживання терміну), що полягає в переносному вживанні слова або виразу на основі аналогії, схожості або порівняння, а також є словом або виразом, ужитим в такий спосіб; – виконує малюнки до змісту творів; – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однокласника; – будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору. 	<p>необхідність та доцільність їхнього використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі метафори з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відбиті у творах.</p>
3	Природа (оповідання, вірші, казки, пісні, прислів'я приказки).	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уважно слухає читання учителем вголос різноманітного 	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталоном мов-</p>

		<p>вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал, користуючись допомогою педагога; – самостійно читає вголос або з установкою на мовчазне читання в тих випадках, де це є доцільним (дає власне тлумачення з допомогою вчителя) опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу; – використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога; – бере участь у колективному обговоренні значення цих слів; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий про-	<p>ленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів (провідна роль належить слуховому та зоровому аналізаторам).</p> <p>Формування умінь користуватися опорою на уявлення про артикуляційні та акустичні ознаки мовних одиниць під час читання мовчки (переведення зовнішніх дій у внутрішній план).</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>
--	--	--	--

		<p>міжок часу, пригадує вивчені раніше;</p> <ul style="list-style-type: none"> – може відтворити окремі речення або фрази, що часто повторюються в тексті і є притаманними мовленню різних героїв; – відповідає на запитання вчителя; – уміє обирати правильну відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; – розуміє, в яких випадках можна користуватися короткою відповіддю; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту, до конкретних речень тексту, запропонованих педагогом; – будує власні запитання, користуючись допомогою педагога.	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового конт-</p>
--	--	---	---

			<p>– читає цілі слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також</p>	<p>ролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про природу (уміння милуватися красою природи, землі, рідного краю; потреба у пошуку шляхів збереження природи, рідної землі).</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, робити умовиводи (засудження різних проявів недбайливого ставлення до природи).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів), умінь запам'ятовувати, своє-</p>
--	--	--	---	---

		<p>ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – має уявлення про логічні паузи, логічний наголос; – може мовчки прочитати окремі слова, короткі речення, усвідомити зміст прочитаного і продемонструвати це в процесі виконання спеціально запропонованих педагогом індивідуальних завдань, користуючись його допомогою; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення або вирази з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувань; 	<p>часно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок; розвиток умінь користуватися акустико-артикуляційними уявленнями під час читання мовчки.</p> <p>Формування навичок ймовірного передбачання (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах різної структури). Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p>
--	--	--	---

		<p>– відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше);</p> <p>– визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя під час виконання різноманітних завдань, може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси декотрих з них з опорою на запитання педагога;</p> <p>– використовує твір іншого жанру в процесі опрацювання певного вербального матеріалу з опорою на запитання педагога, запропоновані ним варіанти вербального матеріалу, та з його допомогою.</p> <p>– визначає та називає тему, основну думку твору під час виконання спеціальних видів завдань або в ході ознайомлення з певним твором;</p>	<p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки як засіб збагачення мовлення.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися</p>
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – уміє доводити правильність своєї відповіді з допомогою педагога; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, або виправляти неправильно запропонований педагогом (іншим учнем) заголовок на більш доречний з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів, створює власні; – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає; – уміє висловлювати свої дум- 	<p>у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування потреби у висловленні власного ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіанта відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p>
--	--	--	--

		<p>ки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає окремі епізоди з життя і діяльності письменника (виконує різноманітні завдання, спрямовані на їх впізнання та визначення) розуміє зв'язок «автор–тема твору»; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – розуміє доцільність використання засобів змістового зв'язку між реченнями в тексті; – бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою, створює власний план до твору з опорою на запитання педагога та з його допомогою; 	<p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p> <p>Розвиток умінь встановлювати зв'язки між подіями в житті автора та темою його твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на довольному рівні: багатоваріативність заміन одних слів або виразів тексту на інші.</p>
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – визначає абзаци; – дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу, відповідаючи на запитання педагога або самостійно; – розуміє технологію створення абзаців у процесі виконання спеціальних завдань з допомогою вчителя; – називає послідовність подій у творі; – визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, користуючись допомогою педагога (малюнків); – пропонує власні варіанти створення кінцівок з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – визначає та називає героя, впізнає його вчинки, портрет, 	<p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом). Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту. Розвиток творчих можливостей.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю харак-</p>
--	--	--	---

		<p>мову, стосунки з іншими персонажами;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою (робить перші спроби будувати власну розповідь про головний персонаж); – визначає другорядних персонажів твору з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (або на вербальний план, створений колективно); – уміє передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; – бере участь у діалогах на основі прочитаного (2–3 репліки), 	<p>терних рис; сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам'ятовувати та відтворювати основні відомості щодо характеристики головного персонажа твору.</p> <p>Розвиток уявлень про наявність основних та другорядних персонажів (як фону) у межах певного твору.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Формування умінь уважно слухати співбесідника, виділяти головне, правильно будувати власну відповідь з метою підтримки бесіди, ставити відповідні запитання.</p>
--	--	---	--

		<p>відображаючи власне емоційно-чуттєве сприймання з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – поповнює діалог власними думками у разі їхньої появи; – впізнає і називає епітети, порівняння; – може пояснити їхнє значення (розтлумачити шляхом підбору синонімів) з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті або пригадуючи; – впізнає метафори, що мають місце в певних творах, під час виконання спеціально запропонованих педагогом завдань; – може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвер-	<p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети та порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їх використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі метафори з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також на основі зорового сприймання під час знаходження в тексті.</p>
--	--	--	---

		дження правильності відповіді, знаходячи в тексті; – виконує малюнки до змісту творів (самостійні, а також із заданим початком, який потребує завершення); – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однокласника, будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; – бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору.	Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відбиті у творах.
4	Наша країна (твори різних жанрів про нашу рідну землю).	<i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос різноманітного вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї або самостійно вголос (для тих учнів, які вже готові до читання достатньо великого за обсягом незнайомого матеріалу);	Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталоном мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів (провідна роль належить слуховому та зоровому аналізаторам за ви-

		<ul style="list-style-type: none"> – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал, користуючись допомогою педагога; – самостійно читає вголос або з установкою на мовчазне читання в тих випадках, де це є доцільним (дає власне тлумачення з допомогою вчителя) опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу; – використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога; – бере участь у колективному обговоренні значення цих слів; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу, пригадує вивчені раніше; 	<p>нятком тих завдань, де учень залучається до читання вголос незнайомого матеріалу, і мовноруховий аналізатор стає рівноправним членом взаємодії всіх аналізаторів). Формування умінь користуватися опорою на уявлення про артикуляційні та акустичні ознаки мовних одиниць під час читання мовчки (переведення зовнішніх дій у внутрішній план). Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення. Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>
--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – може відтворити окремі речення або фрази, що часто повторюються в тексті і є притаманними мовленню різних героїв; – відповідає на запитання вчителя; – уміє обирати правильну відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; – розуміє, в яких випадках можна користуватися короткою відповіддю; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту, до конкретних речень тексту, запропонованих педагогом; – будує власні запитання; – виконує завдання, спрямовані на вибір правильного запитання серед ряду інших, користуючись допомогою педагога; 	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленнєвих можливостей, а також здійснювати контроль і вносити відповідні корективи. Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p> <p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового конт-</p>
--	--	--	---	--

			<p>– читає цілі слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі, помічаючи і виправляючи власні помилки), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками),</p>	<p>ролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про рідний край (відношення до різних сфер життя українського народу).</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, робити умовиводи (засудження різних проявів аморальної поведінки).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під</p>
--	--	--	--	--

		<p>невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – має уявлення про логічні паузи, логічний наголос; – може мовчки прочитати окремі слова, короткі речення, усвідомити зміст прочитаного і продемонструвати це в процесі виконання спеціально запропонованих педагогом індивідуальних завдань, користуючись його допомогою; – запам'ятовує та відтворює повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення або вирази з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувачь;	<p>час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок; розвиток умінь користуватися акустико-артикуляційними уявленнями під час читання мовчки.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах різної структури).</p> <p>Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання. Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p>
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше); – визначає і називає жанри творів з опорою на запитання вчителя під час виконання різноманітних завдань, може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси деяких з них з опорою на запитання педагога; – використовує твір іншого жанру в процесі опрацювання певного вербального матеріалу з опорою на запитання педагога, запропоновані ним варіанти вербального матеріалу, та з його допомогою; – висловлює власне ставлення до творів різних жанрів, спираючись на запитання педагога; – визначає та називає тему, основну думку твору під час ви- 	<p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки, як засіб збагачення мовлення.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомо-</p>
--	--	--	---	---

			<p>конання спеціальних видів завдань або в ході ознайомлення з певним твором;</p> <p>– уміє доводити правильність своєї відповіді з допомогою педагога;</p> <p>– визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою;</p> <p>– уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, або виправляти неправильно запропонований педагогом (іншим учнем) заголовок на більш відповідний з опорою на запитання вчителя та з його допомогою;</p> <p>– бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів, створює власні (може</p>	<p>стях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування потреби у висловленні власного ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіанта відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p>
--	--	--	---	---

		<p>пояснити, чому саме таке рішення прийняте ним з опорою на запитання педагога та з його допомогою);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає; – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – знає окремі епізоди з життя і діяльності письменника (виконує різноманітні завдання, спрямовані на їх впізнання та визначення), розуміє зв'язок «автор–тема твору»; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – використовує засоби змістового зв'язку між реченнями в тексті; 	<p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p> <p>Розвиток умінь встановлювати зв'язки між подіями в житті автора та темою його твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p>
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою, створює власний план до твору з опорою на запитання педагога та з його допомогою, записує його; – визначає абзаци; – дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу, відповідаючи на запитання педагога або самостійно; – створює абзаци в процесі виконання спеціальних завдань з допомогою вчителя; – називає послідовність подій у творі; – визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, виз- 	<p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на довільному рівні: багатоваріантність заміни одних слів або виразів тексту на інші.</p> <p>Формування взаємозв'язку між двома формами писемного виду мовленнєвої діяльності (читанням і письмом).</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	--	---

			<p>наченні речень, яких не виста- чає в зачині, їх придумуванні, користуючись допомогою педа- гога (малюнків);</p> <p>– пропонує власні варіанти створення кінцівок з опорою на запитання педагога та з його допомогою;</p> <p>– визначає та називає героя, впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими пер- сонажами;</p> <p>– уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою (будує власну розповідь про го- ловний персонаж);</p> <p>– розуміє необхідність присут- ності другорядних персонажів твору;</p> <p>– уміє будувати зв’язний пе- реказ основного змісту твору з опорою на картинний план</p>	<p>Розвиток умінь впізнавати пе- рсонаж за сукупністю харак- терних рис; сприймати його як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам’ятову- вати та відтворювати основні відомості щодо характеристи- ки головного персонажа твору.</p> <p>Розвиток уявлень про наяв- ність основних та другорядних персонажів (як фону) у межах певного твору.</p> <p>Розвиток умінь усно послідов- но висловлювати свої думки з використанням наявного рів-</p>
--	--	--	---	---

		<p>(або на вербальний план, створений колективно);</p> <ul style="list-style-type: none"> – передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; – бере участь у діалогах на основі прочитаного (2–3 репліки), відбиваючи власне емоційно-чуттєве сприймання з допомогою педагога; – впізнає і називає епітети, порівняння; – може пояснити їхнє значення (розтлумачити шляхом підбору синонімів) з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті або пригадуючи; – впізнає метафори, що мають місце в певних творах, під час 	<p>ня мовнорухових можливостей.</p> <p>Формування умінь уважно слухати співбесідника, виділяти головне, правильно будувати власну відповідь з метою підтримки бесіди, ставити відповідні запитання.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети та порівняння з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їх використання; розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі метафори з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також</p>
--	--	---	---

		<p>виконання спеціально запропонованих педагогом завдань, може пояснити їхнє значення з опорою на запитання педагога та з його допомогою;</p> <ul style="list-style-type: none"> – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті; – виконує малюнки до змісту творів (самостійні, а також із заданим початком, який потребує завершення і може бути або словесним, або мальованим); – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однокласника, будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; – бере участь в ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору.	<p>на основі зорового сприймання під час знаходження в тексті.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творах.</p>
--	--	---	--

5	<p>Письменники рідної країни (розповіді про письменників України, їхні твори різних жанрів).</p>	<p><i>Учень:</i> – виконує завдання, що складають зміст роботи в межах кожної з чотирьох поданих тем і спрямовані на подальший розвиток читацьких навичок.</p>	<p>Розвиток усіх функцій і операцій, що забезпечують нормальну взаємодію аналізаторних систем, які є основою повноцінного становлення читання як однієї з форм писемного виду мовленнєвої діяльності. Розвиток пізнавальної діяльності.</p>
6	<p>Свято матері (оповідання, казки, народні перекази, легенди, вірші, пісні, прислів'я про матір).</p>		<p>Розвиток пізнавальної діяльності.</p>
7	<p>Дитячий світ (твори різних жанрів про становлення дитини як особистості).</p>		<p>Формування позитивних особистісних якостей та позбавлення негативних у процесі ознайомлення з поведінкою різних літературних героїв.</p>
8	<p>Казкарі світу (літературні казки найвідоміших казкарів світу).</p>	<p>– уважно слухає читання учителем вголос різноманітного вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї або самостійно вголос (для тих учнів, які вже готові до читання достатньо великого за обсягом незнайомого матеріалу);</p>	<p>Формування творчих лінгвістичних здібностей. Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів (провідна роль належить слуховому та зоро-</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал, користуючись допомогою педагога; – самостійно читає вголос або з установкою на мовчазне читання в тих випадках, де це є доцільним (дає власне тлумачення з допомогою вчителя), опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу; – використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань з допомогою педагога; бере участь у колективному обговоренні значення цих слів, пропонує власні варіанти з опорою на запитання педагога; – дозовано використовує письмо як ще одну форму писемного виду мовленнєвої діяльності під час виконання різноманітних завдань;	<p>вому аналізаторам за винятком тих завдань, де учень залучається до читання вголос незнайомого матеріалу і мовно-руховий аналізатор стає рівноправним членом взаємодії всіх аналізаторів).</p> <p>Формування умінь користуватися опорою на уявлення про артикуляційні та акустичні ознаки мовних одиниць під час читання мовчки (переведення зовнішніх дій у внутрішній план).</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам'яті.</p>
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> – запам'ятовує та відтворює повністю або частково (з установкою на запам'ятовування або без неї) невеликі поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу, пригадує вивчені раніше; може відтворити окремі речення або фрази, що часто повторюються в тексті і є притаманними мовленню різних героїв; – відповідає на запитання вчителя; – уміє обирати правильну відповідь із запропонованих педагогом, давати коротку або повну відповідь за вказівкою педагога та з його допомогою; – розуміє, в яких випадках можна користуватися короткою відповіддю; – бере участь у колективному створенні запитань до тексту, 	<p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленевих можливостей, а також здійснювати контроль і вносити відповідні корективи.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p>
--	--	--	--

		<p>до конкретних речень тексту, запропонованих педагогом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – будує власні запитання, ставить їх своїм однокласникам (користуючись допомогою учителя), вислуховує їхню відповідь; – має первинне уявлення про оцінювання правильності чужої відповіді та правила власної поведінки в таких ситуаціях; – виконує завдання, спрямовані на вибір правильного запитання серед ряду інших, користуючись допомогою педагога;	<p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах про письменників (епізоди з життя письменників, в яких висвітлено важливі події, які сприяли їх становленню як особистості), у творах про матір (скромність, працелюбність, самовідданість жінки-матері, які ос-</p>
--	--	--	--

			<p>– читає цілі слова (правильно наголошуючи і чітко вимовляючи добре знайомі, помічаючи і виправляючи власні помилки), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), невеликі тексти в доступному темпі, співвідносячи його</p>	<p>півані у творах різних жанрів мистецтва; якості характеру видатних жінок України); про світ дитини (особливості сприймання світу дитиною, формування стосунків з різними людьми); у літературних казках та оповіданнях про казкарів (розуміння загальнолюдських цінностей).</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, робити умовиводи (засудження різних проявів аморальної поведінки). Розвиток зорового сприймання послідовності букв та буквосполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків</p>
--	--	--	---	---

		<p>зі змістом твору;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує найпростіші прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – визначає місця, де є доречним використання логічних пауз, логічного наголосу; – може мовчки прочитати окремі слова, короткі речення (користуючись зовнішніми мовленнєвими рухами або уникаючи їх у разі готовності до такого способу читання), усвідомити зміст прочитаного і продемонструвати це в процесі виконання спеціально запропонованих педагогом індивідуальних завдань, користуючись його допомогою; – має уявлення про читання групами слів, робить перші спроби користуватися ним; – запам'ятовує та відтворює (з 	<p>з метою виправлення помилок; розвиток умінь користуватися акустико-артикуляційними уявленнями під час читання мовчки.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах різної структури). Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень, тексту в процесі читання. Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p>
--	--	---	---

		<p>установкою на запам'ятовування або без неї) повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення або вирази з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувань;</p> <p>– відтворює через деякий час (на наступному уроці, або пізніше).</p> <p>– визначає і називає жанри творів (народні та літературні казки, повісті, повісті-казки, оповідання, вірші, акровірші, байки, загадки, прислів'я та приказки) з опорою на запитання вчителя під час виконання різноманітних завдань, може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні риси декотрих з них з опорою на запитання педагога або самостійно (кінець року);</p>	<p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки як засіб збагачення мовлення.</p>
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – використовує твір іншого жанру в процесі опрацювання певного вербального матеріалу з опорою на запитання педагога, запропоновані ним варіанти вербального матеріалу, та з його допомогою; – висловлює власне ставлення до творів різних жанрів, спираючись на запитання педагога (або самостійно); – визначає та називає тему, основну думку твору під час виконання спеціальних видів завдань або в ході ознайомлення з певним твором; – уміє доводити правильність своєї відповіді з допомогою педагога (робить перші спроби виконувати це самостійно); – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною думкою; 	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомостях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування потреби у висловленні власного ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми</p>
--	--	---	---

		<ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати найбільш вдалий варіант заголовка з декількох, самостійно прочитаних, або виправляти неправильно запропонований педагогом (іншим учнем) заголовок на більш відповідний з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; уміє виправляти неточності у запропонованих заголовках у відповідності до власних уявлень; – бере участь у колективному придумуванні заголовків до творів, створює власні (може пояснити, чому саме таке рішення прийняте ним з опорою на запитання педагога та з його допомогою); – розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає; – уміє висловлювати свої думки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя;	<p>тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіанта відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p> <p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p>
--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – знає окремі епізоди з життя і діяльності письменника (виконує різноманітні завдання, спрямовані на впізнання та визначення їх), розуміє зв'язок «автор–тема твору»; – уміє знаходити смислові зв'язки в тексті з опорою на запитання вчителя та з його допомогою; – використовує засоби змістового зв'язку між реченнями в тексті; – бере участь у колективному складанні простого плану до тексту з опорою на запитання учителя та з його допомогою, створює власний план до твору з опорою на запитання педагога та з його допомогою (або самостійно); – визначає абзаци; – дотримується логічних пауз 	<p>Розвиток умінь встановлювати зв'язки між подіями в житті автора та темою його твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на довільному рівні: багатоваріантність заміन одних слів або виразів тексту на інші.</p> <p>Формування взаємозв'язку між двома формами писемного виду мовленнєвої діяльності (читанням і письмом).</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих</p>
--	--	--	---	---

		<p>між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу, відповідаючи на запитання педагога або самостійно;</p> <ul style="list-style-type: none"> – створює абзаци в процесі виконання спеціальних завдань з допомогою вчителя (або самостійно); – називає послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку з допомогою педагога; – бере участь у колективному створенні кінцівок текстів, визначенні речень, яких не вистачає в зачині, їх придумуванні, користуючись допомогою педагога (малюнків); – пропонує власні варіанти створення кінцівок (зачинів) з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – має первинне уявлення про розрізнення у творах елемен-	<p>частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом). Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	--	---

		<p>тів розповіді, опису, міркування;</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає та називає героя, впізнає його вчинки, портрет, мову, стосунки з іншими персонажами; – уміє знаходити в тексті слова і речення для характеристики героя з опорою на запитання педагога та з його допомогою (будує власну розповідь про головний персонаж); – визначає і називає другорядних персонажів твору, дає їм загальну характеристику з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на картинний план (на вербальний план, створений колективно або самостійно); – уміє передавати зміст окремого епізоду з опорою на ма- 	<p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам'ятовувати та відтворювати основні відомості щодо характеристики головного персонажа твору.</p> <p>Розвиток уявлень про наявність основних та другорядних персонажів (як фону) у межах певного твору.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей. Формування умінь уважно слухати співбесідника, виділяти головне, правильно будувати</p>
--	--	---	---

		<p>люнок або серію малюнків з допомогою педагога;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь у діалогах на основі прочитаного (3–4 репліки), відображаючи власне емоційно-чуттєве сприймання з допомогою педагога; – впізнає і називає епітети, порівняння, метафори; – може пояснити їхнє значення (розтлумачити шляхом підбору синонімів або груп слів) з опорою на запитання педагога та з його допомогою; – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті або пригадуючи; – має уявлення про можливість їх переносу в нові мовленеві ситуації у разі доцільності (уміє це робити під час виконання спеціальних завдань з опорою на запитання педагога та з його допомогою);	<p>власну відповідь з метою підтримки бесіди, ставити відповідні запитання.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети, порівняння, метафори з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їх використання.</p> <p>Формування операції переносу в процесі виконання різноманітних лінгвістичних завдань.</p>
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – виконує малюнки до змісту творів (самостійні, а також із заданим початком, який потребує завершення і може бути або словесним, або мальованим); – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однокласника, будує власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя; – бере участь в ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору, складаючи твори-мініатюри з допомогою педагога; – бере участь у сприйманні й обговоренні творів різних видів мистецтва (художнього, музичного). 	<p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситуації, відображені у творах.</p>
9	<p>Позакласне читання (раз на місяць протягом року).</p>	<p><i>Учень:</i> – володіє доступними засобами орієнтації в світі книжок</p>	<p>Розвиток умінь орієнтуватися в світі книжок за основними ознаками.</p>

		<p>(відрізняє за жанрами в межах програми, за авторами, користуючись допомогою вчителя або самостійно);</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє необхідність систематично користуватися цими засобами; – бере участь у заняттях, організованих у бібліотеці (має уявлення про добір книжок, тематичне і жанрове багатство бібліотечного фонду, принципи розміщення книжок в умовах вільного доступу); – має уявлення про структурні елементи книжки: зміст, передмову, анотації, післямову; – розуміє їхнє призначення; – має уявлення про періодичні видання – журнали, газети (головні постійні рубрики, зміст, тематику, особливості перегляду); 	<p>Формування уявлень про необхідність отримання цікавої та корисної інформації з літературних джерел.</p> <p>Формування потреби у користуванні бібліотечним фондом. Розвиток умінь орієнтуватися в приміщенні бібліотеки, звертатися до необхідних секцій з метою пошуку необхідної літератури.</p> <p>Формування умінь користуватися цілими структурними елементами книжки, отримувати стисло необхідну інформацію про зміст твору.</p> <p>Формування знань про існування різних альтернативних джерел отримання інформації з питань, що цікавлять; їхні особливості.</p>
--	--	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> – розуміє відмінності між ними; – уміє добирати книжки (інші літературні джерела) для самостійного читання з допомогою вчителя; – читає різноманітні невеликі твори, бере участь в обговоренні їхнього змісту у відповідності до програмних вимог. 	<p>Розвиток умінь користуватися журналами та газетами.</p> <p>Формування умінь обирати літературу за інтересом, потреби збагачувати свої знання за допомогою читання книжок.</p> <p>Вдосконалення навичок читання, набутих на основних уроках читання.</p> <p>Розширення кругозору, що сприяє загальному розвитку учнів.</p> <p>Усвідомлення важливої ролі читацької діяльності в житті кожної людини.</p>
10		Культура українського мовлення (п'ятихвилинки на кожному уроці читання протягом року).	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про мовний етикет в межах тем «Вітання та побажання», «Слова подяки», «Правила вибачення», «Слова запрошення та прохання», «Правила прощання»; – впізнає слова, які використовуються педагогом; 	<p>Розвиток навичок культури українського мовлення: умінь сприймати на слух, запам'ятовувати та використовувати у власному мовленні правильні вербальні варіанти в межах зазначених тем; порівнювати власне використання подібних слів та виразів з еталонним,</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає їх та називає; – розуміє ситуації, в яких виникає необхідність вживання відповідних слів; – використовує їх у власному мовленні з опорою на запитання вчителя та з його допомогою. 	критично ставитися до власного мовлення та виправляти помилки у разі їх наявності; впізнавати «суржикові» варіанти вимови слів та виразів, розуміти причини їхнього походження та необхідність позбавлення них у разі наявності.
--	--	--	---	--

4 клас

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

68 годин (2 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Розвиток словника Іменники з абстрактним та збірним значенням (<i>думка, здоров'я, молодь, рідня</i> та ін.). Безособові дієслова (<i>світає, вечоріє, щастить</i>), дієслова доконаного та недоконаного виду.	<i>Учень:</i> – розуміє та адекватно використовує у власному мовленні слова, що належать до різних частин мови і мають різний ступінь узагальнення (конкретні, збірні, абстрактні поняття);	Збагачення словника учнів новими словами, які використовуються під час вивчення шкільних дисциплін, зустрічаються у рекомендованій для читання літературі.

	<p>Прикметники, що позначають неповноту ознаки (<i>синюватий, білуватий</i> та ін.).</p> <p>Прислівники зі значенням способу дії, часу, місця, причини, мети, ступеня якості.</p> <p>Синоніми, антоніми.</p>	<p>– точно та диференційовано використовує слова для вираження власних думок;</p> <p>– диференціює слова з близьким значенням;</p> <p>– уміє будувати словосполучення та речення із запропонованими словами.</p> <p>– уміє добирати синоніми та антоніми до запропонованих слів;</p>	<p>Стимулювання учнів до з'ясування значень нових слів, самостійно (з опорою на контекст чи ситуацію), з допомогою дорослих.</p> <p>Формування знання абстрактних слів та слів зі складною семантикою (безособових дієслів, прикметників, що позначають неповноту ознаки, іменників та прикметників зі значенням особистісних якостей, іменників зі значенням абстрактних дій, прислівників зі значенням способу дії, часу, місця, причини, мети, ступеня якості тощо.</p> <p>Розвиток умінь будувати словосполучення та речення з названими словами, стимулювання їх використання учнем у власному мовленні.</p> <p>Розвиток умінь добирати синоніми та антоніми до слів різ-</p>
--	--	--	--

	<p>Словотвір іменників зі значенням абстрактної дії з суфіксами <i>-анн-, -янн-, -м-</i> (<i>малювання, читання, писання, письмо</i> та ін.) та безафіксних (<i>спів, біг</i>). Словотвір прикметників зі значенням: неповноти ознаки з суфіксами <i>-уват-, -юват-</i> (<i>жовтуватий, короткуватий, силюватий</i>); з суфіксами <i>-ав- (-яв-), -ат- (-ят-), -ист- (-іст-), -ив-, -уч-, (-юч-), -ськ-, -цьк-, -ач- (-яч-)</i> та ін. (<i>дірявий, бородастий, зернистий, плаксивий, батьківський, юнацький, дитячий</i>);</p>	<p>– уміє добирати синонім, що найбільш точно виражає думку, відповідає стилістичним особливостям тексту (діловий, художній, розмовний);</p> <p>– володіє навичками морфологічного словотвору з використання засвоєних морфем та словотворчих моделей;</p> <p>– уміє утворювати похідні слова за аналогією, за заданим значенням; прикметники з суфіксами;</p> <p>– уміє добирати і групувати слова за семантичними та морфологічними ознаками (спільнокореневі слова, слова з однаковими та різними префіксами, суфіксами тощо).</p>	<p>них частин мови і з різним рівнем узагальненості лексичного значення.</p> <p>Формування умінь диференціювати слова з одного синонімічного ряду за відповідністю стилістичним особливостям текстів.</p> <p>Формування значень нових словотворчих морфем.</p> <p>Уточнення та диференціація значень засвоєних словотворчих морфем та значення утворених з їхньою допомогою похідних слів.</p> <p>Удосконалювати навички словотвору (з використанням засвоєних словотворчих моделей) слів різних частин мови.</p> <p>Удосконалювати навички морфологічного аналізу префіксів, коренів, суфіксів.</p> <p>Розвивати уміння добирати спільнокореневі слова, слова</p>
--	---	---	--

				із заданими морфемами (префіксами, суфіксами).
2	<p>Розвиток граматичної будови мовлення</p> <p>Зв'язок слів у реченні.</p> <p>Узгодження дієслів з іменниками середнього роду (<i>море, вікно</i>) та іменниками чоловічого і жіночого роду з основою на <i>ь</i> (<i>біль, день, сіль, мідь</i>), з іменниками з абстрактним значенням (<i>життя, боротьба</i>), збірним значенням (<i>селянство, пір'я</i>). Речення з однорідними членами, з'єднаними сполучниками <i>і</i> (без переліку), <i>та, але</i>.</p> <p>Безособові речення.</p> <p>Складносурядні речення зі сполучниками <i>і, а, та, але</i>.</p> <p>Складні речення з підрядними причинами (<i>чому? з якої причини?</i>), мети (<i>для чого? з якою метою?</i>), умови (<i>за якої умови?</i>), порівняння (<i>як?</i>).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уміє визначати семантичний та граматичний зв'язок між словами (словосполученнями) у реченні;</p> <p>– уміє утворювати словосполучення (побудовані способом узгодження, керування чи прилягання) із заданих слів; будувати речення з різними синтаксичними конструкціями (простого поширеного та непоширеного речення, безособового речення, складного речення з сурядним та підрядним зв'язком, речення з однорідними членами);</p> <p>– уміє використовувати сполучники для поєднання однорідних членів речення, утворення складних речень з сурядним та підрядним зв'язком;</p>	<p>Удосконалення навичок визначати смислові та граматичні зв'язки між словами у реченні.</p> <p>Розвиток навичок узгодження слів у реченні та словосполученні (переважно у складних випадках: дієслів з іменниками середнього роду, іменниками чоловічого і середнього роду на <i>ь</i>, іменників з абстрактним та збірним значенням, незмінюваних іменників тощо).</p> <p>Формування навичок використання сполучників для зв'язку однорідних членів речення, частин сурядного та підрядного речення.</p> <p>Формування навичок розуміння та створення безособових речень на означення явищ природи, станів людини тощо.</p>	

	<p>Словозміна іменників, прикметників, дієслів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – дотримується норм узгодження слів у реченні та словосполученні; – диференціює (практично) у реченні слова за їхнім синтаксичним значенням (іменники, прикметники, дієслова), за питаннями; самостійно ставити питання до названих слів; – диференціює в імпресивному та експресивному мовленні форми іменників (число, відмінок), прикметників (число, рід, відмінок, ступінь порівняння), дієслів (особа, число, вид, рід); – уміє утворювати зазначені форми за аналогією та самостійно; – уміє узгоджувати слова у словосполученнях з прийменниками та без прийменників. 	<p>Розвиток спрямованості уваги на граматичне оформлення мовлення.</p> <p>Розвиток навичок правильного граматичного оформлення слів у словосполученнях та реченнях, дотримання граматичних зобов'язань, що накладаються головним словом стосовно залежного.</p> <p>Формування контролю (самоконтролю) за дотриманням граматичних норм мови.</p> <p>Формування навичок довільної словозміни іменників, прик-</p>
--	---	---	---

				метників, дієслів (з опорою на запитання).
3	Розвиток зв'язного мовлення Аналіз тексту.	<i>Учень:</i> – розуміє текст почутого чи прочитаного тексту, уміє давати повні відповіді на запитання щодо його змісту, визначати прихований зміст у тексті, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між описаними подіями; – уміє визначати основну думку тексту, виділяти окремі його змістові та структурні частини; давати заголовок тексту та окремим його частинам, складати план до тексту; – спостерігає за використанням слів-сполучників (<i>раптом, потім, зненацька, незабаром</i>), що слугують зв'язку різних частин тексту;	<i>Учень:</i> – уміє усно та письмово пере-	Удосконалення навичок аналізу текстів за змістом та структурою. Формування навичок проведення бесід за змістом прочитаного чи почутого тексту, постановки запитань, відповіді на запитання близько до тексту та «своїми словами». Розвиток умінь висловлювати власні міркування щодо змісту текстів: виражати ставлення до персонажів чи подій, наводити аналогічні приклади з власного досвіду тощо. Розвиток умінь планувати власний вислів: визначати тему майбутнього вислову, його заголовки, основні частини, введення до нього елементів опису чи міркувань. Розвиток навичок монологіч-
	Переказ.			

	Творчий переказ тексту.	<p>казувати почутий чи прочитаний текст близько до змісту, а також творчо (змінюючи особи оповідача; додаючи власну початкову чи кінцеву частину, описи чи елементи власних міркувань);</p> <p>– уміє складати оповідання розповідного характеру на задану</p>	<p>ного мовлення: аналізу події, ситуації, про які йтиметься у вислові, умінь визначати у них головне та другорядне; планувати вислів; виражати зміст ситуацій чи подій за допомогою мовних засобів; дотримуватись послідовності у викладенні думки; завершувати зв'язний вислів невеличким висновком чи міркуванням.</p> <p>Формування навичок творчого зв'язного мовлення: переказ від імені іншої особи, доповнення переказу початковою чи заключною частиною, уведення у переказ елементів опису чи міркувань; переказ у особах, опис реального та фантастичного предмета (тварини), розповіді, роздуми про події власного життя, власні переживання, мрії тощо.</p> <p>Розвиток писемної форми монологічного мовлення: письмо-</p>
--	-------------------------	--	---

			<p>тему чи за власними враженнями (про події з життя класу, школи; про власні спостереження і враження, отримані під час канікул, від прогулянки, екскурсії) з опорою на сюжетні малюнки, план чи самотійно;</p> <p>– уміє складати усні та письмові описи предметів, явищ природи, пір року, описи-характеристики героїв прочитаних творів, за планом, за аналогією з прочитаним, самотійно.</p> <p>– уміє висловлювати свої роздуми (пояснення) у формі зв'язних висловів, дотримуючись послідовності та логічності суджень.</p>	<p>вий переказ, твір, лист, лист-запрошення, лист-подяка тощо. Формування навичок виразного мовлення: уміння передавати за допомогою інтонації настрій, стан, характер персонажів; чітко та виразно декламувати вивчені напам'ять твори.</p>
--	--	--	--	--

ЗНАННЯ ПРО МОВУ. МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ

136 годин (4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		<p>Звуки і букви (повторення вивченого у 2–3 класах). Голосні й приголосні звуки. Тверді й м'які приголосні звуки. Дзвінки й глухі приголосні звуки. Правопис дзвінких і глухих приголосних звуків у середині та на кінці слова. Правопис ненаголошених <i>e, u</i> у коренях слів.</p>	<p><i>Учень:</i> – диференціює на слух голосні та приголосні звуки; – називає голосні та приголосні звуки української мови; – уміє давати характеристику звука за ознаками голосний–приголосний, дзвінкий–глухий приголосний, твердий–м'який приголосний; – може навести приклади слів (складів) із заданим звуком; – уміє позначати голосні та приголосні звуки на письмі; – знає та може навести різні приклади позначення м'якості приголосного звука на письмі;</p>	<p>Закріплення навички диференціації на слух та у власному мовленні звуків мовлення (переважно близьких за акустико-артикуляційними ознаками). Формування правильних фонематичних уявлень (передусім на матеріалі звуків, що змішуються дітьми у читанні та на письмі). Розвиток слухової уваги, слухового контролю, слухової пам'яті. Закріплення навичок складового аналізу слів, визначення наголошених складів та звуків у слові.</p>

		<p>Наголос.</p>	<p>– диференціює вимову та написання дзвінких–глухих, твердих–м’яких приголосних звуків, звукосполучень <i>йа, йу, йе, йі, шч</i>, та африкатів <i>дж, дз’, дж, ч, ц, ц’</i>;</p> <p>– знає правило написання ненаголошених <i>е, и</i> у коренях слів, дзвінких та глухих приголосних у середині та на кінці слова;</p> <p>– знає, як позначається наголос на письмі, уміє читати слова з позначеним наголосом, розуміє смислорозрізнявальну функцію наголосу у деяких словоформах та словах-омографах (<i>замо́к – замо́к, міста́ – міста́</i>), наводить відповідні приклади;</p> <p>– усвідомлює значення наголосу для перевірки написання</p>	<p>Удосконалення умінь спостерігати за звучанням голосних та приголосних звуків у слабких та сильних фонетичних позиціях, порівнювати звучання та написання слів з такими звуками.</p> <p>Закріплення навичок пошуку перевірних слів згідно з правилами написання ненаголошених <i>е, и</i> та сумнівних дзвінких і глухих приголосних у середині та на кінці слова та навички запису таких слів.</p> <p>Формування спрямованості уваги на використання наголосу у словах.</p> <p>Закріплення навичок орфоепічно правильної вимови.</p> <p>Розвиток контролю (самоконтролю) за використанням наголосу у власному мовленні та мовленні оточуючих.</p>
--	--	-----------------	--	--

		<p>Звуко-буквений аналіз та синтез.</p> <p>Апостроф.</p>	<p>ненаголошених голосних у коренях слів;</p> <p>– уміє добирати перевірні слова до слів з ненаголошеними <i>e</i>, <i>и</i> у коренях;</p> <p>– уміє помічати та виправляти неправильне уживання наголосу, дотримується правильного наголосу у складних словах (попередньо відпрацьованих з педагогом);</p> <p>– уміє виконувати повний звуковий аналіз слова, добирати слова із заданими звуками у зазначеній позиції, складати слова із запропонованих звуків, виконувати трансформації звукового складу слова, записувати слова різної складності, що записуються за фонетичним принципом.</p> <p>– знає, як позначається апостроф на письмі, розуміє значення апострофа для позначення</p>	<p>Закріплення навичок повного звукового аналізу слів з порою на слухове сприймання, власне проговорювання, за уявленнями.</p> <p>Закріплення навичок характеристики звуків, виділених зі складу слова.</p> <p>Закріплення навичок вимови, читання та письма слів з апострофом.</p>
--	--	--	---	---

			<p>на письмі роздільної вимови приголосного та наступного йотованого звуків, уміє читати та записувати слова з апострофом після <i>б, п, в, м, ф</i> перед <i>я, ю, є, ї</i> та окремі випадки уживання апострофа на межі префікса, що закінчується на приголосний, і кореня, який починається буквами <i>я, ю, є, ї</i>;</p> <p>– може навести приклади слів з апострофом.</p>	<p>Організація спостережень за вживанням апострофа в іменниках у формі орудного відмінка після кінцевих <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед закінченням <i>-ю</i>.</p>
2	<p>Слово. Будова слова. Розбір слова. Префікс. Правопис приголосних звуків у префіксах. Уживання апострофа після префіксів.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– знає назви частин слова; – уміє виділяти у словах закінчення, основу, корінь, суфікс, префікс та позначати їх на письмі; – уміє складати та записувати схеми слів, добирати слова до заданих схем; – уміє добирати слова з однаковими префіксами та спільно-</p>	<p>Удосконалення навичок морфологічного аналізу слів. Закріплення навичок добору слів з однотипними та різним морфемами. Розвиток умінь творення слів префіксальним, суфіксальним та префіксально-суфіксальним способами, групувати слова з однотипними та різними морфемами.</p>	

		Суфікс.	<p>кореневі слова з різними префіксами;</p> <ul style="list-style-type: none"> – диференціює значення похідних слів з префіксами, уміє добирати слова з префіксами для позначення відповідних дій; – диференціює префікси та прийменники, наводить відповідні приклади написання разом та роздільно однакових за звучанням слів з префіксами та прийменниками (<i>без руки, безрукий, злетіла з дерева</i>); – знає правило написання префіксів <i>з(-), роз-, без-</i>, та правильно записує слова з ними, наводить приклади слів із названими префіксами; – правильно вимовляє, читає і записує слова з апострофом після префікса перед коренем, що починається на <i>я, ю, є, ї</i>, наводить приклади таких слів. – усвідомлює значення суфікса у творенні слів; 	<p>Формування умінь практичним способом диференціювати префікси <i>роз-, без-, з(-)</i> зі співзвучними прийменниками.</p> <p>Розвиток орфографічної пильності щодо слів з префіксами <i>роз-, без-, з(-)</i>.</p> <p>Закріплення та регулярна актуалізація глухих приголосних звуків, перед якими пишеться префікс <i>с-</i>.</p> <p>Закріплення правильної вимови, читання та правопису слів з апострофом після префікса.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо слів з роздільною вимовою приголосного і йотованого на межі префікса і кореня.</p>
--	--	---------	---	---

			<p>– уміє виділяти суфікс у ряді слів з однотипним морфологічним оформленням, або ж відомий суфікс у простих за будовою словах; практичним способом визначати значення, яке додає суфікс; утворювати слова із заданим суфіксом (або суфіксом та префіксом) та добирати однокореневі слова з різними суфіксами та префіксами; групувати слова з різними та однаковими суфіксами та префіксами.</p>	
3	<p>Частини мови. Іменник. Значення іменника, його роль у реченні.</p>	<p><i>Учень:</i> – знає, яке значення виражають іменники, способи, за якими можна визначити іменник (значення, питання, роль у реченні); – уміє добирати іменники;</p>	<p>Закріплення навичок визначати лексико-граматичне значення слів-іменників як назв предметів та явищ. Закріплення умінь добирати іменник за лексико-граматичним значенням предметності та за питаннями <i>хто?</i>, <i>що?</i> Розвиток умінь диференціювати іменники – істоти та неісто-</p>	

		<p>Число та рід іменників.</p> <p>Відмінки. Змінювання іменників за відмінками.</p>	<p>– знає, що виражають граматичні категорії роду та числа іменників, назви родів (чоловічий, жіночий, середній) та числових форм (однина, множина) іменників;</p> <p>– уміє визначати число іменників, змінювати іменники за числами, наводити приклади іменників, які вживаються лише в однині чи множині;</p> <p>– уміє визначати рід іменників, узгоджуючи їх із особовими займенниками третьої особи однини;</p> <p>– уміє добирати відповідну відмінкову форму іменників за питанням;</p>	<p>ти, правильно ставити питання прямого та непрямого відмінків до них.</p> <p>Закріплення диференційованого граматичного значення числових форм іменників, вміння співвідносити числові форми іменників з обсягом множин предметів (один чи багато), класифікувати іменники за числами.</p> <p>Розвиток умінь довільно змінювати іменник за числами.</p> <p>Закріплення умінь визначати рід іменника шляхом узгодження його з особовим займенником 3-ї особи однини.</p> <p>Розвиток умінь класифікувати іменники за родами, добирати іменник заданого роду.</p> <p>Закріплення вміння визначати закінчення слів.</p> <p>Розвиток навичок відмінювання іменників з опорою на</p>
--	--	---	---	---

	<p>Відміни іменників. Відмінювання іменників I, II та III відмін.</p> <p>Називний і знахідний відмінки. Знахідний відмінок іменників-неістот.</p> <p>Розрізнення іменників у називному та знахідному відмінках.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає назви відмінків, питання, що відповідають кожному з відмінків; – уміє визначати відмінок іменника за питанням або значенням; відмінювати іменники; – знає, що відміни є зразками відмінювання іменників; – знає морфологічні та граматичні ознаки іменників I, II та III відмін; – уміє визначати відміну іменника у початковій формі; – розуміє значення називного відмінка однини як початкової форми іменника; – спостерігає за відмінковими формами іменників – істот та неістот у називному та знахідному відмінках; 	<p>запитання та практичним способом шляхом підстановки у речення іменників у формі відповідного відмінка.</p> <p>Розвиток навичок довільного відмінювання іменників.</p> <p>Формування умінь визначати початкову форму іменника.</p> <p>Організація спостережень учнів за однотипністю відмінкових закінчень у іменників, що мають однакові закінчення у називному відмінку.</p> <p>Розвиток та закріплення навичок диференційованого відмінювання іменників, що належать до різних відмін.</p> <p>Формування та закріплення навичок диференційованого утворення форм знахідного відмінка іменників – істот та неістот, та правильного вживання їх у власному мовленні.</p>
--	---	--	---

	<p>Родовий відмінок. Прийменники з іменниками у родовому відмінку. Розрізнення знахідного та родового відмінків іменників-істот.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати початкову форму до іменника у будь-якому відмінку однини; диференціювати відмінкові форми називного та знахідного відмінка іменників-неістот II та III відмін за їх синтаксичним значенням та шляхом підстановки іменника I відміни; – уміє утворювати словосполучення та речення з іменниками у знахідному та називному відмінках; – спостерігає за відмінковими формами іменників – істот та неістот у родовому та знахідному відмінках; – уміє диференціювати відмінкові форми родового та знахідного відмінка іменників-істот II відміни шляхом підстановки іменника I відміни; – уміє утворювати словосполучення та речення з іменниками 	<p>Закріплення навичок вживання іменників з прийменниками у родовому відмінку у власному мовленні.</p> <p>Закріплення та диференціація того, що виражають іменники у родовому відмінку: матеріал, з якого зроблено предмет, спрямованість дії, відношення цілого до частини та ін.</p>
--	--	---	--

	<p>Давальний і місцевий відмінки. Зміна приголосних <i>г, к, х</i> перед закінченням <i>-і</i> в іменниках у давальному та місцевому відмінках. Прийменники з іменниками у формі місцевого відмінка.</p> <p>Орудний відмінок. Прийменники з іменниками в орудному відмінку. Подовження приголосних перед закінченням <i>-ю</i> в орудному відмінку.</p>	<p>у родовому відмінку з прийменниками та без прийменників;</p> <p>– уміє диференціювати відмінкові форми давального та місцевого відмінків іменників за питаннями;</p> <p>– спостерігає за зміною приголосних <i>г, к, х</i> перед закінченням <i>-і</i> у давальному та місцевому відмінках, правильно вимовляє та записує слова з названими звуками;</p> <p>– уміє утворювати словосполучення та речення з іменниками у давальному та місцевому відмінках з прийменниками та без прийменників;</p> <p>– уміє утворювати словосполучення та речення з іменниками в орудному відмінку з прийменниками та без прийменників;</p> <p>– спостерігає за фонетичними особливостями приголосних</p>	<p>Закріплення та диференціація значень, які виражають іменники у давальному (адресат дії, об'єкт дії чи стану) та місцевому відмінках (місце дії). Закріплення навичок утворення відмінкових форм давального та місцевого відмінків з чергуванням <i>г, к, х</i> перед закінченням <i>-і</i>, правильної вимови таких слів.</p> <p>Закріплення навичок вживання прийменників з іменниками у місцевому відмінку та іменників у давальному відмінку у власному мовленні.</p> <p>Закріплення та диференціація семантико-синтаксичних (граматичних) значень, які виражають іменники в орудному відмінку (місце, знаряддя дії, сумісність дії та ін.).</p>
--	---	---	--

	<p>Збіг кінцевих приголосних перед закінченням <i>-ю</i> в орудному відмінку. Апостроф після кінцевих <i>б, п, в, м, ф, р</i> перед закінченням <i>-ю</i>.</p> <p>Відмінювання іменників у множині.</p>	<p>звуків (подовження, збіг та роздільна вимова) у словах в орудному відмінку перед закінченням <i>-ю</i>, правильно вимовляє та записує такі слова;</p> <p>– уміє відмінювати іменники I, II та III відмін у множині, добирати форму множини до відмінкових форм іменників у однині; – уміє визначати число іменника за його відмінковою фор-</p>	<p>Закріплення навичок вживання прийменників з іменниками в орудному відмінку у власному мовленні. Організація спостережень учнів за подовженням, збігом приголосних, роздільною вимовою кінцевих приголосних з наступним йотованим в орудному відмінку перед закінченням <i>-ю</i>; закріплення навичок правильної вимову та написання таких слів. Формування орфографічної пильності щодо форм орудного відмінка іменників з кінцевими приголосними у початковій формі. Формування навичок відмінювання іменників у множині за питаннями та практичним способом (доповнюючи речення, початі педагогом, іменником у відповідній відмінковій та числовій формі.</p>
--	---	--	---

		<p>Прикметник. Значення прикметника.</p> <p>Рід і число прикметників.</p>	<p>мою, початкову форму іменника у будь-якому відмінку чи числі; – може утворювати речення та словосполучення з іменниками у заданому відмінку чи часі (з опорою та без опори на запитання);</p> <p>– знає, яке значення виражають прикметники, способи, за якими можна визначити прикметник (значення, питання); – уміє добирати прикметники до іменників;</p> <p>– знає, що прикметники змінюються за родами і числами; – уміє змінювати прикметники за родами та числами (у словосполученнях з іменниками), узгоджувати прикметники з</p>	<p>Розвиток навичок довільного відмінювання іменників в однині та множині. Розвиток навичок правильного використання відмінкових форм іменників у множині у власному мовленні.</p> <p>Закріплення навичок визначати лексико-граматичне значення прикметників як назв ознак предметів. Закріплення умінь добирати прикметники за лексико-граматичним значенням ознаки предмета чи за питаннями <i>який?, яка?, яке?, які?</i> Формування умінь визначати число та рід іменників за формою узгодженого з ними іменника. Закріплення навичок узгодження прикметників з імен-</p>
--	--	--	--	---

		<p>Відмінювання прикметників.</p>	<p>іменниками та особовими займенниками у роді та числі; – спостерігає за родовими закінченнями прикметників; – уміє визначати рід та число прикметника за формою узгодженого з ним іменника чи особового займенника; добирати до прикметника у заданому роді чи числі іменник відповідного роду чи числа; – наводить приклади прикметників у формі називного відмінка чоловічого, жіночого, середнього роду, однини та множини (у словосполученнях з іменниками та ізольовано); – знає, що прикметники змінюються за відмінками; – уміє змінювати словосполучення іменник + прикметник за відмінками в однині та множині; – уміє узгоджувати прикметни-</p>	<p>никами у роді та числі, у словосполученнях і реченнях. Формування умінь добирати іменники відповідного роду до прикметника у заданій родовій чи числовій формі.</p> <p>Формування навичок довільного відмінювання прикметників за відмінками у сполученні з іменником. Закріплення навичок узгодження іменників та прикметників у роді, числі та відмін-</p>
--	--	-----------------------------------	--	--

	<p><i>Дієслово.</i> Значення дієслова.</p> <p>Змінювання дієслів за часами. Узгодження дієслів минулого часу з іменниками у роді.</p>	<p>ки з іменниками у роді, числі та відмінку; – спостерігає за відмінковими закінченнями прикметників з основою на м'який та твердий приголосний в однині та множині; – уміє будувати словосполучення та речення з прикметниками у різних родових, числових та відмінкових формах; – знає, яке значення виражають дієслова, способи, за якими можна визначити дієслово (значення, питання, роль у реченні);</p> <p>– розрізняє за значенням дієслова теперішнього, минулого та майбутнього часу;</p>	<p>ку у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Закріплення навичок визначати лексико-граматичне значення дієслів як назв дій та станів. Закріплення умінь добирати дієслова за лексико-граматичним значенням дії чи стану предмета (явища) чи за питаннями <i>що робить?</i>, <i>що робив?</i>, <i>що зробив?</i>, <i>що буде робити?</i> Формування навичок довільної словозміни дієслів за часами.</p>
--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – уміє ставити запитання (<i>що робить?, що роблять?, що робив?, що зробив?, що зробили?, що буде робити?, що зробить?, що зроблять?</i>) до різних часових форм дієслів, змінювати дієслова за часами з опорою на питання; – утворює речення з дієсловами різних часових форм; – спостерігає за зміною форми дієслів минулого часу, третьої особи однини з іменниками чоловічого, жіночого та середнього роду; – уміє узгоджувати зазначені дієслова з іменниками у роді; складати речення з ними; – уміє визначати стать виконавця дії у словосполученнях з іменниками спільного роду узгодженими з ними дієсловами у формі минулого часу, третьої особи однини (<i>Невдаха зачинив двері. Невдаха зачинила двері</i>);	<p>Закріплення навичок узгодження дієслів з іменниками у числі та роді (для дієслів у формі минулого часу) у словосполученнях та реченнях.</p> <p>Розвиток умінь добирати іменники відповідного числа та роду до дієслів у заданій числовій чи родовій формі.</p>
--	--	---	---

		<p>Правопис <i>не</i> з дієсловами.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – знає правило написання <i>не</i> з дієсловами; – уміє правильно записувати такі сполучення; – наводить приклади речень (словосполучень) з часткою <i>не</i> перед дієсловом; 	<p>Розвиток навичок виділення дієслів в усному мовленні та під час письма.</p> <p>Формування орфографічної пильності щодо частки <i>не</i> перед дієсловами.</p>
5		<p>Речення. Зв'язок слів у реченні.</p> <p>Головні та другорядні члени речення.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє визначати зв'язок слів у реченні за допомогою питань; – знає, що слова зв'язуються у реченні за допомогою прислівників і закінчень або ж тільки закінчень; – уміє упорядковувати деформовані речення; <p>– знає, що члени речення поділяються на головні (підмет і присудок) та другорядні;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє визначати головні та другорядні (без розподілу) члени речення та позначати їх; поши- 	<p>Закріплення уміння ставити запитання до всіх слів у реченні, встановлювати зв'язки між словами та словосполученнями у реченні, ділити речення на окремі словосполучення.</p> <p>Розвиток навичок синтаксичних трансформацій (розширення, звуження, упорядкування деформованого речення).</p> <p>Закріплення умінь визначати головні члени речення за запитанням та за синтаксичним значенням.</p> <p>Формування умінь визначати другорядні члени речення, що</p>

		<p>Однорідні члени речення.</p> <p>Безособове речення.</p> <p>Складне речення.</p>	<p>рювати речення другорядними членами; складати речення із заданими головними членами речення та за схемою;</p> <p>– спостерігає за однорідними членами речення, уміє ставити питання до них; поширювати речення однорідними членами речення;</p> <p>– уміє будувати речення з однорідними членами речення, поєднаними сполучниковим (за допомогою єднального сполучника <i>і</i>, протиставних сполучників <i>а, але, та</i>) чи безсполучниковим способом; передавати інтонацію переліку та протиставлення у реченнях з однорідними членами;</p> <p>– розуміє, уміє утворювати та вживає у власному мовленні безособові речення на означення станів людини, природи тощо;</p> <p>– знає, що складне речення складається з кількох частин;</p>	<p>відносяться до підмета та присудка.</p> <p>Формування умінь визначати однорідні члени речення, правильно інтонувати їх у вимові чи під час читання.</p> <p>Розвиток умінь поширювати речення однорідними членами (додатками, присудками, підметами, означеннями), поєднувати однорідні члени речення сполучними та протиставними сполучниками.</p> <p>Формування розуміння та вживання у власному мовленні безособових речень.</p> <p>Розвиток навичок розуміння безсполучникових та сполуч-</p>
--	--	--	--	---

		<p>– уміє ставити питання від головного до підрядного речення: причини – <i>чому?</i>, <i>з якої причини?</i>; мети – <i>для чого?</i>, <i>з якою метою?</i>; умови – <i>за якої умови?</i>; порівняння – <i>як?</i>;</p> <p>– уміє утворювати складне речення (з кількох простих) з сурядним, підрядним та безполучниковим зв'язком;</p> <p>– уміє визначати прості речення, що входять до складу складного;</p>	<p>никових складних речень із сурядним і підрядним зв'язком. Розвиток навичок побудови таких речень із заданих простих, чи самостійно з опорою та без опори на наочність, запитання тощо.</p> <p>Стимулювання учнів до вживання складних речень в усному та писемному мовленні.</p>
6	<p>Зв'язне мовлення. Головна думка тексту. Смислові частини тексту та зв'язок між ними. Мовленнєвий етикет.</p>	<p><i>Учень:</i></p> <p>– уміє визначати тему висловлювання (опис, міркування, розповідь) та головну думку почутого чи прочитаного тексту, основних персонажів, головні події;</p> <p>– уміє пояснювати зв'язок між заголовком та змістом тексту; добирати заголовок до тексту;</p> <p>– виділяє у тексті основні смислові частини; уміє давати їм</p>	<p>Розвиток та закріплення умінь самостійно визначати тему, головну думку тексту, його основні смислові частини, давати заголовок тексту та окремим його частинам, будувати план тексту, усно та письмово переказувати тексти.</p> <p>Формування навичок мовленнєвої культури та мовленнєвого етикету.</p>

		<p>назву;</p> <ul style="list-style-type: none"> – уміє складати план до тексту (з допомогою учителя, колективно та самостійно); – спостерігає за роллю абзаців у тексті та слів, що допомагають зв'язувати речення або частини тексту (<i>він, вона, вони; цей, ця, ці; той, та, те; спочатку, потім, після цього, нарешті</i>); – уміє складати усне та письмове запрошення, поздоровлення, прохання; 	<p>Виховання шанобливого ставлення до мови та мовних норм.</p>
7	<p>Каліграфічне письмо (<i>протягом року</i>).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – графічно правильно, плавно, чітко, ритмічно записує слова та речення; – вправляється у прискореному записі слів та речень. 	<p>Удосконалення та закріплення навичок каліграфічно правильного, чіткого, швидкого, розбірливого письма.</p> <p>Розвиток зорових та рухових операцій і функцій (за необхідності).</p> <p>Виховання акуратності, старанності.</p>

ЧИТАННЯ

102 години (3 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1		Усна народна творчість (казки, легенди, притчі, прислів'я, загадки, скоромовки, лічилки, народні дитячі пісеньки, ігри).	<i>Учень:</i> – виконує завдання, що складають зміст роботи в межах кожної з дев'яти поданих тем і спрямовані на вдосконалення читацьких навичок (поступово переходить від прийняття рішень з опорою на запитання педагога або його допомогу до більш <i>самостійного</i> виконання завдань).	Розвиток усіх функцій і операцій, що забезпечують нормальну взаємодію аналізаторних систем, які є основою повноцінного становлення читання як однієї з форм писемного виду мовленнєвої діяльності.
2		У дитячому світі (твори різних жанрів про становлення дитини як особистості).		Розвиток пізнавальної діяльності. Формування позитивних особистісних якостей та подолання негативних у процесі знайомства з поведінкою різних літературних героїв.
3		Краса рідної землі (оповідання, казки, вірші, пісні, притчі, легенди, прислів'я, приказки, загадки про природу і життя людей у різних куточках України).		Формування творчих лінгвістичних здібностей.

4	<p>Моя країна (твори різних жанрів про край батьків).</p>	<p><i>Учень:</i> – уважно слухає читання учителем вголос різноманітного вербального матеріалу з опорою на малюнки та без неї або самостійно вголос;</p>	<p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги, пам'яті, контролю за еталонним мовленням педагога та власним; інтегративної діяльності слухового, зорового та мовнорухового аналізаторів.</p>
5	<p>Видатні люди країни (розповіді про вітчизняних видатних діячів науки та культури, народних умільців).</p>	<p>– виконує пропедевтичні завдання, що містять відповідний вербальний матеріал;</p>	<p>Вдосконалення умінь користуватися опорою на уявлення про артикуляційні та акустичні ознаки мовних одиниць під час читання мовчки.</p>
6	<p>Письменники України (короткі розповіді про письменників та їхні твори для дітей).</p>	<p>– самостійно читає вголос або з установкою на мовчазне читання в тих випадках, де це є доцільним (дає власне тлумачення) опорні слова та словосполучення, які пропонує педагог під час пояснення нового матеріалу;</p>	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p>
7	<p>Минуле мого народу (твори різних жанрів про минуле нашого народу, його мрії про покращення життя).</p>	<p>– використовує їх у процесі виконання пропедевтичних завдань;</p>	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p>
8	<p>Свято матері (оповідання, казки, народні перекази, легенди, вірші, пісні, прислів'я про матір).</p>	<p>– бере участь у колективному обговоренні значення цих слів, пропонує власні варіанти; письмово виконує декотрі завдання;</p>	<p>Формування умінь зосереджувати увагу на еталонах, що складають основу культури українського мовлення.</p>

9	<p>Дитячі письменники світу (літературні казки найвідоміших казкарів світу).</p>	<p>– запам’ятовує та відтворює повністю або частково (з установкою на запам’ятовування або без неї) поетичні твори після декількох прочитувань їх педагогом, відтворює через невеликий проміжок часу, пригадує вивчені раніше; може відтворити окремі речення або фрази, що часто повторюються в тексті і є притаманними мовленню різних героїв;</p> <p>– чітко відповідає на запитання вчителя, використовуючи повну або коротку відповідь (самостійно побудовану або обрану з декількох, запропонованих педагогом);</p> <p>– ставить запитання до загального змісту тексту або до конкретних речень; будує власні запитання, ставить їх своїм однокласникам, вислуховує їхню відповідь;</p>	<p>Розвиток короткочасної та довгочасної слухової пам’яті.</p> <p>Розвиток умінь розуміти запитання, виділяти головне, будувати відповідь, ставити запитання з максимальним урахуванням індивідуальних мовленевих можливостей, а також здійснювати контроль і вносити відповідні корективи.</p> <p>Збагачення словникового запасу новими словами, виразами; актуалізація слів з пасивного словника.</p>
---	---	---	---

			<p>– оцінює правильність чужої відповіді, дотримується правил коректної поведінки в таких ситуаціях;</p> <p>– виконує різноманітні вправи, спрямовані на вдосконалення навичок правильної побудови відповіді, а також створення власних запитань;</p> <p>– правильно, чітко, виразно читає цілі слова (виправляючи</p>	<p>Розвиток умінь будувати власні усні висловлювання, дотримуючись правильної послідовності слів у реченнях.</p> <p>Вдосконалення навичок правильної артикуляції звуків у процесі вільної розмови шляхом здійснення слухового контролю за власною вимовою та зіставлення правильної вимови педагога, однокласників і власної.</p> <p>Формування позитивно-стійкого ставлення до моральних норм поведінки та зразкових якостей характеру героїв, що розкриваються у творах (у відповідності до теми, яка вивчається).</p> <p>Формування умінь аналізувати негативні ситуації, робити умовиводи (засудження різних проявів аморальної поведінки).</p> <p>Розвиток зорового сприймання послідовності букв та бук-</p>
--	--	--	--	--

		<p>власні помилки в разі їх наявності), словосполучення, речення (дотримуючись пауз між ними, а також ритмічних пауз, зумовлених розділовими знаками), тексти в доступному темпі, співвідносячи його зі змістом твору, дотримуючись норм літературної вимови;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує прийоми регулювання тону, сили голосу залежно від змісту та жанрової специфіки твору; – використовує логічні паузи, логічний наголос; – голосом передає мовлення персонажів залежно від змісту і типу творів (опис, розповідь); – усвідомлено мовчки читає слова, речення, невеликі тексти (з середини навчального року) або епізоди з текстів (уникаючи зовнішніх мовленнєвих рухів); – читає <i>групами слів</i> несклад- 	<p>восполучень (розвиток одночасного охоплення цілих слів, груп слів), умінь запам'ятовувати, своєчасно перетворювати їх у звукові слова, здійснювати слуховий та зоровий контроль під час розпізнавання букв та артикуляції відповідних звуків з метою виправлення помилок; розвиток умінь користуватися акустико-артикуляційними уявленнями під час читання мовчки.</p> <p>Формування навичок ймовірного прогнозування (уміння передбачати останнє слово рядка у віршах або останнє слово речення; уміння передбачати декілька слів, пов'язаних спільним змістом; останнього складу у словах різної структури). Розвиток умінь розуміти значення (в тому числі й переносне) слів, загальний зміст речень,</p>
--	--	--	---

		<p>ні твори, спеціально дібрані для відпрацювання техніки такого читання (спочатку римовані);</p> <p>– запам'ятовує та відтворює (з установкою на запам'ятовування або без неї) повністю або частково поетичні твори, невеликі частини з них, окремі речення або вирази з прозаїчних творів після декількох самостійних прочитувань; відтворює через деякий час (на наступному уроці або пізніше);</p> <p>– визначає і називає жанри творів (народні та літературні казки, повісті, повісті-казки, оповідання, вірші, акровірші, байки, загадки, прислів'я та приказки) з опорою на запитання вчителя під час виконання різноманітних завдань, може назвати найсуттєвіші особливості кожного зі знайомих жанрів, а також спільні</p>	<p>тексту в процесі читання.</p> <p>Розвиток короткочасної та довгочасної зорової пам'яті.</p>
--	--	--	--

		<p>риси декотрих з них з опорою на запитання педагога або самостійно; підтверджує правильність своїх думок під час виконання різноманітних завдань, використовуючи твори інших жанрів (варіанти пропонує педагог);</p> <ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про елементарні жанрові ознаки соціально-побутових казок, легенд, історичних оповідань, автобіографічних і біографічних повістей; – визначає та називає тему, основну думку твору під час виконання спеціальних видів завдань або в ході ознайомлення з певним твором; уміє доводити правильність своєї відповіді навіть у тих випадках, коли виникає необхідність робити це за непрямыми ознаками; – визначає зв'язок заголовка твору зі змістом, основною дум-	<p>Розвиток розумових операцій: аналізу, порівняння, узагальнення.</p> <p>Формування умінь самостійно граматично правильно висловлювати свої думки, доводити правильність своєї відповіді за допомогою різножанрових прикладів.</p> <p>Формування уявлень про міжжанрові зв'язки як засіб збагачення мовлення.</p> <p>Формування умінь зосереджувати увагу на основних відомос-</p>
--	--	--	---

		<p>кою в процесі виконання різноманітних завдань, що мають на меті вибір одного з запропонованих заголовків, виправлення помилкових з опорою на власні уявлення, створення власних варіантів заголовків;</p> <p>– розуміє роль автора твору, запам'ятовує його і називає; – уміє висловлювати свої дум-</p>	<p>тях, що мають місце в тексті; робити висновки на основі здійсненого аналізу; орієнтуватися у друкованому матеріалі; відчувати впевненість у правильності здійсненого вибору.</p> <p>Формування потреби у висловленні власного ставлення до предмета вивчення.</p> <p>Розвиток розумової операції узагальнення на основі зіставлення головної думки та теми тексту з його назвою.</p> <p>Формування потреби у творчому ставленні до виконання лінгвістичних завдань.</p> <p>Розвиток умінь здійснювати контроль, оцінювати правильність запропонованого варіанта відповіді та виправляти її у разі необхідності.</p> <p>Формування умінь простежувати логічні зв'язки та робити відповідні умовиводи.</p>
--	--	---	--

		<p>ки стосовно взаємозв'язку автора, твору та теми з опорою на запитання вчителя; знає окремі епізоди з життя і діяльності письменника (виконує різноманітні завдання, спрямовані на їхнє впізнання та визначення), розуміє зв'язок «автор – тема твору», «автор – жанр», «письменник – талановита людина»;</p> <p>– розуміє значення біографічних та автобіографічних творів;</p> <p>– уміє знаходити смислові зв'язки в тексті; використовує засоби змістового зв'язку між реченнями в тексті; бере участь у колективному складанні плану до тексту;</p> <p>– створює власний план до твору, окремого епізоду, пов'язаного з певними подіями, що розкриті в творі; письмово оформлює пункти свого плану за допомогою простих речень;</p>	<p>Формування потреби в отриманні інформації про світ почуттів автора твору.</p> <p>Розвиток умінь встановлювати зв'язки між подіями в житті автора та темою його твору.</p> <p>Розвиток умінь розуміти послідовність подій, що мають місце у творах; визначати причину та наслідок певних явищ з опорою на слухове сприймання мовлення педагога, а також власне читання.</p> <p>Формування уявлень про естетичний бік мовлення людини на довільному рівні: багатоваріантність заміन одних слів або виразів тексту на інші.</p>
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає абзаци; – дотримується логічних пауз між абзацами під час читання, може передати зміст абзацу (в тому числі і стисло у писемній формі з допомогою педагога); – створює абзаци в процесі виконання спеціальних завдань; – називає послідовність подій у творі; визначає зачин, основну частину, кінцівку; – бере участь у колективному створенні кінцівок, зачинів текстів, визначенні речень, яких не вистачає в основній частині, їх придумуванні; пропонує власні варіанти кінцівок, зачинів; – розрізняє у творах елементи розповіді, опису, міркування;	<p>Формування взаємозв'язку між двома формами писемного виду мовленнєвої діяльності (читанням і письмом).</p> <p>Формування уявлень про «ціле» як сукупність окремих частин (думок), пов'язаних єдиним змістом (сюжетом).</p> <p>Розвиток слухового та зорового сприймання, уваги (її сталості, переключуваності, довільності), зв'язного мовлення.</p> <p>Формування умінь аналізувати та узагальнювати отримані на слух та на основі зорового сприймання відомості; розуміти їхнє значення для цілісного сприйняття тексту.</p> <p>Розвиток творчих можливостей.</p>
--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – визначає та називає героя, другорядних персонажів, впізнає їхні вчинки, портрет, мову, стосунки; – уміє знаходити в тексті слова і речення для їхньої характеристики (будує власну розповідь про будь-який персонаж); – оцінює вчинки персонажів і визначає мотиви їхньої поведінки спочатку з допомогою педагога, а далі самостійно; – порівнює героїв за їхніми вчинками, виявами почуттів з допомогою педагога і самостійно; – уміє будувати зв'язний переказ основного змісту твору з опорою на план (вербальний, картинний); – уміє передавати зміст окремого епізоду з опорою на малюнок або серію малюнків з допомогою педагога; – бере участь у діалогах на ос- 	<p>Розвиток умінь впізнавати персонаж за сукупністю характерних рис; сприймати його, як цілісний образ.</p> <p>Розвиток умінь запам'ятовувати та відтворювати основні відомості щодо характеристики персонажів твору.</p> <p>Розвиток причинно-наслідкових зв'язків, розумової операції порівняння.</p> <p>Розвиток умінь усно послідовно висловлювати свої думки з використанням наявного рівня мовнорухових можливостей.</p> <p>Формування умінь уважно слухати співбесідника, виділяти головне, правильно будувати власну відповідь з метою підтримки бесіди, ставити відпо-</p>
--	--	--	---	---

		<p>нові прочитаного, відображаючи власне емоційно-чуттєве сприймання (5–6 реплік до кінця навчального року);</p> <ul style="list-style-type: none"> – впізнає і називає епітети, порівняння, метафори; – може пояснити їхнє значення (розтлумачити шляхом підбору синонімів або груп слів); – використовує їх як підтвердження правильності відповіді, знаходячи в тексті або пригадуючи; – переносить їх в нові мовленнєві ситуації у разі доцільності з допомогою вчителя або самостійно; – виконує малюнки до змісту творів (самостійні, а також із заданим початком, який потребує завершення і може бути або словесним, або мальованим); – дає відповіді на запитання педагога з опорою на власний малюнок та на малюнок однок- 	<p>відні запитання.</p> <p>Розвиток умінь впізнавати та виділяти знайомі епітети, порівняння, метафори з ряду інших на основі слухового сприймання мовлення педагога, а також з опорою на зорове сприймання друкованого тексту; розуміти необхідність та доцільність їхнього використанн.</p> <p>Формування операції переносу в процесі виконання різноманітних лінгвістичних завдань.</p> <p>Формування творчого ставлення до змісту прочитаного; умінь висловлювати свої думки, які пов'язані зі змістом твору, але відображають особистісне ставлення дитини до отриманої інформації; розвиток умінь «переживати» ситу-</p>
--	--	--	--

			<p>ласника, буде власні висловлювання з опорою на малюнок та допомогу вчителя;</p> <ul style="list-style-type: none"> – бере участь у ігрових ситуаціях у ролі актора або глядача; – фантазує на тему твору, складаючи твори-мініатюри, загадки, небилиці з допомогою педагога; – бере участь у сприйманні й обговоренні творів різних видів мистецтва (художнього, музичного). 	<p>ації, відображені у творах, прогнозувати можливі наслідки, котрі могли б слугувати продовженням твору.</p>
10	<p>Позакласне читання (раз на два тижні протягом року).</p>	<p><i>Учень:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – володіє доступними засобами орієнтації у світі книжок (розрізняє за жанрами в межах програми, за авторами, користуючись допомогою вчителя або самостійно); – розуміє необхідність систематичного користування цими засобами; 	<p>Розвиток умінь орієнтуватися у світі книжок за основними ознаками.</p> <p>Формування уявлень про необхідність отримання цікавої та корисної інформації з літературних джерел.</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> – бере участь у заняттях, організованих у бібліотеці (поглиблює уявлення про добір книжок, тематичне і жанрове багатство бібліотечного фонду, принципи розміщення книжок в умовах вільного доступу, знайомиться з раціональними прийомами пошуку необхідної літератури); – уміє отримувати необхідну інформацію шляхом перегляду структурних елементів книжки: змісту, передмови, анотації, післямови; – уміє з метою пошуку необхідної інформації звертатися до періодичних видань – журналів, газет (знаходить рубрику, визначає зміст, тематику, здійснює цілеспрямований перегляд); – має уявлення про науково-художню та довідкову літературу;	<p>Формування потреби у користуванні бібліотечним фондом. Розвиток умінь орієнтуватися в приміщенні бібліотеки, звертатися до необхідних секцій з метою пошуку необхідної літератури, робити це швидко.</p> <p>Формування умінь користуватися цілими структурними елементами книжки, отримувати стисло необхідну інформацію про зміст твору.</p> <p>Формування знань про існування різних альтернативних джерел отримання інформації з питань, що цікавлять; їхні особливості.</p> <p>Розвиток умінь користуватися журналами та газетами.</p> <p>Формування уявлень про наявність наукової та довідкової ін-</p>
--	--	---	--

			<ul style="list-style-type: none"> – уміє добирати книжки (інші літературні джерела) для читання з допомогою вчителя або самостійно; – читає різноманітні невеликі твори, бере участь в обговоренні їхнього змісту у відповідності до програмних вимог; – ставиться до книжки як до джерела самостійного поповнення знань, можливості спілкування з автором – мудрою людиною. 	<p>формації, їхнє значення, місцезнаходження.</p> <p>Формування умінь обирати літературу за інтересом, потреби збагачувати свої знання за допомогою читання книжок.</p> <p>Вдосконалення навичок читання, набутих на основних уроках читання.</p> <p>Розширення кругозору, що сприяє загальному розвитку учнів.</p> <p>Усвідомлення важливої ролі читацької діяльності в житті кожної людини.</p>
11	Культура українського мовлення (<i>п'ятихвилинки на кожному уроці читання протягом року</i>).	<i>Учень:</i>	<ul style="list-style-type: none"> – має уявлення про правильне вживання широко розповсюджених слів або виразів (наприклад, <i>хворий на грип</i> (а не <i>грипом</i>), <i>оцінка з математики</i> (а не <i>по математиці</i>) і т.д.); – впізнає слова та вирази, які 	<p>Розвиток навичок культури українського мовлення: умінь сприймати на слух, запам'ятовувати та використовувати у власному мовленні правильні вербальні варіанти; порівнювати власне використання</p>

			<p>використовуються педагогом; визначає їх та називає;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розуміє ситуації, в яких виникає необхідність вживання відповідних вербальних одиниць; – використовує їх у власному мовленні з опорою на запитання вчителя та за його допомогою.	<p>подібних слів та виразів з еталоном, критично ставитися до власного мовлення та виправляти помилки у разі їх наявності; впізнавати «суржиків» варіанти вимови слів та виразів, розуміти причини їхнього походження та необхідність подолання їх у разі наявності.</p>
--	--	--	---	--

МАТЕМАТИКА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В «Концепції спеціальної освіти осіб із особливостями психофізичного розвитку» вказано, що системи спеціальної освіти повинні сприяти реалізації основних соціальних, економічних і культурних завдань сучасного етапу розвитку суспільства. Все це потребує створення для навчання дітей з фізичними та психічними вадами таких умов, за яких могли б максимально розвинутися їхні природні здібності, щоб вони могли стати гідними членами суспільства та реалізувати свої загальнолюдські права. Вимоги часу диктують гостру потребу у створенні умов для реалізації особистісного підходу до учня, а отже, необхідність формування методик навчання, зорієнтованих на розвиток особистісного потенціалу школяра, його самоактуалізацію.

У вік розвитку інформаційних технологій, інтелектуалізації всіх видів праці математика виступає дисципліною, при вивченні якої у дітей формуються знання, необхідні для успішної інтеграції їх у суспільство. Вивчення цієї дисципліни, в свою чергу, забезпечує активний мовленнєвий та інтелектуальний розвиток дітей, що вказує на її великий розвивальний потенціал. Л.С.Виготським, П.Я.Гальперіним, В.В.Давидовим та ін. визначено, що найпродуктивнішим є навчання тоді, коли воно не стільки сприяє накопиченню дитиною знань, скільки забезпечує загальний психічний розвиток дитини. Аналіз наукової літератури (Є.М.Мастюкова, В.В.Тарасун, Н.С. Гаврилова) переконує, що рівень засвоєння учнями з ТПМ навчального матеріалу з математики низький. У більшості дітей з ТПМ спостерігаються труднощі засвоєння математичного матеріалу протягом усієї початкової школи. Однією з найважливіших причин виникнення таких особливостей оволодіння дітей з ТПМ навчальним матеріалом з цієї дисципліни є недостатня сформованість у них базових психічних процесів та функцій. При створенні навчальної програми з математики ми враховували виявлений рівень засвоєння школярами з ТПМ математичних знань та умінь, типи труднощів, що виникають у процесі їх опанування, та причини, що їх зумовлюють.

В процесі формування програми з цієї навчальної

дисципліни ми переслідували *мету*: запропонувати учням з ТПМ доступний для засвоєння обсяг навчального матеріалу; шляхом введення у навчальний процес корекційних завдань і організації навчання з опорою на найбільш збережені процеси і функції пізнавальної діяльності запобігти труднощам вивчення ними математики у початковій школі, завдяки використанню принципу концентричності при побудові програми забезпечити кількаразове повторення учнями одного і того ж навчального матеріалу, що сприятиме глибині його усвідомлення учнями.

У змісті програми нами було запропоновано ввести альтернативні терміни які, на нашу думку, забезпечать тісніший міждисциплінарний зв'язок. Зокрема слово «знак» ми замінили словом «символ» (знак, який ми пишемо і бачимо, уявляємо, як образ, схему), яке зараз використовується в інформатиці.

Складаючи програму з математики, ми виходили з позицій, що формування математичних знань, умінь та навичок у дітей з ТПМ повинно здійснюватися у природовідповідній послідовності, у тій, у якій формуються математичні знання та вміння в учнів загальноосвітньої школи. Визначено, що кожен з періодів формування математичних знань, умінь та навичок характеризується своїми особливостями та труднощами під час опанування відповідного типу навчального матеріалу. В центрі вивчення математики у перший період навчання (у початкових класах) лежать поняття числа, лічби та обчислювальні навички. О.Р.Лурія виділив *три періоди* оволодіння ними: 1) засвоєння кількісного значення числа та лічби в межах 10; 2) оволодіння складом числа і обчислювальними операціями (додавання, віднімання) у межах 10; 3) опанування розрядним складом числа та виконання обчислювальних операцій (додавання, віднімання, множення, ділення) з розрядними числами. Структура та механізми кожного з цих періодів розглянута у науковій літературі (В.В.Давидов, А.М.Леушина, О.Р.Лурія, Н.А.Менчинська, В.В.Тарасун, Л.С.Цветкова та ін.). Аналіз програм з математики для початкових класів масової школи та школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення показав, що кількісне значення та лічба в межах 10 учні засвоюють впродовж одного навчального року (підготовчий клас). Поняття складу чис-

ла та виконання обчислень шляхом поділу на складові школярі з нормальним психічним і фізичним розвитком засвоюють впродовж одного навчального року. Школярі з порушеннями мовлення хоч і засвоюють цей навчальний матеріал, проте у них довше, ніж один навчальний рік залишається нижчий, наочно-образний, а не абстрактний рівень усвідомлення цього поняття. Розрядний склад числа та обчислювальні операції з розрядними числами вивчають школярі протягом 2-го, 3-го та 4-го класів. Це пояснюється тим, що у третій період вивчається найбільше навчального матеріалу, складність його зростає пропорційно збільшенню обсягу чисел. У програмі ці та інші особливості опанування математичного матеріалу школярами з ТПМ відображені у колонках «Зміст навчального матеріалу» і «Навчальні досягнення учнів». Отже, враховуючи результати аналізу наукової літератури та програм, визначено, що оптимальним періодом для вивчення поняття «кількісний склад числа» та лічби в межах 10 є підготовчий клас, поняття «склад числа» та обчислювальних операцій в межах 10 – 1-й клас, поняття «розрядний склад числа» та обчислювальних операцій з розрядними числами – 2-й, 3-й та 4-й клас.

За результатами аналізу педагогічної літератури визначено, що поетапність формування у дітей знань та умінь залежить від загальної логіки побудови навчально-виховного, а у нашому випадку – від навчально-корекційного процесу. Традиційно у школах для дітей з ТПМ навчальний матеріал з математики вивчається послідовно, він розподілений по чвертях, поетапність його формування представлена нечітко. Ми вважаємо, що формування математичних знань, умінь та навичок у дітей з ТПМ повинно здійснюватися у *4 етапи*: 1) підготовчий (етап формування психологічної готовності до засвоєння основного математичного матеріалу); 2) основний (етап формування нових знань); 3) контрольного оцінювання (етап виявлення рівня засвоєння учнями нових математичних знань, умінь та навичок); 4) підсумковий (етап формування вищого рівня самостійності під час виконання математичних завдань). Такої послідовності, на наш погляд, доцільно дотримуватися при формуванні знань та умінь в межах кожного періоду.

У програмі математичний матеріал у межах одного пе-

ріоду можна вивчати у три етапи. На першому етапі рекомендовано розглядати матеріал для повторення і для підготовки дітей до засвоєння знань та формування умінь, які вивчаються в основний період. На другому етапі навчання вивчають основний математичний матеріал. Його обсяг найбільший, а тому тривалість оволодіння ним повинна бути найдовшою. І на третьому етапі – вивчають навчальний матеріал, який забезпечує глибину усвідомленості усього вивченого впродовж усього періоду. Основні завдання цього етапу вивчення знань розділу – виявлення рівня засвоєння учнями нових математичних знань, умінь та навичок, формування вищого рівня усвідомлення змісту навчального матеріалу і самостійності під час виконання математичних завдань, а також формування вміння застосовувати знання з математики у практичних ситуаціях.

Засвоєння дітьми складних математичних знань потребує високого рівня розвитку у них базових психічних процесів, які неможливо сформувати в оптимальному режимі безпосередньо лише перед формуванням знань відповідного типу. Крім цього, процес навчання є безперервним, і після вивчення знань нижчого рівня складності учні засвоюють важчий навчальний матеріал, що вимагає від них вищого рівня психологічної готовності. Таким чином, елементи та загальна логіка корекційної роботи повинні бути органічно введені в цілісну навчально-виховну діяльність. А, відповідно, методика навчальної роботи по формуванню математичної компетенції має створюватися з урахуванням причин, що породжують труднощі різного типу в процесі засвоєння навчального матеріалу з математики. З огляду на сказане, ми вважаємо, що: 1) підготовка базових компонентів пізнавальної діяльності не лише повинна передувати кожному наступному складнішому етапу вивчення математичного матеріалу, але і бути безперервною, а тому її необхідно ввести як обов'язкову складову у кожен урок з математики; 2) для досягнення максимальної єдності між навчальним і корекційним процесом необхідно встановити чітку послідовність чергування прийомів та методів, спрямованих на запобігання труднощам засвоєння математичного матеріалу та формування у дітей відповідних знань та умінь.

У першу колонку програми «Зміст навчального матер-

іалу» введено ті елементи знань та умінь, які учні мають засвоїти впродовж певного проміжку часу. Їх зміст розкрито у таких розділах: «кількісний склад числа», «склад числа», «розрядний склад числа», «множення і ділення», «величини» тощо. Вони були розділені нами умовно на декілька груп (по підрозділах): терміни; поняття; символи та схеми; операції і дії. Вчитель, спираючись на зміст навчального матеріалу, самостійно формує теми (в тему можуть входити знання і вміння з одного або декількох підрозділів) і визначає термін, необхідний для вивчення кожної з них, а також послідовність вивчення матеріалу в межах кожного розділу. Також у розділах подано той матеріал, на який учителю слід спиратися при вивченні нової теми (матеріал для повторення). Його не обов'язково виносити в окрему тему, але ці знання і вміння необхідно актуалізувати в учнів як опорні для формування у них поглибленого цілісного розуміння нових понять і навичок. Такий підхід дозволить учителям враховувати індивідуальний темп роботи учнів кожного класу, а також реалізовувати творчу ініціативу в організації процесу формування математичних знань і умінь.

У другій колонці подано вимоги до знань і умінь учнів, те, чого вони повинні навчитися: знати, вміти, розуміти, складати, уявляти тощо.

У програмі з математики зміст корекційної роботи у кожен період навчання дітей з ТПМ викладено у колонці «Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати». У ній ми визначили не лише основну спрямованість завдань для розвитку у дітей основних психічних процесів і функцій, але й оптимальний рівень їх сформованості на тому чи іншому етапі розвитку дитини.

Ми вважаємо, що вивчення математики учнями з ТПМ у школі має, в першу чергу, бути практичним і повинно бути тісно пов'язане з життям і майбутньою професійною їх спрямованістю, а також повинно забезпечити підготовку цих учнів до засвоєння ними інших навчальних предметів.

Для навчання дітей з ТПМ математиці можна використовувати підручники, авторські посібники з математики і зошити з друкованою основою для загальноосвітньої школи.

ПРОГРАМА

2 клас

136 годин (4 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального плану	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	34	<i>Розділ: Склад числа.</i>	<p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем.</p> <p>Самостійно складають скорочений запис умови задачі, її розв'язок і коротку відповідь. За малюнком чи схемою складають тексти арифметичних задач.</p> <p>Вміють додавати та віднімати числа в межах двадцяти шляхом поділу на складові без переходу через розряд.</p> <p>Правильно читають арифме-</p>	<p>З метою корекції недорозвинених у дітей функцій продовжуємо використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Діти вчаться виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками.</p> <p>З метою точнішого сприймання дітьми нового вербального матеріалу рекомендовано продовжувати використовувати повторне мовлення.</p> <p>З метою підготовки дітей до засвоєння складніших математичних понять, формуван-</p>

1.1	<p><i>Підрозділ: Склад числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числа від одного до десяти. Операція поділу чисел від одного до десяти на складові.</p>	<p>тичні вирази і розуміють їх зміст.</p> <p>Розуміють і вміють виконувати операцію поділу чисел на дві і три складові в межах десяти. Знають напам'ять таблицю додавання та віднімання чисел в межах десяти.</p>	<p>ня у дітей вміння узагальнювати наочно-образний та вербальний матеріал, виконувати складніші математичні операції, необхідно спрямувати корекційну роботу на розвиток у дітей таких операцій мислення, як аналіз, синтез, зіставлення, порівняння, узагальнення, класифікація. Робота над розвитком у дітей операцій мислення повинна здійснюватися за умови використання малюнків із кольоровими і схематичними зображеннями предметів, схем і різних геометричних форм.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать від-</p>
-----	--	--	---

1.2	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Поділ на складові чисел від одинадцяти до двадцяти.</p> <p><i>Підрозділ: Обчислювальні операції.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Дія додавання в межах двадцяти без переходу через розряд. Дія віднімання в межах двадцяти без переходу через розряд.</p>	<p>Вміють лічити двійками до двадцяти. Вміють ділити числа від 11 до 20 на 2 складові типу $11 = 10 + 1$.</p> <p>Вміють правильно розташовувати на сторінці зошита і записувати приклади на додавання та віднімання. Самостійно правильно розв'язують приклади з двома і трьома складовими на додавання та віднімання шляхом поділу чисел на складові.</p>	<p>творювати складніші позиції одночасно обома руками. Також необхідно ввести завдання для розвитку таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація.</p> <p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p>
1.3	<p><i>Підрозділ: Читання і називання компонентів і знаків арифметичних дій.</i></p>	<p>Правильно читають числові вирази на додавання і віднімання з двома–трьома число-</p>	<p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє не лише</p>

1.4	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> перший доданок, другий доданок, сума, зменшене, від'ємник, різниця.</p> <p>Підрозділ: Арифметичні задачі.</p> <p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні задачі на знаходження суми та залишку, на збільшення та зменшення на декілька одиниць, на різницеве порівняння. Опорні фрази, що визначають алгоритм розв'язування задач: на скільки більше, на скільки менше, більше на, менше на, залишилось, стало тощо. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Арифметичні задачі на знаходження одного з доданків за даними сумою і другим доданком, на знаходження зменшеного за даними від'ємником</p>	<p>вими даними. За описом складають числові вирази.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач. Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням. Вміють правильно визначити алгоритм розв'язування задач. Самостійно визначають числові дані задачі. Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита. Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх. Вміють правильно коротко записати відповідь задачі.</p>	<p>покращенню у дітей усного мовлення, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення арифметичних задач рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (на-кладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомогою мовлення. В процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформувати вміння визначати спільне і відмінне у формі зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p>
-----	---	--	---

		<p>і різницею, на знаходження невідомого від'ємника за даними зменшуваним і різницею.</p> <p>Опорні слова, на які необхідно орієнтуватися при розв'язуванні задач: «було», «стало», «решта», «залишилося».</p>	<p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем.</p> <p>За малюнком чи схемою складають тексти задач.</p>	<p>Щоб здійснити перенос сформованого у школярів вміння порівнювати і зіставляти, рекомендовано проводити таким же чином роботу з використанням текстів задач.</p> <p>Також слід і в подальшому використовувати прийоми повторного мовлення, кількарядового голосного читання текстів задач, що сприятиме покращенню у дітей не лише усного мовлення, читання, але й запам'ятовування ними окремих слів та фраз.</p>
2	36	<p>Розділ: Розрядний склад числа.</p>	<p>Правильно списують і записують під диктовку цифри і чисел від 1 до 100.</p> <p>Розуміють значення поняття «розряд числа».</p> <p>Знаходять у двоцифрових числах числа чи цифри, що позначають одиниці, десятки.</p> <p>Знаходять у числі 100 числа</p>	<p>У дітей сформоване вміння відтворювати за зразком складніші позиції, а також виконувати складніші несиметричні рухи руками.</p> <p>Простим і кольоровими олівцями діти малюють за зразком орнаменти із зміною двох – трьох елементів, визначають</p>

		<p>чи цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні.</p> <p>Порівнюють між собою числа в межах сотні.</p> <p>Вміють рахувати у порядку збільшення чи зменшення чисел на одиницю в межах сотні від будь якого числа.</p> <p>Правильно записують ряди чисел в межах 100 у прямому і зворотньому порядку.</p> <p>Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах.</p> <p>Письмово і усно додають та віднімають до двоцифрового числа одноцифрове і двоцифрові круглі числа без переходу через десяток.</p> <p>Письмово додають та віднімають до двоцифрового числа одноцифрове і два двоцифрових числа з переходом через десяток.</p> <p>Самостійно розв'язують ариф-</p>	<p>шлях у нескладних лабіринтах.</p> <p>Шляхом застосування практичних дій та з підказкою вчителя, яка надається у вигляді бесіди за змістом малюнків, діти аналізують, зіставляють і порівнюють малюнки, які містять 3–4 подібних (відмінних) елементи одного типу (тільки місце розташування чи лише форму зображення тощо).</p> <p>Правильно повторюють за вчителем математичні терміни і фрази. Правильно читають математичні символи, вирази, тексти арифметичних задач.</p>
--	--	---	---

2.1	<p><i>Підрозділ: Кількісний і розрядний склад числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числа від 1 до 20. Таблиці додавання і віднімання. Терміни і поняття для повторення: «кількісний склад числа», «одиниці», «десятки». Операція поділу чисел на складові. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Числа від 21 до 100. Терміни і поняття: «розрядний склад числа», сотні».</p>	<p>метичні задачі, числові дані яких включають двоцифрові і одноцифрові числа.</p> <p>Розрізняють поняття «розрядний склад числа» і «кількісний склад числа». Розуміють їх смисл. Знаходять у двоцифровому числі цифри, що позначають одиниці і десятки. Знаходять у числі 100 цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні. Порівнюють між собою числа в межах сотні, знаходять суцідів чисел в межах сотні. Розкладають одноцифрові і двоцифрові числа в межах сотні на дві чи три складові.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать відтворювати складніші позиції одночасно обома руками. Також необхідно ввести завдання для розвитку таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація.</p>
2.2	<p><i>Підрозділ: Поелементна лічба.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Ряд чисел від одного до сотні.</p>	<p>Рахують у порядку збільшення і зменшення на одиницю в межах сотні від будь-якого числа.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу викорис-</p>

			<p>Правильно записують ряди чисел в межах 100 у порядку зростання і спадання.</p> <p>Вміють лічити усно десятками до сотні.</p> <p>Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах.</p>	<p>товувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p>
2.3		<p><i>Підрозділ: Цифри і числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Цифри і числа від 1 до 20. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Цифри і числа від 21 до 100.</p>	<p>Впізнають і розрізняють цифри і числа в межах сотні.</p> <p>Правильно списують і записують під диктовку цифри і числа від 1 до 100.</p> <p>Самостійно пригадують і вміють правильно записати будь-яке число в межах сотні.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку уявлень у дітей про зовнішній простір (завдання типу «лабіринт»).</p>
2.4		<p><i>Підрозділ: Схеми оформлення арифметичних дій.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Схема запису прикладів на</p>	<p>Правильно розташовують на сторінці зошита і записують приклади на додавання та віднімання у лінійку.</p> <p>Правильно розташовують чис-</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвит-</p>

2.6	<p>додавання та віднімання у лінійку. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Схема запису прикладів на додавання та віднімання у стовпчик.</p> <p><i>Підрозділ: Обчислювальні дії без переходу через розряд.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> дія додавання в межах сотні без переходу через розряд. Дія віднімання в межах сотні без переходу через розряд.</p>	<p>ла у стовпчик: одиниці під одиницями, десятки під десятками.</p> <p>Письмово і усно додають до двоцифрового числа одноцифрове, а також віднімають від двоцифрового одноцифрове в лінійку і у стовпчик. Письмово й усно, в лінійку і у стовпчик додають і віднімають двоцифрові круглі числа без переходу через розряд. Самостійно складають приклади з числами в межах сотні на додавання і віднімання без переходу через розряд.</p>	<p>ку уявлень у дітей про зовнішній простір (завдання типу «лабіринт»).</p> <p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p>
2.7	<p><i>Підрозділ: Обчислювальні дії з переходом через розряд.</i></p>	<p>Письмово, у стовпчик додають і віднімають до двоцифрового числа одноцифрові та двоциф-</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього на-</p>

2.7	<p><i>Навчальний матеріал:</i> Дія додавання в межах сотні з переходом через розряд. Дія віднімання в межах сотні з переходом через розряд.</p> <p><i>Підрозділ: Арифметичні задачі.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Арифметичні задачі усіх попередньо вивчених типів з числовими даними в межах сотні.</p>	<p>рові числа з переходом через розряд. Самостійно складають приклади на додавання і віднімання в межах сотні з переходом через розряд.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач. Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням. Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач. Самостійно визначають числові дані задачі. Складають скорочений запис умови задачі та правильно роз-</p>	<p>вчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення арифметичних задач рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомо-</p>
-----	--	--	---

			<p>ташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Вміють правильно коротко записати відповідь задачі.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнку чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем.</p> <p>За малюнком чи схемою складають тексти задач.</p>	<p>гою мовлення. В процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформулювати вміння визначати спільне і відмінне у формі зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p> <p>Щоб здійснити перенос сформованого у школярів вміння порівнювати і зіставляти, рекомендовано проводити таким же чином роботу з використанням текстів задач.</p> <p>Також слід і в подальшому використовувати прийоми повторного мовлення, кількарядового голосного читання текстів задач, що сприятиме не лише покращенню у дітей усного мовлення, читання, але і запам'ятовування ними окремих слів та фраз.</p>
3	32	<i>Розділ: Величини</i>	Правильно вимовляють назви мір довжини, вартості, часу.	У дітей сформоване вміння відтворювати за зразком склад-

		<p>Знають еквіваленти переведення одних величин в інші. Вміють правильно перевести одні величини в інші. Правильно порівнюють величини між собою. Самостійно складають числові вирази на порівняння величин. Вимірюють за допомогою різних за довжиною лінійок предмети оточення. З допомогою лінійки та олівця самостійно рисують геометричні фігури.</p>	<p>ніші позиції, а також виконувати складніші несиметричні рухи руками. Простим і кольоровими олівцями діти малюють за зразком орнаменти зі зміною двох-трьох елементів, визначають шлях у нескладних лабіринтах. Шляхом застосування практичних дій та з підказкою вчителя, яка надається у вигляді бесіди за змістом малюнків, діти аналізують, співставляють і порівнюють малюнки, які включають 3–4 подібних (відмінних) елементи одного типу (тільки місце розташування чи лише форму зображення тощо). Правильно повторюють за вчителем математичні терміни і фрази. Правильно читають математичні символи, вирази, тексти арифметичних задач.</p>
--	--	--	--

3.1	<p><i>Підрозділ: Міри довжини.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Повні і скорочені назви одиниць довжини (міліметр (мм), сантиметр (см), дециметр (дм)). Еквіваленти переведення міліметрів у сантиметри, сантиметри у дециметри). <i>Новий навчальний матеріал:</i> Назви одиниць довжини (метри (м)). Еквіваленти переведення дециметрів у метри, сантиметрів у метри, міліметрів у дециметри.</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри довжини. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші.</p>	<p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє не лише покращенню у дітей усного мовлення, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.</p>
3.2	<p><i>Підрозділ: Вимірювання та креслення геометричних фігур.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Геометричні фігури: квадрат, прямокутник, трикутник, багатокутник, коло, овал, від-</p>	<p>Розпізнають геометричні фігури. Співвідносять їх графічне зображення з відповідною назвою. Знають основні ознаки квадрата, прямокутника, трикутника, кола, овала.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку уявлень у дітей про зовнішній простір (завдання типу «лабіринт»).</p>

3.3	<p>різок. Креслення відрізків заданої довжини, прямокутників, квадратів, трикутників та інших багатокутників зі сторонами заданої довжини.</p> <p><i>Підрозділ: Периметр багатокутників.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Алгоритм визначення периметра багатокутників. Символ периметра багатокутників: P.</p>	<p>Вміють самостійно зображати їх олівцем у зошиті за допомогою лінійки та трафарету.</p> <p>Вимірюють довжини сторін багатокутників. Напам'ять розказують правило визначення периметра багатокутника. Знають символ позначення периметра багатокутників і алгоритм його визначення. Самостійно складають числовий вираз з визначеними довжинами сторін і розв'язують його.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать відтворювати складніші позиції одночасно обома руками. Також необхідно ввести завдання для розвитку таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація.</p>
3.4	<p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць довжини.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Знаки оформлення числових</p>	<p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць довжини. Правильно читають їх. Правильно розташовують на</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сю-</p>

3.5	<p>виразів на порівняння: <, >, =.</p> <p>Числові вирази на порівняння одиниць довжини типу: $2 \text{ дм} = 20 \text{ см}$, $2 \text{ дм} = 10 \text{ см} + 10 \text{ см} = 20 \text{ см}$; $4 \text{ см} = 34 \text{ мм}$, $4 \text{ см} = 10 \text{ мм} + 10 \text{ мм} + 10 \text{ мм} + 10 \text{ мм} = 40 \text{ мм}$, $40 \text{ мм} > 34 \text{ мм}$.</p> <p><i>Підрозділ: Міри вартості.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Повні і неповні назви одиниць вартості: копійки (коп). Монети вартістю 1 коп, 2 коп, 5 коп, 10 коп. <i>Новий навчальний матеріал:</i> повні і скорочені назви оди-</p>	<p>сторінці зошита вирази на порівняння одиниць довжини. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші та алгоритм переведення складених одиниць довжини в інші.</p> <p>Вміють правильно записати проміжні дії для переведення одних одиниць довжини в інші. Правильно порівнюють одиниці довжини.</p> <p>Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями довжини і вміють складати їх.</p> <p>Розуміють значення слів, що позначають міри вартості. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами.</p>	<p>жетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомогою мовлення. В процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформувати вміння визначати спільне і відмінне у формі, величині зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p> <p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє не лише покращенню у дітей усного мовлення, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.</p>
-----	--	--	---

3.6	<p>ниць ватості: гривня (грн). Гроші вартістю 25 коп, 50 коп, 1 грн.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць вартості.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Числові вирази на порівняння одиниць вартості типу: 5 коп + 2 коп + 2 коп + 1 коп = 10 коп, 50 коп < 1 грн, 50 коп + 25 коп < 1 грн.</p>	<p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць вартості. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць вартості в інші та алгоритм переведення складених одиниць вартості в інші. Вміють правильно записати проміжні дії для переведення гривні в копійки і навпаки. Правильно порівнюють одиниці вартості. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями вартості і вміють складати їх.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених у дітей функцій рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомогою мовлення. У процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформувати вміння визначати спільне і відмінне у формі, величині зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p>
-----	---	--	---

3.7	<p>Підрозділ: Одиниці часу. Навчальний матеріал: Годинники: пісочний, з круглим циферблатом, з цифровим позначенням часу. Поняття і терміни: «тиждень», «місяць», «рік». Повні і скорочені назви одиниць часу: хвилини (хв), години (год), секунди (сек), доба. Еквіваленти переведення хвилини в секунди, годин в хвилини, доби в години.</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри часу. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Вміють визначати час за допомогою різних годинників. Виконують за визначений проміжок часу дію чи комплекс дій. Знають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші.</p>	<p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє не лише покращенню у дітей усного мовлення, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.</p>
3.8	<p>Підрозділ: Порівняння одиниць часу. Навчальний матеріал: Числові вирази на порівняння одиниць часу: $1 \text{ хв} = 60 \text{ сек}$, $1 \text{ год} > 1 \text{ хв}$, $1 \text{ хв} + 60 \text{ сек} = 1 \text{ хв} + 1 \text{ хв} = 2 \text{ хв}$.</p>	<p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць часу. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння одиниць часу. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші та алгоритм переведення складених одиниць часу в інші.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених у дітей функцій рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем</p>

			<p>Вміють правильно записати проміжні дії для переведення одних одиниць часу в інші. Правильно порівнюють одиниці часу. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями часу і вміють складати їх.</p>	<p>тощо) та за допомогою мовлення. В процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформувані вміння визначити спільне і відмінне у формі, величині зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p>
4	17	Розділ: Множення.	<p>Вміють лічити усно двійками, п'ятірками, десятками. Складають числові ряди, де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа 2, 3, 4, 5, 10. Розрізняють компоненти дій додавання і множення та символи їх оформлення. Записують правильно числові вирази на множення та додавання у зошиті.</p>	<p>У дітей сформоване вміння відтворювати за зразком складніші позиції а також виконувати складніші несиметричні рухи руками. Простим і кольоровими олівцями діти малюють за зразком і за мовленнєвою інструкцією орнаменти із зміною двох-трьох елементів, самостійно визначають шлях у складніших лабіринтах. Самостійно, шляхом застосування практичних дій, діти аналізують, зіставляють і порівнюють малюнки, які вклю-</p>

4.1	<p><i>Підрозділ: Лічба групами.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Числові ряди, у яких одиницями лічби виступають числа 2, 3, 4, 5, 10.</p>	<p>Виконують дію множення шляхом додавання однакових чисел. Самостійно розв'язують задачі на збільшення у декілька одиниць. Складають і записують скорочено умову задачі, розв'язок і відповідь. Придумують умову задачі на збільшення у декілька одиниць.</p> <p>Вміють лічити усно двійками, п'ятірками, десятками. Складають числові ряди, де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями лічби у них виступають числа 2, 3, 4, 5, 10.</p>	<p>чають 3–4 подібних (відмінних) елементи одного типу (тільки місце розташування чи лише форму зображення тощо). У процесі роботи учні вголос коментують власні дії, називаючи відмінне і спільне між предметами, з яких частин складене ціле, відсутні деталі предметів тощо. Правильно повторюють за вчителем математичні терміни і фрази. Правильно читають математичні символи, вирази, тексти арифметичних задач.</p> <p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисува-</p>
-----	---	---	---

4.2	<p><i>Підрозділ: Символи і схеми оформлення числових рівностей і нерівностей з дією множення.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Символи: =, +.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Символ: •.</p> <p>Схема запису числових рівностей на множення у рядок.</p>	<p>Розрізняють компоненти дій додавання і множення та символи їх оформлення.</p> <p>Записують правильно числові вирази на множення та додавання у зошиті.</p>	<p>ти орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p> <p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку уявлень у дітей про зовнішній простір (завдання типу «лабіринт»).</p>
4.3	<p><i>Підрозділ: Дія множення.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал:</i> додавання однакових чисел, дія множення, числові рівності з використанням дій додавання і множення.</p>	<p>Розуміють, що таке множення.</p> <p>Вміють замінити дію множення дією додавання.</p> <p>Виконують дію множення шляхом додавання однакових чисел.</p> <p>Правильно записують числові рівності з діями множення і</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одно-</p>

4.4	<p><i>Підрозділ: Читання і називання компонентів і символів арифметичних дій.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Вербальний матеріал: перший доданок, другий доданок, третій доданок ... , сума.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Терміни: «перший множник», «другий множник», «добуток».</p>	<p>додавання.</p> <p>Вміють правильно читати числові вирази на додавання з двома, трьома і більше числовими даними.</p> <p>Правильно читають числові вирази на множення.</p> <p>За описом складають числові вирази на додавання і множення.</p>	<p>часно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання рекомендовано виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p> <p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє не лише покращенню у дітей усного мовлення, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.</p>
4.5	<p><i>Підрозділ: Арифметичні задачі.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал:</i> Арифметичні задачі на знаходження добутку.</p>	<p>Розуміють значення опорного слова, що визначає алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення арифметичних задач рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і</p>

		<p>Самостійно визначають числові дані задачі.</p> <p>Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний учителем.</p> <p>За малюнком чи схемою складають тексти задач.</p>	<p>зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальовування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомогою мовлення. В процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформулювати вміння визначати спільне і відмінне у формі зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку. Щоб здійснити перенос сформованого у школярів вміння порівнювати і зіставляти, рекомендовано проводити таким же чином роботу з використанням текстів задач.</p> <p>Також слід і в подальшому використовувати прийоми повторного мовлення, кількарізкового голосного читання текс-</p>
--	--	---	--

				тів задач, що сприятиме не лише покращенню у дітей усного мовлення, читання, але і запам'ятовуванню ними окремих слів та фраз.
5	17	<i>Розділ: Ділення.</i>	<p>Вміють ділити величини та групи предметів на рівні частини.</p> <p>Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення.</p> <p>Записують правильно числові вирази на ділення у зошиті.</p> <p>Виконують дію ділення на два, три і чотири.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі на зменшення у декілька одиниць.</p> <p>Складають і записують скорочено умову задачі, розв'язок і відповідь.</p> <p>Придумують умову задачі на зменшення у декілька разів.</p>	<p>У дітей сформоване вміння відтворювати за зразком складніші позиції, а також виконувати складніші несиметричні рухи руками.</p> <p>Простим і кольоровими олівцями діти малюють за зразком і за мовленнєвою інструкцією орнаменти зі зміною двох-трьох елементів, самостійно визначають шлях у складніших лабіринтах.</p> <p>Самостійно, шляхом застосування практичних дій, діти аналізують, зіставляють і порівнюють малюнки, які включають 3–4 подібних (відмінних) елементи одного типу (тільки місце розташування</p>

5.1	<p><i>Підрозділ: Поділ величин та кількісних сукупностей на рівні частини.</i></p> <p>Навчальний матеріал для повторення: міри довжини (міліметри, сантиметри, дециметри, метри), міри вартості (копійка, гривня), кількісні сукупності.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Операція поділу величин і кіль-</p>	<p>Вміють ділити величини та кількісні сукупності предметів на рівні частини шляхом вимірювання лінійкою, розкладання на однакові групи кількісних сукупностей, розкладання монет однакової та різної вартості на групи тощо.</p>	<p>чи лише форму зображення тощо). У процесі роботи учні використовують голосне мовлення, коментуючи власні дії, називаючи відмінне і спільне між предметами, з яких частин складене ціле, відсутні деталі предметів тощо.</p> <p>Правильно повторюють за вчителем математичні терміни і фрази. Правильно читають математичні символи, вирази, тексти арифметичних задач.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать відтворювати складніші позиції одночасно обома руками. Також необхідно ввести завдання для розвитку таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класиф-</p>
-----	---	---	---

5.2	<p>кісних сукупностей на рівні частини.</p> <p><i>Підрозділ: Назви компонентів і символів дії ділення.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Вербальний матеріал: «перший множник», «другий множник», «добуток». Нові терміни для вивчення: «ділене», «дільник», «частка».</p>	<p>Вміють правильно читати числові вирази на ділення. Розрізняють назви компонентів та символів арифметичних дій на множення та ділення. За описом складають числові вирази на ділення.</p>	<p>ікація. Завдання можна пропонувати виконувати дітям шляхом застосування практичних дій та мовлення.</p> <p>Використовують прийоми повторного мовлення, голосного читання, що сприяє покращенню у дітей не лише усного мовлення, але і запам'ятовування ними окремих слів та фраз.</p>
5.3	<p><i>Підрозділ: Символи і схеми оформлення числових рівностей із дією ділення.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Символи: =, ·. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Символ: ∴ Схема запису числових виразів на ділення у рядок.</p>	<p>Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення. Записують правильно числові вирази на множення та ділення у зошиті.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку уявлень у дітей про зовнішній простір (завдання типу «лабіринт»).</p>

5.4	<p><i>Підрозділ: Дія ділення.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Операція поділу чисел на декілька однакових складових. Дія ділення на 2, 3 і 4.</p>	<p>Розуміють, що таке ділення. Розрізняють дії ділення і множення. Виконують дію ділення шляхом практичного поділу величин, груп предметів. Правильно записують числові вирази з дією ділення. Рекомендовано у подальшому заучувати табличку множення і ділення напам'ять.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених функцій рекомендовано перед вивченням цього навчального матеріалу використовувати завдання для розвитку просторового праксису. Дітей вчать виконувати складніші, несиметричні рухи одночасно обома руками та рисувати орнаменти з чергуванням однакових елементів. Завдання доцільно виконувати за зразком і за мовленнєвою інструкцією.</p>
5.5	<p><i>Підрозділ: Арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Арифметичні задачі на знаходження частки</p>	<p>Розуміють значення опорного слова, що визначає алгоритм розв'язування задач. Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач. Самостійно визначають числові дані задачі. Складають скорочений запис умови задачі та правильно роз-</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення арифметичних задач рекомендовано розвивати у дітей вміння порівнювати і зіставляти окремі образи, групи предметів, сюжетні малюнки шляхом застосування практичних дій (накладання, прикладання предметів; домальо-</p>

		<p>ташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем.</p> <p>За малюнком чи схемою складають тексти задач.</p>	<p>вування чи заштриховування окремих деталей предметів, фігур, схем тощо) та за допомогою мовлення. У процесі проведеної корекційної роботи в учнів потрібно сформулювати вміння визначати спільне і відмінне у формі зображення та місці розташування окремих елементів на малюнку.</p> <p>Щоб здійснити перенос сформованого у школярів вміння порівнювати і зіставляти, рекомендовано проводити таким же чином роботу з використанням текстів задач.</p> <p>Також слід і в подальшому використовувати прийоми повторного мовлення, кількарядового голосного читання текстів задач, що сприятиме покращенню у дітей не лише усного мовлення, читання, але і запам'ятовування ними окремих слів та фраз.</p>
--	--	---	--

3 клас

165 годин (5 години на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального плану	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	50	Розділ: Розрядний склад числа.	<p>Правильно списують і записують під диктовку цифри і числа від 1 до 1000.</p> <p>Розуміють значення поняття «розряд числа». Знаходять у двоцифровому і трицифровому числі цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні. Знаходять у числі 1000 цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні, тисячу.</p> <p>Порівнюють числа в межах тисячі між собою.</p> <p>Рахують у порядку збільшення і зменшення чисел в межах тисячі від будь-якого числа.</p> <p>Правильно записують ряди</p>	<p>З метою корекції недорозвинених у дітей психічних процесів продовжуємо проводити роботу по формуванню у дітей операцій мислення – аналізу, синтезу, порівняння. Поруч із цим вводимо завдання на розвиток у них таких операцій як узагальнення, класифікація і встановлення причиново-наслідкових зв'язків.</p> <p>Вчимо дітей шляхом застосування мовлення вголос аналізувати, зіставляти і порівнювати малюнки, які включають 5–6 подібних (відмінних) елементів. Рекомендовано в про-</p>

1.1	<p><i>Підрозділ: Кількісний і розрядний склад числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числа від 1 до 100.</p>	<p>чисел у межах 1000 у порядку зростання і спадання. Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах.</p> <p>Письмово і усно додають чи віднімають від двоцифрових чи трицифрових чисел одноцифрові, двоцифрові круглі, трицифрові круглі числа без переходу через десяток.</p> <p>Письмово додають чи віднімають числа в межах тисячі з переходом через десяток.</p> <p>Правильно читають числові вирази на дві дії і знають послідовність розв'язання у них дій. Розв'язують прості і складені арифметичні задачі.</p> <p>Розрізняють поняття «розрядний склад числа» і «кількісний склад числа». Розуміють їх зміст.</p> <p>Знаходять у двоцифрових і</p>	<p>цесі роботи над виконанням усіх завдань спонукати учнів уголос коментувати власні дії, називати відмінне і спільне між предметами, з яких частин складене ціле, відсутні деталі предметів тощо. Формуємо у дітей вміння відповідно до ситуації вживати і правильно називати узагальнюючі поняття, правильно вимовляти математичні терміни, читати математичні символи, арифметичні вирази, тексти арифметичних задач.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати зав-</p>
-----	---	---	--

1.2	<p>Термін і поняття для повторення: «кількісний склад числа», «розрядний склад числа», «одиниці», «десятки», «сотні». <i>Новий навчальний матеріал:</i> Числа від 101 до 1000. Термін і поняття: «тисяча». Операція поділу чисел в межах тисячі на складові.</p> <p><i>Підрозділ: Поелементна лічба.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Ряд чисел від одного до тисячі.</p>	<p>трицифрових числах цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні. Знаходять у числі 1000 цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні, тисячу. Вміють порівнювати числа в межах тисячі між собою, знаходять сусідів чисел. Ділять одноцифрові, двоцифрові, трицифрові числа в межах тисячі на дві чи три складові.</p> <p>Вміють рахувати у порядку зростання і спадання в межах тисячі від будь-якого числа. Правильно записують ряди чисел в межах 1000 у порядку збільшення і зменшення на одиницю. Вміють лічити усно сотнями до тисячі. Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах.</p>	<p>дання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне мовлення вголос.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне виконання завдання коментування для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
-----	--	---	---

1.3	<p><i>Підрозділ: Цифри і числа.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Цифри для повторення від 1 до 100. Нові цифри від 101 до 1000.</p>	<p>Впізнають і розрізняють цифри і числа в межах тисячі. Правильно списують і записують під диктовку цифри від 1 до 1000. Самостійно пригадують і вміють правильно записати будь-яке число в межах тисячі.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи голосне мовлення.</p>
1.4	<p><i>Підрозділ: Схеми оформлення арифметичних дій.</i> Навчальний матеріал для повторення: Схема запису прикладів на додавання та віднімання у лінійку. Схема запису прикладів на додавання та віднімання у стовпчик.</p>	<p>Вміють правильно розташовувати на сторінці зошита і записувати приклади на додавання та віднімання у лінійку. Правильно розташовують числа у стовпчик: одиниці під одиницями, десятки під десятками, сотні під сотнями.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як</p>

1.5	<p><i>Підрозділ: Обчислювальні дії без переходу через розряд.</i> <i>Навчальний матеріал.</i> Дія додавання в межах тисячі без переходу. Дія віднімання в межах тисячі без переходу.</p>	<p>Додають чи віднімають від двоцифрових чи трицифрових чисел одноцифрові, двоцифрові круглі, трицифрові круглі числа без переходу через розряд. Виконують обчислення усно і письмово. Записують обчислення в лінійку і у стовпчик. Самостійно складають приклади на додавання і віднімання чисел в межах тисячі без переходу через розряд.</p>	<p>малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне мовлення вголос.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне виконання завдання мовлення для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
1.6	<p><i>Підрозділ: Обчислювальні дії з переходом через розряд.</i> <i>Навчальний матеріал.</i> Дія додавання в межах тисячі з переходом через розряд. Дія віднімання в межах ти-</p>	<p>Письмово додають та віднімають числа в межах тисячі з переходом через розряд. Правильно записують їх у стовпчик. Самостійно складають при-</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-на-</p>

1.7	<p>сячі з переходом через розряд.</p> <p><i>Підрозділ: Числові вирази на декілька дій.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Вербальний матеріал: «перший доданок», «другий доданок», «сума», «зменшуване», «від’ємник», «різниця». Символи: =, +, -. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на додавання і віднімання на дві дії без дужок і з дужками. Послідовність виконання арифметичних дій у числових виразах на дві дії.</p>	<p>клади на додавання і віднімання чисел у межах тисячі з переходом через розряд.</p> <p>Розрізняють назви компонентів та знаків арифметичних дій на додавання, віднімання. Вміють правильно читати числові вирази на одну та дві дії з дужками і без дужок. Знають порядок виконання дій у числових виразах на дві дії з дужками та без дужок. Вміють розкласти числовий вираз на дві дії, записати його у вигляді числових виразів на одну дію і розв’язати їх.</p>	<p>слідкових зв’язків. В процесі роботи вчимо дітей коментувати хід виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв’язків. В процесі роботи вчимо дітей коментувати хід виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
1.8	<p><i>Підрозділ: Арифметичні задачі.</i></p>	<p>За описом складають числові вирази на дві дії без дужок та</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано про-</p>

	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні задачі на одну дію. Опорні фрази, що визначають алгоритм розв'язування задач на одну дію. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Складені арифметичні задачі на знаходження суми, різниці, на збільшення чи зменшення на декілька одиниць.</p>	<p>з дужками. Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач. Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням. Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач. Самостійно визначають числові дані задачі. Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита. Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх. Записують розв'язок складеної задачі у вигляді числового виразу на дві дії. Вміють правильно повно записати відповідь задачі. Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або</p>	<p>довжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі роботи вчимо дітей коментувати хід виконання завдання мовлення для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
--	---	---	--

			декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем. За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.	
2	<i>Розділ: Множення і ділення.</i>	Вміють лічити усно двійками, трійками, п'ятірками, десятками. Складають числові ряди, де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Вміють ділити величини та групи предметів на рівні частини. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа від 1 до 10. Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення. Записують правильно числові вирази на множення та ділення у зошиті. Знають таблицю множення та	Учні виконують запропоновані завдання шляхом застосування мовлення вголос. Вони аналізують, зіставляють і порівнюють, узагальнюють і класифікують малюнки, в яких є 5–6 елементів, коментуючи свої дії. При встановленні причиново-наслідкових зв'язків діти послідовно називають дії, які виконують, складають короткі зв'язні розповіді за серією малюнків, за серією навідних запитань переказують тексти арифметичних задач. З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продов-	

2.1	<p><i>Підрозділ: Таблиця множення і ділення.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числові ряди, у яких одиницями лічби виступають числа 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Додавання однакових чисел. Операція поділу цілого на рівні частини. Компоненти і символи дій</p>	<p>ділення чисел від 1 до 10 напам'ять. Виконують дію множення одноцифрових чисел на двоцифрові в рядок. Самостійно розв'язують задачі. Складають і записують скорочено умову задачі, розв'язок і відповідь. Придумують умову задачі на збільшення чи зменшення у декілька одиниць, знаходження добутку чи частки.</p> <p>Вміють лічити усно двійками, трійками, п'ятірками, десятками. Складають числові ряди де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Вміють ділити величини та групи предметів на рівні частини. Вміють записувати звичайний дріб. Вміють переводити зви-</p>	<p>жувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне і попереднє голосне мовлення.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки,</p>
-----	---	---	---

2.2	<p>множення і ділення. Дії множення і ділення. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Таблиця множення і ділення чисел на 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.</p> <p><i>Підрозділ: Множення і ділення чисел на 1, 0 і 10.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Властивості множення і ділення чисел на 1, 0 і 10.</p>	<p>чайний дріб у дію ділення і навпаки. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа від 1 до 10. Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення. Записують правильно числові вирази на множення та ділення у зошиті. Знають таблицю множення та ділення чисел від 1 до 10 напам'ять.</p> <p>Знають властивості множення і ділення чисел на 1, 0 і 10. Правильно усно розв'язують приклади на множення і ділення тоді, коли одним із компонентів виступає 1, 0 чи 10. Записують правильно числові вирази на множення та ділення у зошиті.</p>	<p>схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне і попереднє голосне мовлення.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовуємо у роботі з</p>
-----	--	--	--

2.3	<p><i>Підрозділ: Множення двоцифрових чисел на одноцифрове.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Дія множення двоцифрового числа на одноцифрове в рядок. Схема запису дії множення одноцифрових чисел на двоцифрове в рядок.</p>	<p>Виконують дію множення двоцифрового числа на одноцифрове шляхом поділу двоцифрового числа на круглі розрядні числа, множення їх на одноцифрові і додавання результату множення. Правильно записують дію множення одноцифрового числа на двоцифрове в рядок, а також проміжні дії, необхідні для розв'язання прикладу.</p>	<p>дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне і попереднє голосне мовлення.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. У процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне і передуюче виконанню завдання мовлення для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
2.4	<p><i>Підрозділ: Числові вирази на дві дії.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Вербальний матеріал: «перший доданок», «дру-</p>	<p>Розрізняють назви компонентів та знаків арифметичних дій на додавання, віднімання, множення, ділення. Правильно читають числові</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також</p>

2.5	<p>гий доданок», «сума», «зменшуване», «від'ємник», «різниця», «перший множник», «другий множник», «добуток», «ділене», «дільник» і «частка».</p> <p>Символи: =, +, -, :, ·.</p> <p>Числові вирази на додавання і віднімання на дві дії без дужок і з дужками. Послідовність виконання арифметичних дій у цих числових виразах.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на додавання, віднімання, ділення і множення на дві дії без дужок і з дужками. Послідовність виконання арифметичних дій у цих числових виразах.</p> <p>Підрозділ: Прості і складені арифметичні задачі.</p> <p><i>Навчальний матеріал:</i> Прості і складені арифметичні задачі на зменшення і збільшення у</p>	<p>вирази на одну та дві дії з дужками і без дужок. Знають порядок виконання дій у числових виразах на дві дії з дужками та без дужок.</p> <p>Вміють розкласти числовий вираз на дві дії, записати його у вигляді числових виразів на одну дію і розв'язати їх.</p> <p>За описом складають числові вирази на дві дії без дужок та з дужками.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням.</p>	<p>встановлення причиново-наслідкових зв'язків. У процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідний і попередній до виконання завдання коментар для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також</p>
-----	--	--	---

	<p>декілька одиниць, на знаходження добутку і частки.</p> <p>Прості арифметичні задачі на відшукування невідомого множника за даними добутком і іншим множником та задачі на знаходження невідомих діленого чи дільника.</p>	<p>Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Самостійно визначають числові дані задачі.</p> <p>Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Записують розв'язок складеної задачі у вигляді числового виразу на дві дії.</p> <p>Вміють правильно повно записати відповідь задачі.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем.</p> <p>За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.</p>	<p>встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідний і попередній коментар для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
--	--	--	---

3	55	<p>Розділ: Величини.</p>	<p>Правильно вимовляють назви мір довжини, вартості, часу, маси. Знають еквіваленти переведення одних величин в інші. Вміють правильно перевести одні величини в інші. Правильно порівнюють величини між собою. Самостійно складають числові рівності і нерівності з одиницями величини. З допомогою лінійки та олівця рисують пласкі та об'ємні геометричні фігури. Вміють визначати периметр і площу геометричних фігур. Самостійно розв'язують прості арифметичні задачі на визначення залежностей.</p>	<p>Учні аналізують, зіставляють і порівнюють, узагальнюють і класифікують малюнки, які включають 5–6 елементів, попередньо вголос коментуючи виконання завдання. Діти складають план дій, обговорюючи його в голос, а потім виконують ці дії. Орієнтуючись на запропоновані схеми та серії малюнків (які містять 2 елементи), учні визначають порядок проведення розповідей, а тоді складають короткі тексти. Самостійно переказують тексти арифметичних задач.</p>
3.1		<p>Підрозділ: Міри довжини. <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Повні і скорочені назви таких</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри довжини. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до опи-</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продов-</p>

3.2	<p>одиниць довжини, як міліметр (мм), сантиметр (см), дециметр (дм), метр (м). Еквіваленти переведення міліметрів у сантиметри, сантиметрів у дециметри, дециметрів у метри, сантиметрів у метри, міліметрів у дециметри.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Повні і скорочені назви такої одиниці довжини, як кілометр (км). Еквіваленти переведення кілометрів у метри, міліметрів в метри.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць довжини.</i></p> <p>Навчальний матеріал для повторення: Символи оформлення числових виразів на порівняння: <, >, =.</p> <p>Числові вирази на порівняння одиниць довжини типу: $2 \text{ дм} = 20 \text{ см}$, $4 \text{ см} > 34 \text{ мм}$ тощо.</p>	<p>суваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші.</p> <p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць довжини.</p> <p>Правильно читають їх.</p> <p>Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння одиниць довжини.</p> <p>Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші та алгоритм пере-</p>	<p>жувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати застосовуючи супровідне і передуюче голосне мовлення.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. У процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне і попереднє коментування вголос для чіткі-</p>
-----	--	---	--

3.3	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на порівняння одиниць довжини з записом проміжних дій типу: 3 м 40 см 34 дм, $3\text{ м} = 3 \cdot 10 = 30\text{ дм}$, $40\text{ см} = 40 : 10 = 4\text{ дм}$, $30\text{ дм} + 4\text{ дм} = 34\text{ дм}$, $3\text{ м } 40\text{ см} = 34\text{ дм}$.</p> <p><i>Підрозділ: Геометричні фігури та їх властивості.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Геометричні фігури – квадрат, прямокутник, трикутник, багатокутник, коло, відрізок. Ознаки геометричних фігур – сторона, кут (прямий, гострий, тупий кут), центр кола. Креслення прямокутників, квадратів, трикутників та інших багатокутників зі сторонами заданої довжини.</p>	<p>ведення складених одиниць довжини в інші. Правильно записують проміжні дії для переведення одних одиниць довжини в інші. Правильно порівнюють одиниці довжини. Самостійно правильно розв’язують вирази з одиницями довжини і вміють скласти їх.</p> <p>Розпізнають геометричні фігури. Співвідносять їх графічне зображення з відповідною назвою. Знають основні ознаки квадрата, прямокутника, трикутника, кола, овала. Зображають їх олівцем у зошиті за допомогою лінійки та трафарету. Визначають периметр багатокутників.</p>	<p>шого усвідомлення ними порядку дій.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментуванням.</p>
-----	---	---	---

3.4	<p>Периметр геометричних фігур (P).</p> <p><i>Підрозділ: Площа.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Одиниці вимірювання площі – міліметр квадратний (мм^2), сантиметр квадратний (см^2), дециметр квадратний (дм^2), метр квадратний (м^2). Еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. Термін: палетка. Способи визначення площі за допомогою палетки і лінійки. Алгоритм визначення площі прямокутника і квадрата.</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри площі. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. За допомогою палетки визначають площу багатокутників. Знають алгоритм визначення площі прямокутника і квадрата. Знаючи довжину та ширину прямокутника, можуть визначити його площу. Використовуючи усі вивчені способи, визначають площу класної дошки, парти та інших прямокутних предметів, що знаходяться в оточенні.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментуванням.</p>
-----	--	---	--

3.5	<p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць площі.</i> Навчальний матеріал для повторення: Символи оформлення числових виразів на порівняння: $<$, $>$, $=$. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на порівняння одиниць площі типу: $2 \text{ дм}^2 = 20 \text{ см}^2$, $2 \text{ дм}^2 = 2 \cdot 10 = 20 \text{ см}^2$, $20 \text{ см}^2 = 20 \text{ см}^2$; $4 \text{ см}^2 = 34 \text{ мм}^2$, $4 \text{ см}^2 = 4 \cdot 10 = 40 \text{ мм}^2$. $40 \text{ мм}^2 > 34 \text{ мм}^2$.</p>	<p>Правильно записують вирази з одиницями площі і розв'язують їх.</p> <p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць площі. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита арифметичні вирази на порівняння одиниць площі. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. Порівнюють одиниці площі. Самостійно правильно розв'язують арифметичні вирази з одиницями площі і вміють скласти їх.</p>	<p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причинно-наслідкових зв'язків. В процесі виконання завдань вчимо дітей попередньо і супровідно коментувати для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
3.6	<p><i>Підрозділ: Міри вартості.</i> Навчальний матеріал для повторення: Повні і неповні назви мір вар-</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри вартості. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до опи-</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продов-</p>

3.7	<p>тості: копійки (коп), гривня (грн). Гроші вартістю 1 коп, 2 коп, 5 коп, 10 коп, 25 коп, 50 коп, 1 грн.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Гроші вартістю 5 грн, 10 грн, 20 грн, 50грн, 100 грн, 200 грн.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць вартості.</i></p> <p>Навчальний матеріал для повторення: рівності і нерівності з одиницями вартості типу: $5 \text{ коп} + 2 \text{ коп} + 2 \text{ коп} + 1 \text{ коп} = 10 \text{ коп}$; $50 \text{ коп} < 1 \text{ грн}$; $50 \text{ коп} + 25 \text{ коп} = 75 \text{ коп}$, $50 \text{ коп} + 25 \text{ коп} = 75 \text{ коп}$, $75 \text{ коп} < 1 \text{ грн}$.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> рівності і нерівності з одиницями вартості. 1 грн 50 коп 805 коп,</p>	<p>суваної ситуації, будувати прості речення з цими словами.</p> <p>Знають еквіваленти переведення гривень у копійки і навпаки.</p> <p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць вартості.</p> <p>Правильно читають їх.</p> <p>Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння.</p> <p>Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць вартості в інші та алгоритм переведення складених одиниць вартості в інші.</p> <p>Правильно записують проміжні дії для переведення гри-</p>	<p>жувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментуванням.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі виконання завдань вчимо дітей зпопередньо і супровідно коментувати для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
-----	--	---	--

3.8	<p>1 грн = $1 \cdot 100 = 100$ коп, 100 коп + 50 коп = 150 коп, 150 коп < 805 коп.</p> <p><i>Підрозділ: Міри часу.</i> Навчальний матеріал для повторення: Годинники: пісочний, сонячний, з круглим циферблатом, з цифровим позначенням одиниць часу. Поняття і терміни: «тиждень», «місяць», «рік». Повні і скорочені назви мір часу: хвилини (хв), години (год), секунди (сек), доба, рік. Еквіваленти переведення хвилин в секунди, годин в секунди, доби в години, року в доби.</p>	<p>вень в копійки і навпаки. Правильно порівнюють одиниці вартості. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями вартості і вміють скласти їх.</p> <p>Розуміють значення слів, що позначають міри часу. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описаної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Визначають час за допомогою різних годинників. Виконують за визначений проміжок часу дію чи комплекс дій. Знають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментуванням.</p> <p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати</p>
3.9	<p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць часу.</i></p>	<p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць часу.</p>	<p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати</p>

3.10	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні вирази на порівняння одиниць часу типу: $1 \text{ хв} = 60 \text{ сек}$, $1 \text{ год} > 1 \text{ хв}$, $1 \text{ хв} + 60 \text{ сек} = 1 \text{ хв} + 1 \text{ хв} = 2 \text{ хв}$. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Арифметичні вирази на порівняння одиниць часу типу: $1 \text{ год} = 60 \text{ сек}$ 300 хв, $1 \text{ год} = 1 \cdot 60 = 60 \text{ хв}$, $60 \text{ сек} = 1 \text{ хв}$, $60 \text{ хв} + 1 \text{ хв} = 61 \text{ хв}$, $61 \text{ хв} < 300 \text{ хв}$.</p> <p><i>Підрозділ: Міри маси.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Прилад для вимірювання маси – вага. Одиниці вимірювання маси і їх скорочені назви – грам (гр), кілограм (кг).</p>	<p>Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння одиниць часу. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші та алгоритм переведення складених одиниць часу в інші. Правильно записують проміжні дії для переведення одних одиниць часу в інші. Правильно порівнюють одиниці часу. Самостійно правильно розв'язують арифметичні вирази з одиницями часу і вміють скласти їх.</p> <p>Розуміють значення слів, що позначають міри маси. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами.</p>	<p>ти завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причинно-наслідкових зв'язків. В процесі виконання завдань вчимо дітей попередньо і супровідно коментувати для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення, як</p>
------	--	---	--

3.11	<p>Еквівалент переведення грамів у кілограм.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць маси.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Арифметичні рівності і нерівності з одиницями маси типу: $200 \text{ гр} + 530 \text{ гр} > 700 \text{ кг}$, $150 \text{ гр} + 200 \text{ гр} + 200 \text{ гр} = 550 \text{ гр}$.</p>	<p>Вміють важити предмети і порівнювати їх за вагою. Знають еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші.</p> <p>Правильно читають арифметичні вирази на порівняння одиниць маси. Правильно розташовують їх на сторінці зошита. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші. Правильно записують числові вирази на порівняння одиниць маси. Порівнюють одиниці маси. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями маси і вміють скласти їх.</p>	<p>синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментуванням уголос.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати застосовувати завдання для розвитку в учнів операції порівняння, а також встановлення причиново-наслідкових зв'язків. В процесі роботи вчимо дітей попередньо і супровідно коментувати для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
------	--	--	--

3.12	<p><i>Підрозділ: Прості арифметичні задачі на знаходження залежностей.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал:</i> Арифметичні задачі на одну дію на знаходження залежностей між швидкістю, відстанню і часом; ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін.</p>	<p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Розуміють залежності між швидкістю, відстанню і часом; ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін.</p> <p>Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням.</p> <p>Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Самостійно визначають числові дані задачі.</p> <p>Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числовий вираз за змістом задачі і розв'язують його.</p> <p>Вміють правильно повно записати відповідь задачі.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано продовжувати застосовувати завдання для розвитку у них таких операцій мислення як синтез, аналіз, узагальнення, класифікація. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки, схеми, серії слів та цифр. Завдання пропонують виконувати з попереднім супровідним коментуванням.</p>
------	---	--	---

			<p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем. За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.</p>	
--	--	--	---	--

4 клас

165 годин (5 годин на тиждень)

Пор. №	К-сть год	Зміст навчального плану	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	60	Розділ: Розрядний склад числа.	<p>Правильно списують і записують під диктовку цифри від 1 до 1000 000.</p> <p>Розуміють зміст поняття «розряд числа».</p> <p>Знаходять у числах до 1 000 000 цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні, тисячі, десятки тисяч, сотні тисяч, мільйон.</p> <p>Вміють порівнювати числа між собою в межах мільйона.</p> <p>Вміють рахувати у порядку збільшення і зменшення чисел в межах мільйона від будь-якого числа.</p> <p>Правильно записують ряди чисел в межах мільйона у порядку зростання і спадання.</p>	<p>З метою корекції недорозвинених у дітей психічних процесів роботу спрямовуємо на розвиток у дітей однієї з найважчих розумових операцій: умовиводу, що сприяє розвитку у них логіки мислення. Поруч з цим вводимо завдання на розвиток у них конструктивного практику, що сприяє подальшому формуванню просторової уяви зокрема і просторового інтелекту в цілому.</p> <p>Рекомендовано в процесі роботи над виконанням усіх завдань спонукати учнів коментувати власні дії, визначати залежності між предметами,</p>

1.1	<p><i>Підрозділ: Кількісний і розрядний склад числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числа від 1 до 1000. Терміни і поняття: «кількісний склад числа», «розрядний склад числа», «одиниці», «десятки», «сотні», «тисячі». Дія поділу чисел на складові.</p>	<p>Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах. Письмово і усно додають чи віднімають числа в межах мільйона без переходу через розряд. Письмово додають чи віднімають числа в межах мільйона з переходом через розряд. Правильно читають числові вирази і знають порядок розв'язання у них дій. Розв'язують прості і складені арифметичні задачі.</p> <p>Розрізняють поняття «розрядний склад числа» і «кількісний склад числа». Розуміють їх зміст. Знаходять у числах в межах мільйона цифри, що позначають одиниці, десятки, сотні, тисячі, десятки тисяч, сотні тисяч, мільйон. Вміють порівнювати числа в</p>	<p>фігурами, схемами, називати відмінне і спільне між ними, визначати, з яких частин складене ціле тощо. Формуємо у дітей вміння відповідно до ситуації вживати і правильно називати узагальнюючі поняття, правильно вимовляти математичні терміни, читати математичні символи, арифметичні вирази, тексти арифметичних задач.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо супро-</p>
-----	---	---	--

1.2	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Числа від 1000 до 1000 000. Терміни і поняття: «десятки тисяч», «сотні тисяч», «мільйон».</p> <p><i>Підрозділ: Поелементна лічба.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Ряд чисел від одного до мільйона.</p>	<p>межах мільйона між собою, знаходять сусідів чисел. Ділять числа в межах мільйона на розрядні чи інших декілька складових.</p> <p>Вміють рахувати у порядку зростання і спадання в межах мільйона від будь-якого числа. Правильно записують ряди чисел в межах 1000 000 у порядку збільшення і зменшення на одиницю. Вміють лічити усно тисячами до десятків тисяч, десятками тисяч до сотні тисяч, сотнями тисяч до мільйона. Самостійно визначають порядок проведення лічби у числових рядах.</p>	<p>воджувати коментуванням уголос.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей супроводжувати виконання завдання коментарем для чіткішого усвідомлення ними залежностей між предметами, їх частинами та порядку виконуваних дій.</p>
1.3	<p><i>Підрозділ: Цифри і числа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Цифри і числа від 1 до 1000.</p>	<p>Впізнають і розрізняють цифри в межах мільйона. Правильно списують і записують під диктовку цифри від 1</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати</p>

	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Цифри і числа від 1000 до 1 000 000.</p>	<p>до 1000 000. Самостійно пригадують і вміють правильно записати будь-яке число в межах мільйона.</p>	<p>завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати у супроводі голосного мовлення.</p>
1.4	<p><i>Підрозділ:</i> Схеми оформлення арифметичних дій. <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Схема запису прикладів на додавання та віднімання у лінійку. Схема запису прикладів на додавання та віднімання у стовпчик.</p>	<p>Вміють правильно розташовувати на сторінці зошита і записувати приклади на додавання та віднімання у лінійку. Правильно розташовують числа у стовпчик: одиниці під одиницями, десятки під десятками, сотні під сотнями, тисячі під тисячами, десятки тисяч під десятками тисяч, сотні тисяч під сотнями тисяч, мільйони під мільйонами.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати у супроводі голосного мовлення.</p>
1.5	<p><i>Підрозділ:</i> Обчислювальні операції без переходу через розряд. <i>Навчальний матеріал:</i> Дія</p>	<p>Усно та письмово у рядок додають чи віднімають від чисел у межах мільйона одноцифрові та розрядні круглі числа</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів</p>

	<p>додавання в межах мільйона без переходу. Дія віднімання в межах мільйона без переходу через розряд.</p>	<p>без переходу через розряд. Додають та віднімають у стовпчик числа в межах мільйона без переходу через розряд. Правильно записують обчислення. Самостійно складають приклади на додавання і віднімання чисел у межах мільйона без переходу через розряд.</p>	<p>такої розумової операції, як умовивід. У процесі виконання завдання вчимо дітей коментувати вголос для чіткішого усвідомлення ними залежностей між предметами, їх частинами та порядку виконуваних дій.</p>
1.6	<p><i>Підрозділ: Обчислювальні операції з переходом через розряд.</i> <i>Навчальний матеріал:</i> Дія додавання в межах мільйона з переходом через розряд. Дія віднімання в межах мільйона з переходом через розряд.</p>	<p>Письмово додають та віднімають числа в межах мільйона з переходом через розряд. Правильно записують їх у стовпчик. Самостійно складають приклади на додавання і віднімання чисел у межах мільйона з переходом через розряд.</p>	<p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей коментувати вголос виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними залежностей між предметами, їх частинами та порядку виконуваних дій.</p>
1.7	<p><i>Підрозділ: Числові вирази на</i></p>		<p>Під час вивчення знань з цьо-</p>

1.8	<p>декілька дій. <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Терміни і поняття – «перший доданок», «другий доданок», ..., «сума», «зменшене», «від’ємник», «різниця». Символи: =, +, –. Числові вирази на додавання і віднімання на дві дії без дужок і з дужками, послідовність виконання арифметичних дій у числових виразах на дві дії. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на додавання і віднімання на три і більше дій з дужками і без дужок.</p> <p>Підрозділ: Арифметичні задачі. <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні задачі на одну дію. Опорні слова і фрази, що виз-</p>	<p>Розрізняють назви компонентів та знаків арифметичних дій додавання, віднімання. Вміють правильно читати числові вирази на одну та дві дії з дужками і без дужок. Знають порядок виконання дій у числових виразах на три і більше дій з дужками та без дужок. Вміють розкласти числовий вираз на три і більше дій, записати його у вигляді числових виразів на одну дію і розв’язати їх. За описом складають числові вирази на три і більше дій без дужок та з дужками.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв’язування задач. Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням. Вміють правильно визначати</p>	<p>го розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровід виконання завдань коментуванням для чіткішого усвідомлення ними залежностей між предметами, їх частинами та порядку виконуваних дій.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей супроводжувати</p>
-----	---	---	--

	<p>начають алгоритм розв'язування задач на одну дію.</p> <p>Складені арифметичні задачі на знаходження суми, різниці, на збільшення чи зменшення на декілька одиниць.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними даними (з діями додавання і віднімання).</p>	<p>алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Самостійно визначають числові дані задачі.</p> <p>Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита.</p> <p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Записують розв'язок складеної задачі у вигляді числового виразу на дві дії.</p> <p>Вміють правильно повно записати відповідь задачі.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем.</p> <p>За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.</p>	<p>виконання завдань мовленням для чіткішого усвідомлення ними залежностей між предметами, їх частинами та порядку виконуваних дій.</p>
--	--	---	---

2	55	<p>Розділ: Множення і ділення.</p>	<p>Вміють лічити усно двійками, трійками, п'ятірками, десятками.</p> <p>Складають числові ряди, де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа від 1 до 10.</p> <p>Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення.</p> <p>Правильно записують у зошиті числові вирази на множення та ділення в лінійку і у стовпчик.</p> <p>Знають таблицю множення та ділення чисел від 1 до 10 напам'ять.</p> <p>Знають властивості множення і ділення чисел на 1, 0 і 10.</p> <p>Виконують дію множення одноцифрових чисел на багатоцифрові і багатоцифрових на багатоцифрові.</p>	<p>Учні виконують завдання на розвиток конструктивного практику шляхом виконання практичних дій. Процес роботи вони коментують уголос, характеризуючи предмети, які вони складають, а також називаючи дії використані для розв'язання завдання.</p> <p>При встановленні умовиводів діти послідовно називають залежності між предметами, а також характеризують дії, які виконують. Коротко характеризують залежності між даними в умовах простих і складених задач.</p>
---	----	---	---	---

2.1	<p><i>Підрозділ: Множення багатоцифрових чисел на одноцифрові і багатоцифрові.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числові ряди, у яких одиницями лічби виступають числа 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Таблиця множення чисел на 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Властивості множення чисел на 1, 0 і 10. Дія множення двоцифрового числа на одноцифрове. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Дія множення багатоцифрового числа на багатоцифрове.</p>	<p>Виконують дію ділення багатоцифрових чисел на багатоцифрові без остачі і з остачею. Знають порядок виконання дій у числових виразах і розв'язують їх. Самостійно розв'язують задачі.</p> <p>Вміють лічити усно двійками, трійками, п'ятірками, десятками. Складають числові ряди, де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Знаходять закономірності, за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа від 1 до 10. Знають таблицю множення та ділення чисел від 1 до 10 напам'ять. Знають властивості множення чисел на 1, 0 і 10. Правильно множать багатоцифрові числа на одноцифрові й багатоцифрові.</p>	<p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним коментарем.</p>
-----	--	---	---

2.2	<p><i>Підрозділ: Схема запису дії множення чисел.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Компоненти і символи дії множення. Схеми запису множення одноцифрових і багатоцифрових чисел на одноцифрове у рядок. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Схема запису множення багатоцифрових чисел на одноцифрові і багатоцифрові у стовпчик.</p>	<p>Самостійно складають приклади на множення одноцифрових і багатоцифрових чисел та розв'язують їх.</p> <p>Правильно називають компоненти і символи дії множення. Розрізняють компоненти дій множення та символи їх оформлення.</p> <p>Правильно записують числові вирази на множення одноцифрових чисел на одноцифрове і багатоцифрових чисел на одноцифрове у рядок.</p> <p>Знають схему запису дії множення у стовпчик багатоцифрового числа на одноцифрове і багатоцифрове.</p> <p>Правильно розташовують у стовпчик одноцифрові і багатоцифрові числа під багатоцифровими.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовемо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати з попереднім і супровідним мовленням.</p>
2.3	<p><i>Підрозділ: Ділення багато-</i></p>	<p>Вміють ділити величини та гру-</p>	<p>Під час вивчення знань з цьо-</p>

2.4	<p>цифрових чисел на одноцифрові і багатоцифрові. <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Операція поділу цілого на рівні частини. Таблиця ділення чисел на 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10. Властивості ділення чисел на 1, 0 і 10. Дія ділення двоцифрового числа на одноцифрове. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Дія ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові і багатоцифрові.</p> <p><i>Підрозділ: Схеми запису дії ділення чисел.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Компоненти і символи дії ділення. Схеми запису ділення одно-</p>	<p>пи предметів на рівні частини. Складають числові ряди де одиницею рахунку виступають усі числа в межах десяти. Знаходять закономірності за якими складено числові ряди, якщо одиницями рахунку у них виступають числа від 1 до 10. Знають таблицю ділення чисел від 1 до 10 напам'ять. Знають властивості ділення чисел на 1, 0 і 10. Правильно ділять багатоцифрові числа на одноцифрові і багатоцифрові. Самостійно складають приклади на ділення багатоцифрових чисел і розв'язують їх.</p> <p>Правильно називають компоненти і символи дії ділення. Розрізняють компоненти дій множення і ділення та символи їх оформлення. Правильно записують числові</p>	<p>го розділу рекомендовано продовжувати застосовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. Завдання пропонуємо виконувати з попереднім і супровідним мовленням уголос.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного прак-</p>
-----	--	--	---

2.5	<p>цифрових і багатоцифрових чисел на одноцифрове у рядок.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Схема запису ділення багатоцифрових чисел на одноцифрові і багатоцифрові у стовпчик.</p> <p><i>Підрозділ: Числові вирази на дві дії.</i></p> <p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i></p> <p>Терміни і поняття: «перший доданок», «другий доданок», «сума», «зменшуване», «від'ємник», «різниця», «перший множник», «другий множник», «добуток», «ділене», «дільний» і «частка».</p> <p>Символи: =, +, -, :, ·.</p> <p>Числові вирази на дві дії без дужок і з дужками.</p>	<p>вирази на ділення одноцифрових і багатоцифрових чисел на одноцифрові у рядок.</p> <p>Знають схему запису дії ділення у стовпчик багатоцифрового числа на одноцифрове і багатоцифрове.</p> <p>Правильно розташовують у стовпчик одноцифрові і багатоцифрові числа.</p> <p>Розрізняють назви компонентів та знаків арифметичних дій на додавання, віднімання, множення, ділення.</p> <p>Вміють правильно читати числові вирази на дві і більше дій з дужками і без дужок.</p> <p>Знають порядок виконання дій у числових виразах на дві і більше дій з дужками та без дужок.</p> <p>Вміють розкласти числовий вираз на окремі дії, записати його у вигляді числових ви-</p>	<p>сису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати з попереднім і супровідним мовленням уголос.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. В процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне і попереднє до виконання завдання мовлення для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
-----	--	--	--

2.5	<p>Послідовність виконання арифметичних дій у цих числових виразах.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Числові вирази на додавання, віднімання, ділення і множення на три і більше дій без дужок і з дужками. Послідовність виконання арифметичних дій у цих числових виразах.</p> <p>Підрозділ: Прості і складені арифметичні задачі.</p> <p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Прості і складені арифметичні задачі на зменшення і збільшення у декілька разів, на знаходження добутку і частки.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними даними (з діями додавання, віднімання, ділення і множення).</p>	<p>разів на одну дію і розв'язати їх.</p> <p>За описом складають числові вирази на дві і більше дії без дужок та з дужками.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням.</p> <p>Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач.</p> <p>Самостійно визначають числові дані задачі.</p> <p>Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита.</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. В процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідне і попереднє до виконання завдання коментування для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p>
-----	---	---	---

			<p>Правильно складають числові вирази за змістом задачі і розв'язують їх.</p> <p>Записують розв'язок складеної задачі у вигляді числового виразу на дві дії.</p> <p>Вміють правильно повно записати відповідь задачі.</p> <p>Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем.</p> <p>За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.</p>	
3	50	<i>Розділ: Величини.</i>	<p>Правильно вимовляють назви мір довжини, вартості, часу, маси.</p> <p>Знають еквіваленти переведення одних величин в інші.</p> <p>Вміють правильно перевести одні величини в інші.</p> <p>Правильно порівнюють вели-</p>	<p>Учні виконують завдання на розвиток конструктивного праксису шляхом виконання практичних дій. В процесі роботи вони застосовують попереднє перед виконанням дій мовлення уголос для характеристики предметів, якими во-</p>

3.1	<p><i>Підрозділ: Міри довжини.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Повні і скорочені назви таких одиниць довжини, як міліметр (мм), сантиметр (см), дециметр (дм), метр (м), кілометр (км). Еквіваленти переведення міліметрів у сантиметри, сантиметрів у дециметри, децимет-</p>	<p>чини між собою. Самостійно складають числові рівності і нерівності з одиницями величини. За допомогою лінійки та олівця рисують пласкі та об'ємні геометричні фігури. Вміють визначати периметр і площу геометричних фігур. Самостійно розв'язують складені арифметичні задачі на визначення залежностей.</p> <p>Розуміють значення слів, що позначають міри довжини. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші.</p>	<p>ни оперують, а також для називання дій, які будуть використані у роботі. При встановленні умовиводів діти послідовно називають залежності між предметами, а також характеризують дії які виконують. Коротко характеризують залежності між даними в умовах простих і складених задач. За допомогою голосного мовлення обґрунтовують власні рішення.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонують виконувати з попереднім і супровідним мов-</p>
-----	--	---	---

3.2	<p>рів у метри, сантиметрів у метри, міліметрів у дециметри, кілометрів у метри, міліметрів у метри.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Еквіваленти переведення кілометрів в дециметри, сантиметри і міліметри.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць довжини.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Символи оформлення числових виразів на порівняння: <, >, =. Числові вирази на порівняння одиниць довжини типу: 2 дм = 20 см, 4 см > 34 мм тощо. Числові вирази на порівняння одиниць довжини з записом проміжних дій типу: 3м 40 см 34 дм, 3м = 3 · 10 = 30 дм,</p>	<p>Вміють графічно зображувати вирази на порівняння одиниць довжини. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння одиниць довжини. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші та алгоритм переведення складених одиниць довжини в інші. Вміють правильно записати проміжні дії для переведення одних одиниць довжини в інші. Правильно порівнюють оди-</p>	<p>ленням уголос. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p> <p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей застосовувати супровідний і попередній коментар для чіткішого усвідомлення ними порядку дій. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
-----	--	---	---

3.3	<p>40 см = 40 : 10 = 4 дм, 30 дм + 4 дм = 34 дм, 3 м 40 см = 34 дм.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Приклади з іменованими числами типу: 5 м 35 см + 3 м 44 см = 8 м 89 см; 4 м 28 см + 2 м 87 см = 7 м 15 см; Вирази на порівняння з іменованими числами типу: 8 дм 45 см 4 м; 8 дм 45 см = 8 · 10 + 45 = 80 + 45 = 125 см; 4 м = 4 · 100 = 400 см; 125 см < 400 см.</p> <p><i>Підрозділ: Геометричні фігури та їх властивості.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Геометричні фігури – квадрат, прямокутник, трикутник, багатокутник, коло, відрізок, креслення, прямокутників, квадратів, трикутників</p>	<p>ниці довжини. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями довжини і вміють складати їх. Правильно записують числові вирази з іменованими числами у рядок і у стовпчик.</p> <p>Розпізнають геометричні фігури. Співвідносять їх графічне зображення з відповідною назвою. Знають основні ознаки квадрата, прямокутника, трикутника, кола, овала. Зображають їх олівцем у зо-</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовують у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми.</p>
-----	--	---	---

3.4	<p>та інших багатокутників зі сторонами заданої довжини. Периметр геометричних фігур.</p> <p><i>Підрозділ: Площа.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Одиниці вимірювання площі: міліметр квадратний (мм^2), сантиметр квадратний (см^2), дециметр квадратний (дм^2), метр квадратний (м^2). Еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. Термін: «палетка». Способи визначення площі за допомогою палетки і лінійки. Алгоритм визначення площі прямокутника і квадрата. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Одиниці вимірювання площі – кілометр квадратний (км^2),</p>	<p>шиті за допомогою лінійки та трафарету. Визначають периметр багатокутників.</p> <p>Розуміють значення слів, що позначають міри площі. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. За допомогою палетки визначають площу багатокутників. Знають алгоритм визначення площі прямокутника і квадрата. Знаючи довжину та ширину прямокутника, можуть визначити його площу.</p>	<p>Завдання пропонують виконувати з супровідним і попереднім коментуванням уголос. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p> <p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати, застосовуючи супровідне і попереднє мовлення вголос. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
-----	--	---	---

3.5	<p>гектар, ар. Еквіваленти їх переведення в інші одиниці площі.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць площі.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числові вирази на порівняння одиниць площі типу $2 \text{ дм}^2 \quad 20 \text{ см}^2$, $2 \text{ дм}^2 = 2 \cdot 10 = 20 \text{ см}^2$, $20 \text{ см}^2 = 20 \text{ см}^2$; $4 \text{ см}^2 \quad 34 \text{ мм}^2$, $4 \text{ см}^2 = 4 \cdot 10 = 40 \text{ мм}^2$. $40 \text{ мм}^2 > 34 \text{ мм}^2$.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Приклади з іменованими числами типу: $5 \text{ м}^2 \quad 35 \text{ см}^2 + 3 \text{ м}^2 \quad 44 \text{ см}^2 =$ $= 8 \text{ м}^2 \quad 89 \text{ см}^2$; $4 \text{ м}^2 \quad 28 \text{ см}^2 + 2 \text{ м}^2 \quad 87 \text{ см}^2 =$ $= 7 \text{ м}^2 \quad 15 \text{ см}^2$; Вирази на порівняння з іменованими числами типу:</p>	<p>Правильно записують вирази з одиницями площі і розв'язують їх.</p> <p>Вміють графічно зображувати вирази на порівняння одиниць площі. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита арифметичні вирази на порівняння одиниць площі. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші. Порівнюють одиниці площі. Самостійно правильно розв'язують арифметичні вирази з одиницями площі і вміють скласти їх. Правильно записують числові вирази з іменованими числами у рядок і у стовпчик.</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей попередньо і супровідно коментувати виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
-----	---	---	---

3.6	<p> $8 \text{ дм}^2 \ 45 \text{ см}^2 \ 4 \text{ м}^2$; $8 \text{ дм}^2 \ 45 \text{ см}^2 = 8 \cdot 10 + 45 = 80 + 45 = 125 \text{ см}^2$; $4 \text{ м}^2 = 4 \cdot 100 = 400 \text{ см}^2$; $125 \text{ см}^2 < 400 \text{ см}^2$. </p> <p><i>Підрозділ: Міри вартості.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Повні і неповні назви мір вартості: копійки (коп), гривня (грн). Гроші вартістю 1 коп, 2 коп, 5 коп, 10 коп, 25 коп, 50 коп, 1 грн, 5грн, 10 грн, 20 грн, 50 грн, 100 грн, 200 грн.</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри вартості. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Знають еквіваленти переведення гривень у копійки і навпаки, а також пам'ятають приблизну вартість деяких продуктів харчування, одягу і взуття. Вміють знаходити на речах і продуктах харчування їхні ціники. Правильно читають ціники і визначають вартість товарів.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати з супровідним і попереднім голосним мовленням. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
3.7	<p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць вартості.</i></p>	<p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць</p>	<p>Під час вивчення знань з цього розділу рекомендовано про-</p>

3.8	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Числові рівності і нерівності з одиницями вартості типу: $5 \text{ коп} + 2 \text{ коп} + 2 \text{ коп} + 1 \text{ коп} = 10 \text{ коп}$; $50 \text{ коп} < 1 \text{ грн}$; $50 \text{ коп} + 25 \text{ коп} = 75 \text{ коп}$, $75 \text{ коп} < 1 \text{ грн}$. Числові рівності і нерівності з одиницями вартості. $1 \text{ грн} = 100 \text{ коп}$, $1 \text{ грн} = 1 \cdot 100 = 100 \text{ коп}$, $100 \text{ коп} + 50 \text{ коп} = 150 \text{ коп}$, $150 \text{ коп} < 805 \text{ коп}$. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Приклади з іменованими числами типу $10 \text{ грн} 25 \text{ коп} + 30 \text{ грн} 40 \text{ коп} = 40 \text{ грн} 65 \text{ коп}$; $68 \text{ грн} 54 \text{ коп} + 39 \text{ грн} 68 \text{ коп} = 107 \text{ грн} 122 \text{ коп} = 108 \text{ грн} 22 \text{ коп}$. <i>Підрозділ: Міри часу.</i></p>	<p>вартості. Правильно читають їх. Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць вартості в інші та алгоритм переведення складених одиниць вартості в інші. Вміють правильно записати проміжні дії для переведення гривень в копійки і навпаки. Правильно порівнюють одиниці вартості. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями вартості і вміють складати їх. Правильно записують числові вирази з іменованими числами у рядок і у стовпчик. Розуміють значення слів, що позначають міри часу.</p>	<p>довжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей коментувати хід виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте. З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем ус-</p>
-----	--	---	---

3.9	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Годинники – пісочний, сонячний, з круглим циферблатом, з цифровим позначенням одиниць часу. Поняття і терміни: «тиждень», «місяць», «рік», «століття», «тисячоліття». Повні і скорочені назви мір часу: хвилини (хв), години (год), секунди (сек), доба, рік, століття, тисячоліття. Еквіваленти переведення хвилин у секунди, годин у секунди, доби в години. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Еквіваленти переведення годин у секунди, доби в хвилини і секунди, року в доби, століття в роки, тисячоліття у століття.</p> <p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць часу.</i></p>	<p>Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Вміють визначати час за допомогою різних годинників. Виконують за визначений проміжок часу дію чи комплекс дій. Знають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші. Вміють розрахувати час при виконанні того чи іншого завдання.</p> <p>Вміють графічно зображати вирази на порівняння одиниць часу.</p>	<p>відомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати з супровідним і попереднім мовленням уголос. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доказувати, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p> <p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати</p>
-----	--	--	--

	<p><i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні вирази на порівняння одиниць часу типу:</p> <p>1 хв = 60 сек, 1 год > 1 хв, 1 хв + 60 сек = 1 хв + 1 хв = 2 хв.</p> <p>Арифметичні вирази на порівняння одиниць часу типу:</p> <p>1 год 60 сек 300 хв, 1 год = 1 · 60 = 60 хв, 60 сек = 1 хв, 60 хв + 1 хв = 61 хв, 61 хв < 300 хв.</p> <p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Приклади з іменованими числами типу:</p> <p>3 год 15 хв + 6 год 20 хв = = 9 год 35 хв.</p> <p>Вирази на порівняння іменованих чисел типу:</p> <p>50 хв 60 сек 2 год; 50 хв 60 сек = 50 + 1 = 51 хв; 2 год = 2 · 60 = 120 хв; 51 хв < 120 хв.</p>	<p>Правильно читають їх.</p> <p>Правильно розташовують на сторінці зошита вирази на порівняння одиниць часу.</p> <p>Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць часу в інші та алгоритм переведення складених одиниць часу в інші.</p> <p>Вміють правильно записати проміжні дії для переведення одних одиниць часу в інші.</p> <p>Правильно порівнюють одиниці часу.</p> <p>Самостійно правильно розв'язують арифметичні вирази з одиницями часу і вміють складати їх.</p> <p>Правильно записують числові вирази з іменованими числами у рядок і у стовпчик.</p>	<p>ти завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. В процесі роботи вчимо дітей коментувати хід виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій.</p> <p>Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
--	--	--	---

3.10	<p><i>Підрозділ: Міри маси.</i> Навчальний матеріал для повторення: Прилад для вимірювання маси – вага. Одиниці вимірювання маси і їх скорочені назви: грам (гр), кілограм (кг). Еквівалент переведення грамів у кілограм. <i>Новий навчальний матеріал:</i> Одиниці вимірювання маси і їх скорочені назви: центнер (ц), тонна (т). Еквіваленти переведення центнерів у кілограми, тонни у центнери і кілограми.</p>	<p>Розуміють значення слів, що позначають міри маси. Вміють правильно їх вимовляти, вживати відповідно до описуваної ситуації, будувати прості речення з цими словами. Вміють важити предмети і порівнювати їх за вагою. Знають еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші.</p>	<p>З метою підготовки дітей до оволодіння вищим рівнем усвідомлення математичних понять рекомендовано використовувати завдання для розвитку у них конструктивного праксису. Застосовуємо у роботі з дітьми такий стимульний матеріал, як малюнки і схеми. Завдання пропонуємо виконувати з супровідним і попереднім коментарем уголос. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
3.11	<p><i>Підрозділ: Порівняння одиниць маси.</i> Навчальний матеріал для повторення: Арифметичні рівності і нерівності з одиницями маси типу: $200 \text{ гр} + 530 \text{ гр} > 700 \text{ кг}$, $150 \text{ гр} + 200 \text{ гр} + 200 \text{ гр} = 550 \text{ гр}$.</p>	<p>Правильно читають арифметичні вирази на порівняння одиниць маси. Правильно розташовують їх на сторінці зошита. Пам'ятають еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші.</p>	<p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати використовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей супровідно і попередньо коментувати виконан-</p>

3.12	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Приклади з одиницями маси типу: $2 \text{ ц } 30 \text{ кг} + 5 \text{ ц } 68 \text{ кг} = 7 \text{ ц } 98 \text{ кг};$ $5 \text{ кг } 600 \text{ гр} + 8 \text{ кг } 550 \text{ гр} = 14 \text{ кг } 150 \text{ гр}.$</p> <p>Вирази на порівняння іменованих чисел типу: $3 \text{ т } 5 \text{ ц } 500 \text{ кг};$ $3 \text{ т } 5 \text{ ц} = 3 \cdot 10 + 5 = 35 \text{ ц};$ $500 \text{ кг} = 500 : 100 = 5 \text{ ц};$ $35 \text{ ц} > 5 \text{ ц}.$</p> <p><i>Підрозділ: Арифметичні задачі на знаходження залежностей.</i> <i>Навчальний матеріал для повторення:</i> Арифметичні задачі на одну дію на знаходження залежностей між швидкістю, відстанню і часом; ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін.</p>	<p>Правильно записують числові вирази на порівняння одиниць маси. Порівнюють одиниці маси. Самостійно правильно розв'язують вирази з одиницями маси і вміють складати їх. Правильно записують числові вирази з іменованими числами у рядок і у стовпчик.</p> <p>Розуміють значення опорних слів, що визначають алгоритм розв'язування задач. Розуміють залежності між швидкістю, відстанню і часом; ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін. Сприймають умову задачі у єдності з кінцевим запитанням. Вміють правильно визначати алгоритм розв'язування задач.</p>	<p>ня завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і доводити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p> <p>Під час опанування знань з цього розділу рекомендовано продовжувати застосовувати завдання для розвитку в учнів такої розумової операції, як умовивід. У процесі роботи вчимо дітей одночасно і попередньо коментувати виконання завдання для чіткішого усвідомлення ними порядку дій. Після виконання завдання вчимо дітей пояснювати і дово-</p>
------	---	---	--

	<p><i>Новий навчальний матеріал:</i> Складені арифметичні задачі на знаходження залежностей між швидкістю, відстанню і часом; ціною, кількістю і вартістю; площею прямокутника і довжиною суміжних його сторін.</p>	<p>Самостійно визначають числові дані задачі. Складають скорочений запис умови задачі та правильно розташовують його на сторінці зошита. Правильно складають числовий вираз за змістом задачі і розв'язують його. Вміють правильно повно записати відповідь задачі. Самостійно розв'язують задачі, якщо їх текст поданий у вигляді малюнка чи схеми або декілька разів прочитаний вчителем чи самим учнем. За малюнком чи схемою, а також самостійно без наочної опори складають тексти задач.</p>	<p>дити, чому саме таке рішення було ними прийняте.</p>
--	---	--	---

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2 клас

136 годин (4 години на тиждень)

К-сть год	Теми уроків
	<i>Розділ. Склад числа (34 години).</i>
1	Склад чисел 1, 2, 3, 4, 5. Числові вирази на 1-2 дії.
1	Арифметичні задачі на збільшення і зменшення на декілька одиниць.
1	Арифметичні задачі на різницеве порівняння.
1	Арифметичні задачі на знаходження одного з доданків за даними сумою і другим доданком.
1	Арифметичні задачі на знаходження зменшуваного за даними від'ємником і різницею.
1	Арифметичні задачі на знаходження невідомого від'ємника за даними зменшуваним і різницею.
1	Склад чисел 6, 7. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 8. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 9. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 10. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 11. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 12. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 13. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.

1	Склад числа 14. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 15. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 16. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 17. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 18. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 19. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Склад числа 20. Числові вирази на 1–2 дії.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
	<i>Розділ. Розрядний склад числа (36 годин).</i>
1	Лічба чисел в межах 20.
1	Поняття «одиниці», «десятки».
1	Додавання в межах 20 без переходу і з переходом через розряд. Обчислення у рядок.
1	Віднімання в межах 20 без переходу і з переходом через розряд. Обчислення у рядок.
1	Числа і цифри до 30.
1	Лічба чисел в межах 30.
1	Додавання в межах 30 без переходу і з переходом через розряд. Обчислення у стовпчик.
1	Віднімання в межах 30 без переходу і з переходом через розряд. Обчислення у стовпчик.
1	Числа і цифри до 40.
1	Лічба чисел в межах 40.
2	Обчислювальні операції в межах 40 без переходу і з переходом через розряд.

1	Числа і цифри до 50.
1	Лічба чисел в межах 50.
2	Обчислювальні операції в межах 50 без переходу і з переходом через розряд.
1	Числа і цифри до 60.1Лічба чисел в межах 60.
2	Обчислювальні операції в межах 60 без переходу і з переходом через розряд.
1	Числа і цифри до 70.
1	Лічба чисел в межах 70.
2	Обчислювальні операції в межах 70 без переходу і з переходом через розряд.
1	Числа і цифри до 80.
1	Лічба чисел в межах 80.
1	Обчислювальні операції в межах 80 без переходу і з переходом через розряд.
1	Числа і цифри до 90.
1	Лічба чисел в межах 90.
1	Обчислювальні операції в межах 90 без переходу і з переходом через розряд.1Числа і цифри до 100. Поняття «сотні».
1	Лічба чисел в межах 100.1Обчислювальні операції в межах 100 без переходу і з переходом через розряд.
1	Числа і цифри в межах 100. Поняття «одиниці», «десятки», «сотні».
1	Лічба чисел в межах 100.
1	Обчислювальні операції в межах 100 без переходу і з переходом через розряд.
1	Міра довжини – сантиметр.
1	Вимірювання, креслення і порівняння відрізків (у сантиметрах).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (сантиметри).
1	Порівняння іменованих чисел і числових виразів з іменованими числами (сантиметри).

1	Міра довжини – міліметр. Еквіваленти переведення міліметрів у сантиметри.
1	Вимірювання, креслення і порівняння відрізків (у сантиметрах і міліметрах).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (сантиметри і міліметри).
1	Порівняння іменованих чисел і числових виразів з іменованими числами (сантиметри і міліметри).
1	Міра довжини – дециметр. Еквіваленти переведення сантиметрів у дециметри, міліметрів у дециметри.
1	Вимірювання, креслення і порівняння відрізків (у сантиметрах і дециметрах).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (сантиметри і дециметри).
1	Порівняння іменованих чисел, іменованих чисел і числових виразів з іменованими числами (сантиметри і дециметри).
1	Міра довжини – метр. Еквіваленти переведення дециметрів в метри, сантиметрів в метри.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (метри, сантиметри і дециметри).
1	Порівняння і віднімання іменованих чисел (метри, дециметри і сантиметри).
1	Властивості багатокутників: квадрата, прямокутника, трикутника.
1	Креслення і порівняння багатокутників.
1	Периметр квадрата і прямокутника.
1	Властивості кола і овала.
1	Міри вартості – копійка (1 коп, 2 коп, 5 коп, 10 коп, 25 коп, 50 коп).
1	Додавання і віднімання одиниць вартості.
1	Порівняння одиниць вартості і одиниць вартості та числових виразів з ними.
1	Міри вартості – гривня.

1	Порівняння, додавання і віднімання одиниць вартості.
1	Годинники. Міра часу – година.
1	Міра часу – хвилина. Еквівалент переведення хвилин в годину.
1	Додавання і віднімання мір часу (годин, хвилин)
1	Порівняння мір часу (годин, хвилин).
1	Міра часу – секунда. Еквіваленти переведення секунд в хвилини.
1	Додавання і віднімання мір часу (годин, хвилин, секунд).
1	Порівняння мір часу (годин, хвилин, секунд).
1	Міра часу – доба. Еквіваленти переведення годин в добу.
	<i>Розділ. Множення (17 годин).</i>
1	Додавання однакових чисел (2). Лічба двійками.
1	Множення на 2.
1	Арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць (у 2).
1	Додавання однакових чисел (3). Лічба двійками.
1	Множення на 3.
1	Арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць (у 3).
1	Додавання однакових чисел (4). Лічба двійками.
1	Множення на 4.
1	Арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць (у 4).
1	Додавання однакових чисел (5). Лічба двійками.
1	Множення на 5.
1	Арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць (у 5).
1	Додавання однакових чисел (10). Лічба двійками.
1	Множення на 10.

1	Арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць (у 10).
1	Дія множення.
1	Дія множення. Арифметичні задачі на збільшення у декілька разів
	<i>Розділ. Ділення (17 годин)</i>
1	Поділ величин і кількісних сукупностей на дві однакові частини.
1	Ділення чисел на 2.
1	Порівняння дій множення і ділення.
1	Арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць (у 2 рази).
1	Поділ величин і кількісних сукупностей на три однакові частини.
1	Ділення чисел на 3.
1	Порівняння дій множення і ділення.
1	Арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць (у 3 рази).
1	Поділ величин і кількісних сукупностей на чотири однакові частини.
1	Ділення чисел на 4.
1	Порівняння дій множення і ділення.
1	Арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць (у 4 рази).
1	Дія ділення.
1	Дія ділення. Арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць
1	Ділення і множення.
1	Додавання і віднімання двоцифрових чисел.
1	Величини.

3 клас

165 годин (5 години на тиждень)

К-сть год	Теми уроків
	<i>Розділ. Розрядний склад числа (50 годин).</i>
1	Розрядний склад чисел від 1 до 100. Поелементна лічба в межах 100.
1	Додавання і віднімання чисел в межах 100 без переходу через розряд.
1	Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Додавання чисел в межах 100 з переходом через розряд.
1	Віднімання чисел в межах 100 з переходом через розряд.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження суми з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на 2 дії на знаходження суми.
1	Складені арифметичні задачі на 2 дії на збільшення на декілька одиниць.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження різниці з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на 2 дії на знаходження залишку.
1	Складені арифметичні задачі на 2 дії на зменшення на декілька одиниць.
1	Складені арифметичні задачі змішаного типу.
1	Числа і цифри від 101 до 200.
1	Поелементна лічба чисел в межах 200.
1	Додавання і віднімання в межах 200 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 200 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.

1	Додавання і віднімання в межах 200 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 201 до 300. Поелементна лічба чисел в межах 300.
1	Додавання і віднімання в межах 300 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 300 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 300 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 301 до 400. Поелементна лічба чисел в межах 400.
1	Додавання і віднімання в межах 400 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 400 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 400 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 401 до 500. Поелементна лічба чисел в межах 500.
1	Додавання і віднімання в межах 500 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 500 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 500 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 501 до 600. Поелементна лічба чисел в межах 600.
1	Додавання і віднімання в межах 600 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 600 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 600 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.

1	Числа і цифри від 601 до 700. Поелементна лічба чисел в межах 700.
1	Додавання і віднімання в межах 700 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 700 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 700 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 701 до 800. Поелементна лічба чисел в межах 800.
1	Додавання і віднімання в межах 800 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 800 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 800 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 801 до 900. Поелементна лічба чисел в межах 900.
1	Додавання і віднімання в межах 900 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 900 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 900 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Числа і цифри від 901 до 1000. Поелементна лічба чисел в межах 1000.
1	Додавання і віднімання в межах 1000 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 1000 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
1	Додавання і віднімання в межах 1000 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
1	Розрядний склад числа: одиниці, десятки, сотні, тисяча.

Розділ. Множення і ділення (60 годин).

1	Множення на 2. Числовий ряд у якому одиницею лічби виступає число 2.
1	Таблиця множення на 2. Прості арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць.
1	Прості арифметичні задачі на знаходження добутку.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження добутку без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць.
1	Звичайні дробі. Ділення на 2.
1	Таблиця ділення на 2. Прості арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць.
1	Прості арифметичні задачі на знаходження частки.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження частки без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на зменшення у декілька разів.
1	Множення на 3. Числовий ряд у якому одиницею лічби виступає число 3.
1	Таблиця множення на 3. Прості арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць і на знаходження добутку.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження добутку з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на збільшення у декілька разів і на знаходження добутку.
1	Звичайні дробі. Ділення на 3.
1	Таблиця ділення на 3. Прості арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць і на знаходження частки.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження частки з дужками і без дужок.

1	Складені арифметичні задачі на зменшення у декілька разів і на знаходження частки.
1	Множення на 4. Числовий ряд у якому одиницею лічби виступає число 4.
1	Таблиця множення на 4. Прості арифметичні задачі на відшукання невідомого множника за даними добуток і іншим множником.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження добутку з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на збільшення у декілька разів і на знаходження добутку.
1	Звичайні дроби. Ділення на 4.
1	Таблиця ділення на 4. Прості арифметичні задачі на знаходження невідомих діленого чи дільника.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження частки з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на зменшення у декілька разів і на знаходження частки.
1	Множення на 5. Числовий ряд у якому одиницею лічби виступає число 5.
1	Таблиця множення на 5. Прості арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження суми і добутку з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на збільшення у декілька разів і на знаходження добутку.
1	Звичайні дроби. Ділення на 5.
1	Таблиця ділення на 5. Прості арифметичні задачі .
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження різниці і частки з дужками і без дужок.
1	Складені арифметичні задачі на зменшення у декілька разів і на знаходження частки.
1	Таблиця множення на 6. Прості і складені арифметичні задачі.

1	Числові вирази на 2 дії на знаходження суми і добутку з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі.
1	Звичайні дроби. Ділення на 6.
1	Таблиця ділення на 6. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження різниці і частки з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі
1	Таблиця множення на 7. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження різниці і добутку з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі.
1	Звичайні дроби. Ділення на 7.
1	Таблиця ділення на 7. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження суми і частки з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі
1	Таблиця множення на 8. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження суми і добутку, різниці і добутку з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі.
1	Звичайні дроби. Ділення на 8.
1	Таблиця ділення на 8. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії на знаходження добутку і частки з дужками і без дужок. Складені арифметичні задачі
1	Таблиця множення на 9. Прості і складені арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць і на знаходження добутку.
1	Звичайні дроби. Ділення на 9.

1	Таблиця ділення на 9. Прості і складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 2 дії. Складені арифметичні задачі.
1	Таблиця множення на 10. Числовий ряд у якому одиницею лічби виступає число 10.
1	Таблиця ділення на 10. Звичайні дроби.
1	Множення і ділення на 1, 0, 10. Властивості множення і ділення. Складені арифметичні задачі.
1	Множення двоцифрових круглих чисел на одноцифрове. Складені арифметичні задачі.
3	Множення двоцифрових чисел на одноцифрове. Складені арифметичні задачі. <i>Розділ. Величини (55 годин).</i>
1	Одиниці вимірювання довжини (міліметр, сантиметр, дециметр, метр). Еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші.
1	Одиниці вимірювання довжини (міліметр, сантиметр, дециметр, метр, кілометр). Еквіваленти переведення кілометрів в метри, міліметрів в метри.
1	Порівняння простих іменованих чисел (одиниць вимірювання довжини).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання довжини).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання довжини).
2	Порівняння складних іменованих чисел з записом проміжних дій (одиниць вимірювання довжини).
1	Ознаки кола.
1	Креслення кола.
1	Ознаки геометричних фігур: відрізок, квадрат, прямокутник, трикутник, багатокутник.
1	Вимірювання і креслення геометричних фігур (відрізків, квадратів, прямокутників, трикутників).
1	Периметр геометричних фігур (прямокутника, квадрата, трикутника).

1	Поняття: «довжина».
1	Площа. Палетка.
1	Вимірювання площі прямокутних і квадратних фігур і ділянок за допомогою палетки.
1	Одиниці вимірювання площі.
1	Визначення площі за допомогою лінійки та обчислювальної дії.
1	Еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
2	Арифметичні задачі на знаходження залежностей між площею прямокутника і довжиною його суміжних сторін.
1	Порівняння геометричних фігур різних і однакових за площею.
1	Порівняння простих іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
1	Поняття: «площа».
1	Годинники. Одиниці вимірювання часу за годинником.
1	Еквіваленти переведення одних одиниць вимірювання часу за годинником в інші.
1	Порівняння простих іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
2	Порівняння складних іменованих чисел (одиниць вимірювання часу) з записом проміжних дій.

2	Задачі на знаходження залежностей між швидкістю, відстанню і часом.
1	Тиждень. Еквівалент переведення тижня в доби.
1	Рух Землі навколо сонця. Рік і місяць.
1	Еквіваленти переведення року в місяці. Кількість днів (діб) у місяці і році.
1	Порівняння місяців і років за тривалістю.
1	Поняття «час».
1	Гроші. Одиниці вимірювання вартості.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (копійок і гривень).
1	Множення і ділення іменованих чисел (копійок і гривень).
2	Арифметичні задачі на знаходження залежностей між ціною кількістю і вартістю.
1	Порівняння простих іменованих чисел (копійок, гривень)
1	Порівняння складних іменованих чисел (гривень і копійок) з записом проміжних дій.
1	Поняття «вартість».
1	Прилади для вимірювання ваги. Одиниці вимірювання маси.
1	Вимірювання маси предметів.
1	Еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші.
1	Додавання, віднімання, множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання маси).
1	Порівняння простих іменованих чисел (одиниць вимірювання маси).
2	Порівняння складних іменованих чисел (одиниць вимірювання маси).
1	Поняття «маса».

4 клас

165 годин (5 години на тиждень)

К-сть год	Теми уроків
	Розділ. Розрядний склад числа (60 годин).
1	Розрядний склад чисел від 1 до 100. Поелементна лічба в межах 100.
1	Додавання і віднімання чисел в межах 100 без переходу через розряд. Арифметичні задачі на 1 дію.
1	Числові вирази на 2 дії. Арифметичні задачі на 2 дії.
1	Додавання і віднімання чисел в межах 100 з переходом через розряд.
1	Розрядний склад чисел від 100 до 1000. Поелементна лічба в межах 1000.
1	Додавання і віднімання чисел в межах 1000 без переходу через розряд.
1	Складені арифметичні задачі на дві дії. Числові вирази на 2 дії.
2	Додавання і віднімання чисел в межах 1000 з переходом через розряд.
1	Складені арифметичні задачі на дві дії. Числові вирази на 2 дії.
1	Числа і цифри від 1001 до 10 000.
1	Поелементна лічба чисел в межах 10 000.
2	Додавання і віднімання в межах 10 000 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 10 000 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 10 000 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 10 000 з переходом через десяток, сотню і тисячу. Складені арифметичні задачі.

1	Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями.
1	Складені арифметичні задачі з пропущеними числовими даними.
1	Числа і цифри від 10 000 до 100 000. Поелементна лічба чисел в межах 100 000.
2	Додавання і віднімання в межах 100 000 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 100 000 з переходом через десяток. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 100 000 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 100 000 з переходом через десяток, сотню і тисячу. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 100 000 з переходом через десяток, сотню, тисячу і десятки тисяч. Складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 3 і більше дій.
1	Числа і цифри від 100 000 до 500 000. Поелементна лічба чисел в межах 500 000.
2	Додавання і віднімання в межах 500 000 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 500 000 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 500 000 з переходом через десяток, сотню і тисячу. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 500 000 з переходом через десяток, сотню, тисячу, десятки і сотні тисяч. Складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 3 і більше дій.
1	Числа і цифри від 500 000 до 1 000 000.
1	Поелементна лічба чисел в межах 1 000 000.

2	Додавання і віднімання в межах 1 000 000 без переходу через розряд. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 1 000 000 з переходом через десяток і сотню. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 1 000 000 з переходом через десяток, сотню і тисячу. Складені арифметичні задачі.
2	Додавання і віднімання в межах 1 000 000 з переходом через десяток, сотню, тисячу, десятки і сотні тисяч. Складені арифметичні задачі.
1	Числові вирази на 3 і більше дій.
2	Поняття: «одиниця», «десяток», «сотня», «тисяча», «десятки тисяч», «сотні тисяч», «мільйон».
2	Додавання і віднімання в межах 1 000 000.
2	Складені арифметичні задачі.
	<i>Розділ. Множення і ділення (55 годин).</i>
1	Множення на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Числові ряди у яких одиницями рахунку виступають 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
2	Таблиця множення на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Прості арифметичні задачі на збільшення у декілька одиниць на знаходження добутку.
2	Числові вирази на дві дії. Складені арифметичні задачі.
2	Звичайні дроби. Ділення на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
2	Таблиця ділення на 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Прості арифметичні задачі на зменшення у декілька одиниць на знаходження частки.
2	Числові вирази на дві дії. Складені арифметичні задачі.
1	Властивості множення і ділення на 1, 0 і 10.
2	Множення двоцифрових круглих чисел на одноцифрове. Складені арифметичні задачі.
2	Множення двоцифрових чисел на одноцифрове. Складені арифметичні задачі.

2	Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями.
2	Складені арифметичні задачі з пропущеними числовими даними.
2	Множення багатоцифрових (трицифрових і більше) чисел на одноцифрове.
1	Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Множення багатоцифрових чисел на двоцифрове.
1	Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Множення багатоцифрових чисел на трицифрове.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Числові вирази на три і більше дій.
2	Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове без остачі.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Ділення двоцифрових чисел на одноцифрове без остачі.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Ділення трицифрових чисел на багатоцифрове без остачі.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Ділення багатоцифрових чисел на одноцифрове з остачею.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.

2	Ділення двоцифрових чисел на одноцифрове з остачею.
1	Складені арифметичні задачі: задачі з різними кількісними відношеннями і з пропущеними числовими даними.
2	Числові вирази на три і більше дій.
1	Дія множення. Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями.
1	Дія множення. Складені арифметичні задачі з пропущеними числовими даними.
1	Дія ділення без остачі. Складені арифметичні задачі з різними кількісними відношеннями.
1	Дія ділення з остачею. Складені арифметичні задачі з пропущеними числовими даними.
1	Числові вирази на дві і більше дій.
1	Підсумковий урок.
	<i>Розділ. Величини (50 годин).</i>
1	Одиниці вимірювання довжини (міліметр, сантиметр, дециметр, метр, кілометр). Еквіваленти переведення одних одиниць довжини в інші.
1	Порівняння простих іменованих чисел (одиниць вимірювання довжини).
1	Обчислювальні операції з іменованими числами (одиницями вимірювання довжини).
1	Порівняння складних іменованих чисел з записом проміжних дій (одиниць вимірювання довжини).
1	Ознаки кола. Креслення кола.
1	Ознаки геометричних фігур: відрізок, квадрат, прямокутник, трикутник, багатокутник.
1	Вимірювання і креслення геометричних фігур (відрізків, квадратів, прямокутників, трикутників).
1	Периметр геометричних фігур (прямокутника, квадрата, трикутника).
1	Поняття «довжина».

1	Площа. Палетка. Одиниці вимірювання площі (міліметр ² , сантиметр ² , дециметр ² , метр ²). Еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші.
1	Одиниці вимірювання площі (кілометр ² (км ²), гектар (га), ар). Еквіваленти переведення одних одиниць площі в інші.
1	Вимірювання і обчислення площі прямокутників.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
1	Порівняння іменованих чисел (одиниць вимірювання площі).
1	Прості арифметичні задачі на знаходження залежностей між площею прямокутника і довжиною його суміжних сторін.
2	Складні арифметичні задачі на знаходження залежностей між площею прямокутника і довжиною його суміжних сторін.
1	Поняття «площа».
1	Годинники. Вимірювання часу. Одиниці вимірювання часу.
1	Еквіваленти переведення одних одиниць вимірювання часу в інші.
1	Порівняння іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання часу).
2	Порівняння числових виразів з іменованими числами (одиницями вимірювання часу).
1	Прості арифметичні задачі на знаходження залежностей між швидкістю відстанню і часом.

2	Складні арифметичні задачі на знаходження залежностей між швидкістю, відстанню і часом.
1	Поняття «час». Тиждень, місяць, рік, століття, тисячоліття.
1	Поняття «час».
1	Гроші. Одиниці вимірювання вартості.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (копійок і гривень).
1	Множення і ділення іменованих чисел (копійок і гривень).
1	Прості арифметичні задачі на знаходження залежностей між ціною, кількістю і вартістю.
2	Складні арифметичні задачі на знаходження залежностей між ціною, кількістю і вартістю.
1	Порівняння іменованих чисел (копійок, гривень)
1	Порівняння числових виразів з іменованими числами (копійками, гривнями)
1	Поняття «вартість».
1	Прилади для вимірювання маси. Одиниці вимірювання маси (грам (гр), кілограм (кг)). Вимірювання маси предметів.
1	Одиниці вимірювання маси (центнер (ц), тонна (т)). Еквіваленти переведення одних одиниць маси в інші.
1	Порівняння одиниць вимірювання маси.
1	Додавання і віднімання іменованих чисел (одиниць вимірювання маси).
1	Множення і ділення іменованих чисел (одиниць вимірювання маси).
2	Порівняння числових виразів з іменованими числами (одиницями вимірювання маси).
1	Поняття «маса».
1	Підсумкова контрольна робота.
1	Підсумковий урок.

Програми підготували:

Загальна редакція

Шеремет Марія Купріянівна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора Інституту корекційної педагогіки та психології НПУ ім. М.П. Драгоманова.

Українська мова

Тищенко Владислав Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки АПН України.

Данілавичутьє Еляна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії логопедії Інституту спеціальної педагогіки АПН України.

Математика

Гаврилова Наталія Олексіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри корекційної педагогіки Кам'янець-Подільського державного університету.

Навчально-практичне видання

Програми для 2–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з тяжкими порушеннями мовлення. Частина 1.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено.

Редактори: *І.О. Нізельська*
Ю.І. Колеснікова
Т.Ю. Яремчук

Підписано до друку 22.09.2006 р.
Формат 84×108/32. Друк офсетний. Папір газетний.
Гарнітура «Шкільна».
Ум. друк. арк. 18,9. Обл.-вид. арк. 11,95.
Наклад 300 прим.

ТОВ «Видавництво «Неопалима купина».
Україна, м. Київ, вул. Банкова, 2
Свідоцтво серія ДК № 855 від 18.03.2002 р.